ün yurtta sıkıyönetim

LAHLI KUVVETL

ÖNETİME EL KOY

12 Eylül karanlığında

DÖRT IDAM BİR TANIK

akın bodur

DK
DOĞAN KİTAP

Dört İdam Bir Tanık

DÖRT İDAM BİR TANIK

Yazan: Akın Bodur

Yayın hakları: © Doğan Egmont Yayıncılık ve Yapımcılık Tic. A.Ş
Bu eserin bütün hakları saklıdır. Yayınevinden yazılı izin alınmadan kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz, hiçbir şekilde kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz

1. baskı / eylül 2010 / ISBN 978-605-111-766-9
Sertifika No: 11940

Kapak tasarımı: Yavuz Korkut
Baskı: Mega Basım. Baha İş Merkezi. A Blok
Haramidere / Avcılar - İSTANBUL
Tel. (212) 422 44 45

Doğan Egmont Yayıncılık ve Yapımcılık Tic. A.Ş.
19 Mayıs Cad. Golden Plaza No. 1 Kat 10, 34360 Şişli - İSTANBUL
Tel. (212) 373 77 00 / Faks (212) 355 83 16
www.dogankitap.com.tr / editor@dogankitap.com.tr / satis@dogankitap.com.tr

Dört İdam Bir Tanık

Akın Bodur

DK DOĞAN KİTAP

İçindekiler

Önsöz 9
Sunuş 11
Giriş 13

Serdar Soyergin / Tek günlük yargılamayla idam 25
Mustafa Özenç / Üniversiteyi bitireceği yıl idam edildi ... 51
Ali Aktaş / Doğum gününde asıldı 67
Ahmet Kerse / Tekbir getiremeden infaz edildi 89

Önsöz

Genel kabul gören bir sözdür, "Gazeteci tarihe tanıklık eder" denir.

Gazeteci Akın Bodur da tarihe tanıklık eden gazetecilerden biri. 17 yılık meslek yaşamına 16 ödül sığdıran Akın Bodur'un *Dört İdam Bir Tanık* adını taşıyan bu kitabı, tarihe tanıklığın önemli bir belgesini oluşturuyor. Sıradan bir belgesel değil; sabırlı, ısrarlı ve titiz bir çalışmanın ürünü... Soruşturmacı gazeteciliğin güzel bir örneği...

Akın Bodur'un basın merkezi İstanbul'da değil de bir Anadolu kenti İskenderun'da bu başarıyı göstermesi, yerel basının işlevinin önemini kanıtlaması bakımından da ayrıca önem taşıyor. Aynı zamanda *Cumhuriyet* gazetesinin İskenderun muhabirliğini de üstlenen genç meslektaşımız, ilk olarak İskenderun *Ses* gazetesinde yayımlanan bu çalışmasıyla Türkiye Gazeteciler Cemiyeti ile Konrad Adenauer Stiftung'un birlikte oluşturduğu Yerel Medya Projesi çerçevesinde düzenlenen Yerel Basın Ödülü'nü kazanmış, ayrıca Çağdaş Gazeteciler Derneği ile Basın Yayın ve Enformasyon Müdürlüğü'nün koyduğu ödülleri de almıştı.

Akın Bodur üç ödüllü bu çalışmasını gazete sayfalarında bırakmadı; idam edilenlerin aileleriyle de görüşerek, yeni bilgiler ve belgeler, fotoğraflar ekleyerek kapsamlı bir kitap haline getirdi.

Adana Sıkıyönetim Mahkemesi'nin 12 Eylül öneminde idam kararı verdiği dört siyasinin infazına katılan bir görevlinin ilginç gözlemlerine dayanılarak hazırlanan bu kitabın içeriğinden söz etmeye gerek yok. İdam edilenlerin yakınlarıyla da daha sonra görüşülerek genişletilen; mahkeme kararlarının, infaz tutanaklarının fotokopilerinin ve fotoğrafların eklenmesiyle tam bir belgesel olan bu kitabı heyecanla ve ibretle okuyacaksınız. Ancak, biz

bir bölümü dikkatlerinize sunmakla yetineceğiz.

Gaziantep Asri Mezarlığı'nda iki gün süreyle gömülü kalan ve nakil izni alınınca açılan abisinin mezarının başında kendisinin de bulunduğunu belirten Şaban Kerse şunları anlatıyor:

"Cenazesi mezardan çıkartılırken üzerine eşofman vardı. Toprağı öyle üzerine atılarak gömülmüş. Üzerine taş konulmamış (...) Dar bir mezara konulmuştu. Toprağın altına konulmuştu. Boynunda da asılı bir yafta yoktu. Orada hafif bir kızarıklık vardı sadece. İki gün toprak altında kaldı, ama rengi hiç değişmemişti. İki gün toprak altında kalan insanın renginin değişmesi lâzım. İnsan o sürede kararır ve morarır. Ama Ahmet abimin rengi hiç değişmemişti. Uyuyormuş gibi aynı renge sahipti."

Acılı bir dönemden ibret dolu kesitler sunan bu kitap tarihe tanıklık ediyor.

Sizlere iyi okumalar, sevgili meslektaşım Akın Bodur'a yeni başarılar diliyorum.

Nail Güreli (gazeteci)
10 nisan 2010

Sunuş

Annemin elime tutuşturduğu 75 kuruşla ekmek almaya giderken iki askerin "Sokağa çıkmak yasak. Evine dön" sesiyle tanışmıştım sıkıyönetimle. Ve sonrasındaki 12 Eylül'le...

Belki de ilkokula giden küçük bir öğrenci olmanın avantajını yaşadım; ezilen bir kuşağa dâhil olmamak adına...

Ne o sürecin içinde oldum, ne de dışında. Minik gözlerle o dönemi uzaktan izleyen yaşıtlarımın arasında bulundum. Bazen gece sessizliğinde patlayan bombalarla hatırladım 12 Eylül ve sonrasını, bazen de evimize yakın kahvehanelere sıkılan mermilerle.

Kimi zaman sokak mitinglerine şahit oldum, kimi dönem de ev aramaları ve baskınlarına...

Nereden bilirdim ki, sürecin; 12 Eylül'ün bir köşesinden tutmamı getireceğini...

Ama tesadüfler...

İşte tesadüflerin biri, Adana Sıkıyönetim Mahkemesi'nin 12 Eylül'de idam kararı verdiği dört siyasinin infazlarına katılan bir görevlinin gözlemleriyle, o sürecin bilinmeyen noktalarının aralanmasına katkı sunmayı getirdi.

İdamların tanığı olan gözlerin görüp, 28 yıl sonra anımsadığı ve aktardığı kadarıyla tabii ki...

Ve belki de, infaz öncesi ailelerine seslenmek isteyen, ama biri idamdan 25, diğeri de 27 yıl sonra, yazanların kendileri gibi askıya alınan son mektuplar da o dönemin bilinmeyenlerini kısmen de olsa açığa çıkardı. Tıpkı, infazların tutanakları gibi...

Akın Bodur

Giriş

Sabahın erken saatinde komşularının gürültüyle vurduğu bahçe kapısına gitmek için telaşla avludan geçti, caddeye açılan kapıyı araladı.

Kapının üzerinde asılı duran yafta (idam sehpasına çıkarılanların göğüslerine iliştirilen yazılı kâğıt) ile karşılaştı.

Adanalı Soyergin ailesi, evlerinin biraz ötesindeki Adana Cezaevi'nde, o gece asılarak idam kararı infaz edilen oğulları Serdar'ın ölümünü böyle öğrendi... Anne Soyergin, okuma yazma bilmediği için ne olduğunu anlamadı. Kızı ise kapı üzerinde asılı duran yaftadan kaynaklanan bir şaşkınlık yaşarken, kâğıdı alıp yırttı ve gözyaşlarına boğuldu. Diğer aile bireyleri de...

Üzerinde, "Bu evde oturan Serdar Soyergin, ... suçlarını işlediğinden ..... tarih ve saat ... de idam edildi" yazan yafta, belki de ilk kez bir evin kapısına asılıyor, aile de çocuklarının öldüğünü bu bildirimle öğreniyordu. Ertesi gün önce Serdar'ın cenazesinin gömüldüğü yeri öğrendi, ardından da mezarı başında mevlit okuttu Soyergin'ler...

12 Eylül'de kimi aileler ziyaret için gittikleri cezaevinde oğullarıyla görüşmek adına dilekçe yazdırırken arzuhalciden aldı idam kararının infaz edildiğini, kimileri de gazete haberlerinden ya da komşu ve akrabalardan...

12 Eylül

Binlerce yazı kaleme alındı, 12 Eylül'e dair. Bazıları süreci anlattı, bazıları da bizzat yaşananları. Birçok filme ve diziye de konu oldu o dönem...

"Anarşi" ve "kardeş kavgası"nı sona erdirmek, üniversitelerde

öğretimi sağlamak adına atılan 12 Eylül adımı, çoğu yüksek öğretim öğrencisi bir kuşağı sildi belki de. Türkiye, hukuksal, sosyal ve siyasal erozyona uğradı...

O döneme dair bilinenler arasında 1 milyon 683 bin kişinin fişlenmesi, 650 bin kişinin gözaltına alınması, açılan 210 bin davada 230 bin kişinin yargılanması, 388 bin kişiye pasaport verilmemesi, 30 bin kişinin "sakıncalı" ilan edilmesi üzerine işinden atılması, 3.854 öğretmenin, 120 öğretim üyesinin ve 47 hâkimin işine son verilmesi, 14 bin kişinin yurttaşlıktan atılması, binlerce kişinin de yurtdışına çıkmak zorunda kalması ile aralarında idam ve müebbetlerin de bulunduğu yüzlerce yıla ulaşan hapis cezalarının verilmesi bulunuyor. 98.404 kişi örgüt üyeliğiyle suçlandı, 300 kişi kuşkulu şekilde öldü, 171 kişinin işkencede öldüğü belirlendi. 937 film sakıncalı bulundu, 23.677 derneğin faaliyeti durduruldu, 400 gazeteci için 4 bin yıl hapis cezası istenmesi ve 315 yıl altı ay hapis cezası verilmesi, 31 gazetecinin cezaevine girmesi de var, 12 Eylül'e dair bilinenler arasında.

39 ton gazete ve dergi imha edildi

Gazeteler 300 gün yayın yapamadı, 13 büyük gazete için 303 dava açıldı. 39 ton gazete ve dergi imha edildi. Cezaevlerinde 299 kişi yaşamını yitirdi. 14 kişi açlık grevinde, 95 kişi çatışmada öldü, 16 kişi kaçarken vuruldu, 43 kişinin de intihar ettiği açıklandı...

Yedi bin kişi için idam istendi

O dönemde 7 bin kişi için idam istendi ve 517 kişi yargılandığı sıkıyönetim mahkemelerinde idam cezasına çarptırıldı.

İdamı istenen 259 kişinin dosyası, onay istemi için Milli Güvenlik Konseyi ve Meclis'e gönderildi. 12 Eylül 1980 ile 6 Kasım 1983 tarihleri arasında verilen kararlarla 50 kişi asılarak idam edildi. Asılanların biri ASALA militanı, 24'ü adli, 25'i de siyasi suçluydu. İdam edilenlerin 17'si sol, 8'i de sağ politik görüşe sahipti.

Adana ve Gaziantep'deki idam kararlarının infazlarının tanıklarından birisi ilk kez konuştu; belgeleri ve gözlemleriyle...

Tebligat, 11 Eylül sabahı yapıldı

12 Eylül idamlarından dördünün tanığı Adana'dan.

Adana, Kahramanmaraş, Gaziantep, Adıyaman, İçel, Hatay İl-

leri Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Nolu Askeri Mahkemesi'nde görev yaparken idamlara gözlemci olarak katılan Mustafa B., o sürecin tebligatının 11 Eylül sabahı helikopterle Adana'ya ulaştığını söyledi. Mustafa B., sabah saat 10 sularında gelen bir helikopterden inen kurmay albayın, tebligatı yaptığını ve 10 dakika içerisinde yeniden havalandığını aynı gün saat 16 sularında subaylara "Evinize gidin, arazi (eğitim) elbiselerinizi giyip, gelin" emri verildiğini de belirtiyor.

Servis araçları, "giyinmeyi" bekledi

Subayları evlere bırakan servisin, kapı önlerinde onların elbise değişimini bekledikten sonra hareket ettiğini anlatan Mustafa B., aynı gece saat 24.00'dan itibaren de kritik tesislere el konulduğunu ve bunun bir saatte tamamlandığını ifade ediyor.

Mustafa B.'ye göre, 12 Eylül'ün bilgisi, kolordu ve komutanlık düzeyindeki birimlere gündüz iletilmişti. Türkiye ise darbeyi Kenan Evren'in okuduğu bildiriyle, radyo ve TRT yayınından öğrendi.

Dört idamın gözlemcisi, çeyrek asır sonra konuştu

Mustafa B., çeyrek yüzyılı geride bırakan gözlem ve anılarını, 2008 yılında paylaştı. Bu paylaşımda belki de tarihe not düşme isteği etkili oldu.

Mustafa B.'nin anlatımları ile infaz tutanaklarına göre, idam kararı verilenlerin hücrelerine geceyarısı girildi. Uyandırılıp, elleri kelepçelendi. Kendi başlarına giysilerini değiştirmek isteyenlere izin verilmedi, hepsine görevliler yardım etti.

Kimisi son yolculuğuna pantolonuyla, kimisi de eşofmanıyla çıktı.

Son mektuplar kelepçeli ellerle yazıldı

İdam mahkûmları, son mektuplarını önden kelepçeli elleriyle yazdı, son sohbetlerini de o şekilde yaptı...

Mahkûmlar, idam sehpasının bulunduğu, kendilerini infaza götürecek kısa yolun adımlarını da, elleri arkadan kelepçeli olarak alabildi. Ve boyunlarının geçirileceği ipe yetişebilmeleri için hazırlanan tabureye arkadan kelepçeli elleriyle uzandılar...

Son mektuplarını, kendilerine verilen kâğıtların üzerine tüken-

mez kalemle yazdılar. Ve infaza uzanan darağacına giderken, beyaz çarşaf (yatağa serilen, yorgana kaplanan örtü); giysilerinin üzerine idam gömleği olarak geçirildi.

Cellatlar maske kullanmadı

Mahkûmların infazında taburelerini çeken cellatların da filmlerde olduğu gibi yüzlerini saklamadığı, aksine tüm infaz tanıkları gibi yüzleri açık görev yaptıkları belirtildi.

İdam sonrasında ise cesetler ailelerine değil, defnedilmesi için sabaha karşı belediye görevlilerine teslim edildi. Ve hepsi, geniş güvenlik önlemleri arasında gömüldü.

Ailelerin, idam edilen oğullarının cenazelerini istemesi üzerine, ikisinin cesetleri gömüldüğü mezardan çıkartılıp, yeniden ve "siyasi törensiz" olarak gömülmek üzere ailelerine teslim edildi...

Bu ifadeler, 12 Eylül döneminde dört idam mahkûmunun infazını gözlemleyen Mustafa B.'ye ait.

Adana'da 26 idam kararı verildi

Adana 1 Nolu Sıkıyönetim Mahkemesi'nin "idam kararı" verdiği ve 12 Eylül döneminde Ankara'nın onayladığı 22 yaşındaki Adanalı Serdar Soyergin, 22 yaşındaki Samsunlu Mustafa Özenç, 25 yaşındaki Gaziantepli Ahmet Kerse ile 27 yaşındaki İskenderunlu Ali Aktaş'ın infazında, mahkemenin görevli atadığı "gözlemci", bu dört kişinin son yolculuğuna tanıklık edişini anlattı.

26 idam kararından beşi onaylandı

Adana'daki iki ayrı sıkıyönetim mahkemesi 26 idam kararı verdi. Bunun beşi infaz edildi. Dört idam kararı, 1 Nolu Sıkıyönetim Mahkemesi'nden, bir idam da 2 Nolu Sıkıyönetim Mahkemesi tarafından verildi. Kahramanmaraş senatörünü öldürmekten, gıyabında idam kararı verilen Recep Sarıaslan'ın da bir çatışmada öldürüldüğü belirtiliyor.

İdamlara tanıklık sürecini, ailesinin ve o dönemde görev yaptığı mahkemedeki arkadaşlarının dahi bilmediğini anlatan Mustafa B., fotoğrafının çekilmesini istemedi, soyadının açık olarak yazılmasını da kabul etmedi.

Gözlemcilerin kimliği açıklanmıyordu

İdamların tanığı Mustafa B., "Görevimi bilenler, benimle birlikte infazda görev alan mahkeme üyesi bir albay, mahkemenin başkanı ve bazı üyeleri. Bir de infazın görevlileri. Bunların dışında, o dönemde mahkemeden tanıdığım ve Adana'daki bir karakolda başkomiser olarak çalışan bir arkadaşım. Başkomiserin bilme nedeni de tanıdığım, güvendiğim bir güvenlikçi olmasıydı. Onunla sohbet edebiliyordum. Hem beni teskin etsin, hem de frenleyebilsin diye onunla konuşuyordum..." diyor.

Aslında o, infazlara kendisine verilen bir görevi yerine getirmek için gittiğini biliyor. Ama bildikleri arasında günümüz Türkiye'sinin gerçekleri de var!

O dönemin tek belgesi: Tanıklar

O, özel bir televizyon kanalında yayınlanan ve ülkemizin siyasi ve sosyal olaylarının yakın geçmişini konu alan "Hatırla Sevgili" adlı diziye de yansıyan, eski Başbakan Adnan Menderes'in idam edilmesindeki gibi, 12 Eylül döneminde, Adana ve Gaziantep'deki dört idamın fotoğraflanmadığını, kameraların da o günleri kayıt etmediğini söylüyor. Ve ekliyor: "Aksine, infazlar büyük bir gizlilikle, cezaevlerinin açık garajlarında, cezaevlerinin özel bölümlerinde yapıldı. Ve garajda yapılan infazlarda askeri araçlar da özenle, her türlü görüntüyü ve kaydı önlemek için, infazın yapıldığı yerin önlerine dizildi..."

MGK'nın istemi: İnfazları tutanak altına alın

12 Eylül dönemindeki idamların tanıklar dışındaki belgeleri ise sadece infaz tutanakları. Var olan tek şey o infazların tanıkları ve tutanakları. Her infazda sayıları 10'u bulan tanıklar...

Tutanaklar ise o dönemin Milli Güvenlik Konseyi'nin talimatı üzerine tutuldu. Erkeklerden oluşan o tanıklar arasında sadece Adana'daki bir infazda görevlendirilen kadın hekim yer aldı.

"Kelepçeli elleriyle mektup yazmaları gözümün önünden gitmiyor"

15 yıl önce emekliliğe ayrılan Mustafa B., kendisinin yıllar sonra bile o günleri anımsayıp geceleri uyuyamadığını, uykuları kaçınca da sık sık düşündüğünü, yaşlı gözlerle ifade ediyor.

"İnfazlarda görevli olarak bulunarak şahitlik yaptığım o dönemde çok bunaldım. Özellikle bir hafta arayla yapılan iki infaz döneminde... Birisinin etkisini atamadan, ikinci infazda görev almak, beni çok etkiledi. Konuşmak, gördüklerimi ve yaşadıklarımı anlatmak istedim, ama yapamadım. Görevim gereği bunu yapamadım" diyen Mustafa B., her görüşmemizde, bazen gözleri dolu, bazen de kısık ve kesik sesiyle konuşmasına devam etti:

"Gece başlayan ve tan ağarırken uygulanan idamlara katılıyor, sabah da normal ve çok yoğun mesaime devam ediyordum. İdamların yapıldığı, gazetelere, radyo ve televizyona infazlar gerçekleştikten saatler sonra iletiliyordu. İnfazların yapıldığı haberini radyo verdiğinde ya da o haberlerin yazıldığı gazetenin okunduğu bir ortama denk geldiğimde, hemen oradan uzaklaşıyordum. Çünkü, her duyuşumda o geceleri yeniden yaşıyor, yeniden hissediyor, etkileniyordum.

İnfazlar, kimsenin görmek, şahit olmak istemediği olaylardır. Birinin ölümünü görmeyi kim ister ki? Ama, görevli olduğum için orada bulunmak zorundaydım. Hâlâ, o günlerin psikolojik etkisini yaşıyorum. Yıllarca ilaç tedavisi gördüm. Ancak, artık ilacın etkisinin olmayacağını da biliyorum. Ve psikolojik olarak kendi kendimi tedavi etmeye, beynimi başka şeylerle meşgul etmeye çalıştım, bunu yapmayı da sürdürüyorum. Ama, çok bunalınca ilaç almaya da devam ediyorum...

Aslında o dönemi anlatmak çok zor! İnfazı yapılacak kişilerin hücrelerinden alınıp getirilişleri, o geceki yüz ifadeleri, mimikleri, idam sehpasına çıkarılışları, celladın son hareketi, son gece bizlerle yaptıkları sohbetler, son istekleri ve elleri kelepçeli vaziyette mektup yazmaları, o mektubu yazmak için kalemi tutarken çektiği zorluklar, gözlerimin önüne geliyor. Anlatırken, konuşurken olayları birkez daha yaşamış gibi etkileniyorum. O geceler gözlerimin önünden, hafızamdan gitmiyor...

Zaten kişinin o süreçten etkilenmemesi mümkün mü? İnsanların 20 saniyede şuurunu kaybetmesi, 30 saniye ile bir dakika arasında iple asılarak yaşamına son verilmesi, uykularımı kaçırmaya devam ediyor. Huzursuz oluyorum ve 'Neden o görevler bana verildi ki?' Neden ben o görevlere gönderildim?' diye düşünüyorum."

Her idamda cellat değiştirildi

Her infazda celladın değiştiğini anlatan Adana Sıkıyönetim Mahkemesi görevlisi Mustafa B., kendisi gibi infazda görev yapan

tanıkların, sehpa çevresinde daire oluşturarak gözlemcilik yaptığını vurguluyor.

Mahkemenin verdiği idam kararlarının, Meclis ya da Milli Güvenlik Kurulu'nun onaylaması üzerine Resmi Gazete'nin mükerrer sayılarında yayımlandığını ve bu yayım sonrasında infazların uygulandığını anlatan Mustafa B., tanıkların da idamların yapıldığı bölgelere göre belirlendiğini belirtiyor.

Cellat, infaz öncesi alkol almıştı

Mustafa B., askeri mahkemede zabıt kâtibi olarak göreve başladığını ve iki yıl sonra Askeri Mahkeme Yazı İşleri Müdürlüğü görevine getirildiğini, 15 yıl da müdürlük görevini sürdürdüğünü söylüyor.

Mustafa B.'ye göre, her idamda cellat değişiyor ve bunlar o infazın yapıldığı yerdeki güvenlik görevlileri tarafından bulunuyor.

Kendisi gibi görevli gözlemcilerin; mahkeme heyeti, cezaevi görevlileri, din adamı, hekim gibi çok az sayıda kişiden oluştuğuna dikkat çeken Mustafa B., anlatımını şöyle sürdürüyor: "Cellatların yüzleri de bizimki gibi açıktı. Yüzler, tanıklar arasında hiç saklanmadı. Cellatlar, bildiğim kadarıyla cumhuriyet savcıları tarafından ve emniyet müdürlükleri üzerinden bulunuyordu. Bazen onların ruh hali de ilginç olabiliyordu. Bir infazda görev alan celladın siması 'Drakula'ya benziyordu ve bence normal değildi. Kıvırcık saçlı, zayıf ve çukur yüzlü birisiydi. Her ne kadar o işi üçbeş kuruş için yapsalar da, muhakkak uyuşturucu gibi bir şey de almışlardı. Biri yaşlıydı ve onun da alkol aldığına inanıyorum. Çünkü, ağzında ve nefesinde alkol kokusu vardı..."

Üç idam cezaevi garajında, bir idam da özel bölümde gerçekleştirildi

Ankara'nın onay verdiği idam kararlarının infazına gitmeden önce, mahkûmların mahkeme dosyalarındaki ya da mahkemeye iletilen fotoğrafına bakarak, "hükmü yiyen kişinin idam edilecek kişi olup olmadığının" tespitini yaptıklarını ve bu yöntemle olası bir yanılış infazı önlemeyi amaçladıklarını da ifade eden Mustafa B., tüm infazlarda, mahkûmların, sohbet odalarında şu veya bu şekilde "suçunu itiraf ettiğini" de savundu.

Mustafa B., gözlemcilik yaptığı dört infazın üçünün Adana'da-

ki eski cezaevinin açık garajında, birinin de Gaziantep Cezaevi'nin özel bülümünde yapıldığını söyledi.

Cezaevlerinde idam sehpası zorunluluğu vardı

Cezaevlerinin eski yönetmeliği kapsamında, tüm cezaevlerinde idam sehpasının zorunlu olarak bulundurulduğunu ve idam öncesi sehpaların çakılarak hazırlanmadığını da ifade eden Mustafa B., "Yönetmelik gereği cezaevlerinde idam sehpaları olduğu için, infaz için gittiğimizde o sehpaları hazır buluyorduk. Cezaevi görevlileri hazır olan idam sehpasını, infaz için kuruyorlardı. Ama, ülkemizde yapılan anayasa değişikliğiyle idam cezası kaldırıldı. Yasa değişince, cezaevlerindeki o sehpalar da kaldırıldı mı, onu bilemiyorum" dedi.

İdam mahkûmları özel hücrede tutuldu

İdam kararı verilen ya da idamla yargılananlar o dönemlerde cezaevlerinin özel hücrelerinde tutuldu.

Tan ağarırken gerçekleştirilecek infazlar için de mahkûmların hücrelerine gece 24.00'den sonra girildi. Mahkûmlar bulundukları yerden çıkartılıp, idam sehpasına götürüldü.

Hepsinin son isteği "ailesiyle görüşmek" oldu

Hücresinden alman mahkûmların, infaz öncesi ya cezaevi müdürünün odasına, ya da uygunsa özel bir alana getirildiğini anlatan Mustafa B., o günleri şöyle anlattı:

"İnfazı yapılacak kişi hücresine girilip, uyandırılıyor ve elleri önden kelepçeleniyordu. Sonra ya cezaevi müdürünün odasına ya da uygun olan farklı bir alana götürülüp, idam kararı hükmünün uygulanacağı (infaz) bildiriliyor, son istekleri soruluyor, sohbet ediliyordu. Çaylarımızı içip, onlarla sohbet ederken, mahkûmlar mektuplarını, kelepçeli elleriyle yazıyorlardı. İnfaza giderken de elleri bu kez arkadan kelepçeleniyordu. Hücreden çıkarılıp, özel alana götürüldüğünde, bizler, kararın gözlemcileri olarak onlarla orada sohbet ediyorduk, son isteklerinin neler olduğunu soruyorduk. Hepsi ailesini görmek istedi. Ancak hiçbiri görüşemedi. Son istekler arasında 'makul olanlar' yerine getiriliyordu. Ama ailesi Adana dışında olanların bu istemleri yerine getirilemedi. Avukatlarını isteyenler de oldu, onlar çağrıldı, ama gelen hiçbir avukat olmadı.

Son istekleri arasında sıraladıkları çayları geldi, şekeri atıp karıştırdılar, ama hiçbiri istedikleri çaydan bir yudum dahi içmedi. Oysa çaylar hepimize geliyordu. Neden çay söyleyip, hiç içmediklerini bilmiyorum. Bunu hâlâ merak ederim. Belki heyecandan, belki de zehirlenme korkusundan içmemiş olabileceklerini düşünüyorum. Ya da bilmediğimiz başka bir gerekçeden. Bilemiyorum... Hepsi son istekleri arasında sıraladıkları mektuplarını yazdı, ama sadece birinin mektubu ailesine verildi. Bir idam mahkûmunun yazdığı mektup, ailesi adına kardeşi tarafından istenince, ideolojik mesaj içermesi nedeniyle, mahkeme tarafından 'verilemez' kararı alındı. Bir mektup aileye teslim edilirken, diğer mektuplara 'sakıncalı' gerekçesiyle savcılık tarafından el konuldu. İdam edilenlerden birinin son isteği arasında rakı içmek vardı. İdam sehpasına giderken tedirginlik duyan da oldu, cellata bırakmadan kendi infazını yapan da..."

Ölüme giderken doktor muayenesi

İdam kararlarının uygulanacağı her infaz öncesi, özel hücrede tutulan mahkumların hekim kontrolünden geçirildiğini anlatıyor Mustafa B.

"Hekim kontrolü her infaz öncesi ve sonrası yapılıyor ve hekim 'sağlıklı' derse infaz uygulanıyordu. Mahkûm infaz sırasında 20 dakikadan az olmamak üzere, ortalama 30 dakika idam sehpasında, ipte asılı bekletiliyordu.

Sonra hekim tarafından yeniden kontrol edilerek 'öldü' kararının (raporunun) verilmesi bekleniyordu. İnfaz sonrası, mahkûmun ölüp ölmediğini orada görevli bulunan heyet olarak, biz de kontrol ediyorduk. İnfazda gözlemci olarak bulunan bizler, idam edilen kişinin sehpadan inmesine kadar görev yapıyor, görevimiz bitince cezaevinden ayrılıyorduk. Asılanların defin işlemleri için cezaevi idaresi ve savcılık, belediyeyi görevlendiriyordu. Belediye ekipleri idam edilenlerin cesetlerini cezaevinden alıyor ve olduğu gibi defnediyorlardı. Onlara dini ya da özel merasim düzenlenmediğini, cesetlerinin yıkanmadığını ve cenazelerinin olduğu gibi defnedildiğini biliyorum."

En az 20 dakika asılı kaldılar

Mustafa B., asılarak idam edilen dört kişinin, bir-iki dakikada yaşamını yitirdiğini, boylarında iki santimetreye yakın bir uzama

olduğunu, ayaktan başlayarak vücudun sarı bir renk aldığını, parmak uçlarının yukarı doğru kalktığını, bel ile ayak arasındaki bölgenin hafif bir yay çizip sonra doğrulduğunu, salya ve meni akıntısı olduğunu, bir infazda da dilin dudak hizasında kaldığını gözlemlediğini ifade etti.

İnfazları gönüllü olarak izleyen savcı

Mustafa B., yıllar öncesine, dönüp 12 Eylül günlerine ve 26 yıllık meslek yaşamına baktığında, idamı izleyenler arasında, aslen görevli olmayan bir savcıyı anımsadığının da altını çizdi.

12 Eylül dönemi ile öncesindeki sıkıyönetim sürecinde Adana Sıkıyönetim Mahkemesi'nde görev alan savcı C.A.'nın görevli olmadığı halde infazları izlemeye gittiğini belirten Mustafa B., açıklamasına şunları ekliyor:

"Görevli olduğum infazların ikisinde o savcıyı gördüm. Ve onun görevli olmadığını biliyordum. İdamları neden izlediğini hâlâ bilmiyorum. Aklıma gelen tek şey, idam kararının infazlarını seyretme isteğidir."

İnfaz tanıklığı bunaltınca rapor aldı

İdam kararlarının uygulamasında mahkeme adına görev almasının kendi yaşantısı kadar, ailesinin de yaşantısını etkileyip, şekillendirdiğini ifade ediyor Mustafa B.

"Daha önceki görevim nedeniyle birçok otopsiye de girmiştim. Çok ölü gördüm. Ama o süreç farklıydı. O dönem çok karmaşık duygularla yüklüydüm. Çok bunaldım. İçimde fırtınalar eserken, kimseyle konuşamamak beni daha çok yıprattı. İntihar etmeyi düşündüğüm zamanlar bile oldu. Çok bunaldığım dönemlerde rapor almaya çalıştım, ama mahkeme yetkilileri benim rapor almama izin vermedi, rapor almam da engellendi. O kadar zaman geçti, ama etkisi halen geçmedi. İdamlarda görev alıp, ölüme şahitlik yapınca, 'can kurtarmak kadar güzel bir şey yok' düşüncesiyle çocuklarımı hayat kurtaracak mesleklere yönlendirmeye çalıştım. İnsanlara yaşam vermeleri için çocuklarımın sağlıkçı olmalarını istedim. Biri hemşire oldu..."

Kalemin bıraktığı nasır izi 13 yıl sonra geçti

O dönemin sadece yaşanabileceğini, anlatmanın güç olduğuna dikkat çeken Mustafa B., 1979-1985 yılları arasında 6 yıl 6 ay

süreyle Adana 1 Nolu Sıkıyönetim Mahkemesi'nde Yazı İşleri Müdürü olarak görev aldığını, kararları esas defterine dolmakalemle kendisinin geçirdiğini, uzun süre kalem kullanması nedeniyle parmağında oluşan nasırın izlerinin, 13 yıl sonra geçtiğini söyledi.

12 Eylül'de "yıpranma tazminatı" kalkmış

"Kalemle yazı yazmaktan ellerim nasır tuttu. Yıllarca o nasırın acısını çektim. Şimdi nasırım geçti, ama hâlâ o parmağımda, diğer parmağıma göre bir sertlik hissediyorum."

Ailesinden ayrı ve farklı bir kentte yıllarca görev yapan, bu nedenle yaşam koşulları biraz daha zorlaşan Mustafa B., yıpranma tazminatı olarak 12 Eylül öncesinde verilen günlük 125 liranın, 12 Eylül'den sonra verilmediğini de vurguladı.

Emeklilik sonrası sakin yaşamı seçti

Emekliliği sonrası bir süre hukuk bürosunda çalıştığını ifade eden Mustafa B., şimdilerde evinde vakit geçirip, küçük bahçesinin işleriyle meşgul olduğunu, torununa vakit ayırdığını, bol bol kitap okuyup, fırsat buldukça seyahat ettiğini, insanlara yardımı sevdiğini, gazete okumaya, televizyonlardaki tartışma ve haber programlarına ve arkadaşlarıyla sohbete zaman ayırdığını da belirtiyor. Özellikle askeri ve hukuki konularda kendisine danışan arkadaşlarına yardımcı olmaya çalıştığını anlatan Mustafa B., en büyük özelliğinin de "yalandan nefret etmek" olduğunu vurguluyor.

1984'ten sonra idam kararları uygulanmadı

12 Eylül'de sıkıyönetim mahkemeleri, 517 sanığa idam cezası verdi.

Askeri Yargıtay'ın onayladığı idam kararlarının sayısı 124'tü. Bunlardan MGK'nın onayladığı ve onay sonrası hemen infazı yapılan 50'si dışındakiler için, cezalar fiilen müebbet hapse dönüştürüldü. Türkiye'de, parlamenter sisteme geçişle, 1984'ten sonra ölüm cezaları uygulanmadı.

Daha sonra da Avrupa Birliği'ne uyum süreci kapsamında idam cezası Anayasa ve Türk Ceza Kanunu'ndan çıkarıldı.

Serdar Soyergin

Tek günlük yargılamayla idam

Yargılama 12 saat sürdü

AB, sık sık Türkiye'de "adaletin geç işletilmesi"nden şikâyet etse de ülkemizde "hızlı adalet örneklerinin" görüldüğü de kuşkusuz... "Geç gelen adalet, adalet değildir" yaklaşımından olsa gerek, adaletin jet hızıyla sağlandığı dönemlerin de olduğu belgelerle sabit.

O belgeler, bir günde, 12 saatlik yargılamayla, sivil ve resmi görevli altı şahidin tanıklığı üzerine idam kararına ulaşıldığını da gösteriyor.

12 Eylül döneminde idam edilenler arasında yer alan 22 yaşındaki Serdar Soyergin, sıkıyönetim döneminde "suçüstü hükümlerinin" uygulanmasıyla tek celsede mahkûm edilen ve 12 Eylül sürecinde ilk idam cezasına çarptırılan kişi. Adana'daki, Adana, Kahramanmaraş, Gaziantep, Adıyaman, İçel, Hatay İlleri Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Nolu Askeri Mahkemesi'nde yargılanan Soyergin, 14 eylül 1980'de, Adana'da, "iki arkadaşına silah verip", kendisini iki kez dövdüğü ve öldürmek için takip ettiği öne sürülen Erdoğan Kolat'ın öldürülmesini planlamak, görevli memurları silahla öldürmeye teşebbüs etmek iddiasıyla tutuklandı.

Mahkeme tutanaklarında Acilciler Örgütü'ne sempati duyduğu belirtilen Soyergin'in, yine o tutanaklara göre, silah çektiği ve ateş etmesine karşın silahının patlamadığını belirten güvenlik güçlerinin, kendisini ayağından yaralaması üzerine yakalandığı belirtiliyor.

Dört sayfalık mahkeme kararında, Soyergin'in Ayhan Cansu ve Süleyman Aydemir'le birlikte bulunduğu ve yaşanan silahlı çatışma sonrası kendilerini takip eden güvenlik güçlerinden üstlerini aramak isteyen bekçilere Soyergin'in silah çektiği, te-

Serdar Soyergin. 12 Eylül'de idam cezası alan ilk sanık.

tiğe basarak ateşlediği ama tetiğin teknik bir gerekçeyle mermiyi patlatmadığı ve olayın devamında yüzbaşı Bülent Angın'ın da, Süleyman Aydemir tarafından öldürüldüğü vurgulanıyor.

Mustafa B., "O dönemde basında, Serdar Soyergin'in, yüzbaşı Bülent Angın'ı öldürdüğü gerekçesiyle idam cezası aldığı ve bunun onaylandığı yazıldı. Ama bu doğru değil. Yüzbaşı Angın, Süleyman Aydemir'in silahından çıkan kurşunla şehit oldu. Aydemir'in de olaydan bir süre sonra İstanbul Bahçelievler'de düzenlenen bir operasyonda güvenlik güçleriyle girdiği çatışmada öldürüldüğünü biliyorum" dedi.

Avukatı olmadan yargılandı

Adana'nın Hurmalı Mahallesi'ndeki Yeşil Kahvesi'nde, aralarında fraksiyon çatışması bulunan Erdoğan Kolat'ı, "tasarlayarak öldürdüğü" mahkemece kabul edilen Soyergin'in, "yaklaşmayın yakarım" diyerek bekçilere de ateş ettiğini, ancak silahın teknik nedenlerle (horozunun kalkmaması nedeniyle) ateşlenmediğini kabul eden mahkeme, "taammüden adam öldürmek" suçundan, eski TCK'nın 450/4. maddesi kapsamında ölüm cezası verdi. 14 eylül 1980'de yaşanan olaya ilişkin mahkeme, idam kararını 19 eylül 1980'de verdi. Adana 1 No'lu Sıkıyönetim Mahkemesi'nin verdiği karar, Askeri Yargıtay 1. Dairesi'nin 9 ekim 1980 tarihli kararıyla da onandı. İdam kararı da 26 ekim 1980'de Adana eski cezaevinde infaz edildi. İnfazın yerine getirilmesinde görev alan beş kişilik heyetin imza attığı infaz tutanağına göre, 22 yaşındaki Serdar Soyergin'in, son arzusu ailesine mektup yazmaktı. Ancak yazdığı mektup ailesine ulaşmadı. İdama tanıklık yapan Mustafa B., mektubun aileye resmi yollardan verilmediğini bildiğini söyledi.

"Son mektup" tartışması

Serdar Soyergin'in o dönemde Adana'dan arkadaşı olan Mersinli yazar Alper Yalman ise "son mektup"un ailesine ulaştığını

savunmıyor. Yalman, "Soyergin idamından hemen önce bir mektup yazıyor. Ancak bu son mektubun çok kötü koşullarda yazıldığı anlaşılıyor ki, çok kargacık burgacık, okunması çok güç bir mektup. O mektup bizim elimize geçtikten sonra, liseli genç bir arkadaşımız tarafından temize çekildi, başka bir kağıda, düzgün olarak orijinalinin aynısı olarak yazıldı. Bu işlem sırasında okunamayan kelimeler, harf harf yazılarak cümleler bulundu ve ailesine teslim edildi. Orijinal mektup da bizler tarafından ailesine verilmiştir" dedi. Soyergin'le aynı olaya karışan ve aynı mahkemede yargılanıp, önce idam cezası ardından da eski TCK'nın 65/3. maddesinin uygulanması üzerine 10 yıl hapis cezası alan Ayhan Cansu da son mektubun aileye ulaştırıldığını ifade ediyor.

Cansu, "Serdar infaz öncesi iki mektup yazdı. Birisi ailesine, diğeri de bana. Ailesine yazılan mektup hemen annesine ulaştırıldı. Diğer mektubu da bana yazdı. Ama o mektup hiçbir zaman bana ulaştırılmadı. Ailesine yazılan mektubun, o dönemde albay olan ve bölgede görev yapan dayısının vasıtasıyla ulaştırıldığını biliyorum" dedi. Soyergin'in yakınları ise ailenin, "son mektup" diye aldığı mektubun gerçek olduğuna inanmadığını ve yazının da Serdar'ın yazısına hiç benzemediğini düşündüğünü söylüyor.

Serdar Soyergin'in son mektubu. Orijinal mektup okunma güçlükleri nedeniyle arkadaşları tarafından temize çekildi. Her iki nüsha da ailesine teslim edildi.

Soyergin'in kaleme aldığı son mektup şöyle:

Sevgili Anneciğim,

Eğer ben asılıp ölürsem, sen hiç üzülme. Geride kalan yoldaşlarda senin oğlundur ve onların benim intikamımı alacağına inan ve güven. Devrim yolunda binlerce yiğit öldü, öldürüldü, işkenceyle öldürüldü, ama bunu yapan köpeklerin sonu daha kötü olacak. Onlar bu topraklarda sağ yaşayamayacaklardır. ABD'nin kuklası olan faşist askeri cunta ondan aldığı emirleri yerine getiriyor. Ama cunta kendi mezarını kendi hazırlıyor. Bunca asılan gençlerin hesabı cuntadan sorulmayacak mı? Sorulacaktır elbet. Çünkü dünyanın her tarafında askeri cuntalar gelmiştir Fakat eninde sonunda yıkılmışlardır. Çünkü cuntanın amacı devrimci mücadeleyi söndürmek ve cunta yönetimini ABD'nin seçtiği sivil yönetime devretmektir Anne öldükten sonra bacılarıma sahip ol ve onları teselli et üzülmesinler. Çünkü devrimci mücadelede ölüm her an yaşanacak bir olaydır. Çünkü bu yola baş koyanlar ya ölmüşlerdir ya cezaevlerine atılmışlardır. Fakat yılmamışlar ve savaşarak ölenler geride çekirdek bırakmışlardır Çünkü yaşam süresince boş durmamışlardır Mutlaka bir şeyler yapmışlar veya yapmaya çalışmışlardır. Çünkü analar yiğitlere gebedir. Yiğitlerde devrimlere gebedir. Çünkü biz aşığız devrimlere, susamışız özgürlüğe. Özgürlük yolunda düşen tüm gerillalara selam olsun. Onlar unutulmadı. Bizler de unutamadık. Nasıl 1971'lerin intikamı alındı unutulmadıysa 1980'lerde unutulmayacaktır. Çünkü devrimci mücadele ölenlerle sönmez. Biz bir ölürüz, bin doğarız. Çünkü faşist askeri cunta bizim tabiki kellemizi isteyecektir. Biz ölürken bile başımız dik yürürüz, hiç bir köpeğe taviz vermeyiz ve devrimci sloganımızı atarız.

Serdar Soyergin
Yaşasın TİİKP-C/HDÖ

Ev adresi, idam tutanağında yer aldı

12 Eylül'e karşı ilk silahlı eylem olduğu kabul edilen olayda, yalnızca bir günde, avukatsız olarak yargılandığı davada idama mahkûm edilen Serdar Soyergin'in ölümü de adım adım tutanak altına alındı.

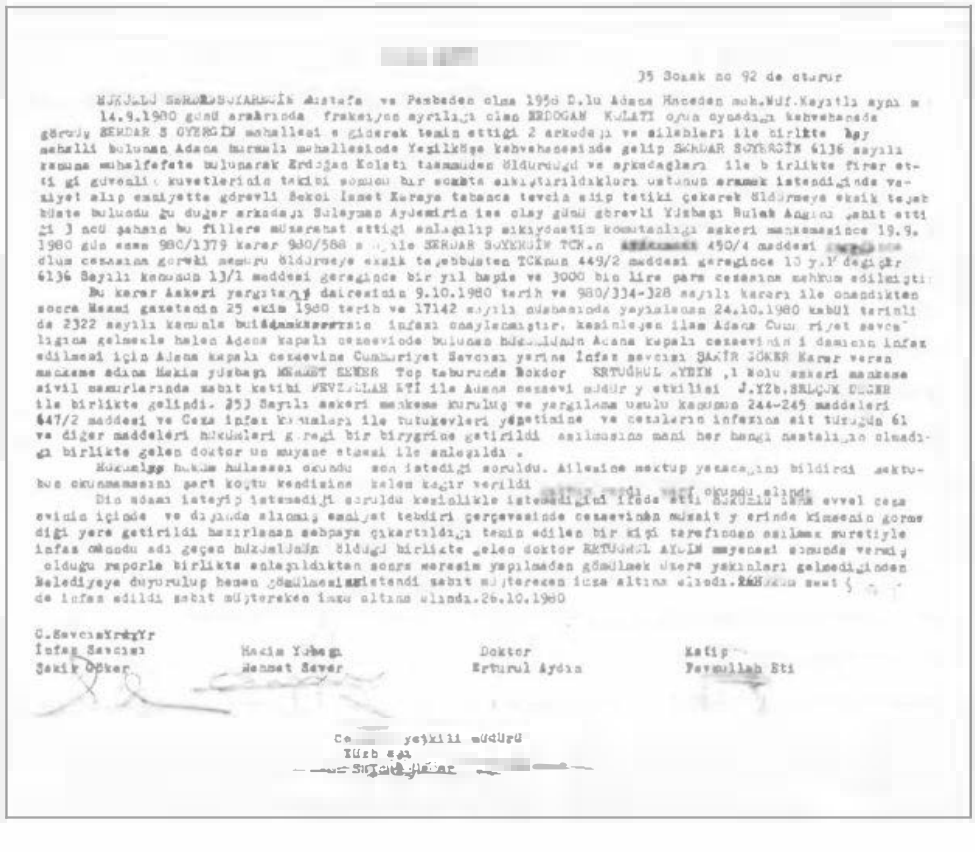
Diğer üç idamla karşılaştırıldığında sadece Serdar'ın infaz tutanağında, ev adresinin açık olarak yer aldığı görülüyor. Adana'da idam edilenler içinde yalnızca Serdar bu kentte oturuyordu.

İnfaz, tutanak altına alındı

Soyergin'in infaz tutanağında şu ifadelere yer verildi:

Hükümlünün hüküm mütealası okundu, son isteği soruldu. Ailesine mektup yazacağını bildirdi. Mektubun okunmamasını şart koştu. Kendisine kalem-kağıt verildi. Mektubu yazdı, zarf okundu alındı. Din adamı isteyip istemediği soruldu. Kesinlikle istemediğini ifade etti. Hükümlü daha evvel cezaevinin içinde ve dışında alınmış emniyet tedbiri çerçevesinde cezaevinin müsait yerinde kimsenin görmediği yere getirildi. Hazırlanan sehpaya çıkarıldı. Temin edilen bir kişi tarafından asılmak suretiyle infaz olundu. Adı geçen hükümlünün öldüğü, birlikte gelen doktor Ertuğrul Aydın muayenesi sonunda vermiş olduğu raporla birlikte anlaşıldıktan sonra merasim yapılmadan, gömülmek üzere yakınları gelmediğinden belediyeye duyurulup, hemen gömülmesi istendi... Hüküm; saat 03.05'te infaz edildi. Zabıt müştereken imza altına alındı. 26.10.1980.

İnfaz tutanağında "... yakınları gelmediğinden belediyeye duyurulup, hemen gömülmesi istendi..." ifadesine yer verilirken, idamdan ailesine de haber verilmediği ortaya çıktı.

35 Sokak no 92 de oturur

...ŞÜKRÜ SOYERGİN Anıtafa ve Pembeden olma 1950 D.lu Adana Haceden nah.Nüf.Kayıtlı aynı m 14.9.1980 günü akşamında frakesyon ayrılığı olan ERDOĞAN KULATI oyun oynadığı kahvehanede görevli SERDAR S OYERGİN mahallesi e giderek temin ettiği 2 arkadaşı ve silahları ile birlikte hay mahalli bulunan Adana Barınaklı mahallesinde Yeşilköşe kahvehanesinde gelip SERDAR SOYERGİN 6136 sayılı rasına muhalefetle bulunarak Erdoğan Kulatı tasmasından öldürmüş ve arkadaşları ile birlikte firar etti gi güvenlik kuvvetlerinin takibi sonucu bir sonuçta sıkıştırıldıkları ustanın aramak istediğinde vaziyet alıp emniyette görevli Şefkat İsmet Kuraya tabanca tevzi edip tetiki çekerek öldürmeye eksik teşeb hüsle bulundu bu diğer arkadaşı Süleyman Aydemirin ise olay günü görevli Yüzbaşı Hulak Anıtını şahit etti ği 3 ncü şahsın bu fillere müsaraat ettiği anlaşılıp sıkıyönetim komutanlığı askeri mahkemesince 19.9. 1980 gün sayı 980/1379 karar 980/588 s ile SERDAR SOYERGİN TCK.n 450/4 maddesi dlum cezasının görevli memuru öldürmeye eksik teşebbüsten TCKnun 449/2 maddesi gereğince 10 y.Y değişir 6136 Sayılı kanunun 13/1 maddesi gereğince bir yıl hapis ve 3000 bin lira para cezasına mahkum edilmiştir

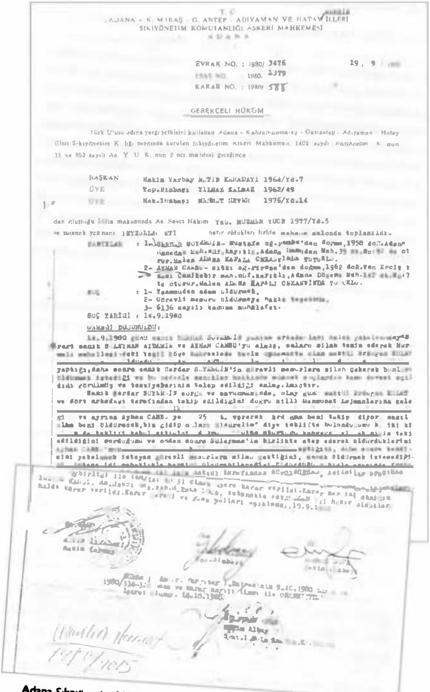
Bu karar Askeri yargıtay dairesinin 9.10.1980 tarih ve 980/334-328 sayılı kararı ile onandıktan sonra Resmi gazetenin 25 ekim 1980 tarih ve 17142 sayılı nüshasında yayınlanan 24.10.1980 kabül tarihli de 2322 sayılı kanunla bu...nın infazı onaylanmıştır. kesinleşen ilam Adana Cumhuriyet savcılığına gelmekle halen Adana kapalı cezaevinde bulunan hükümlünün Adana kapalı cezaevinin i damının infaz edilmesi için Adana kapalı cezaevine Cumhuriyet Savcısı yerine İnfaz savcısı ŞAKİR DÖKER karar veren mahkeme adına Hakim yüzbaşı MEHMET SEVER Top taburunda Doktor ERTUĞRUL AYDIN ,1 Kolu askeri mahkeme sivil memurlarında sabit katibi MEVLÜDİLAH ETİ ile Adana cezaevi müdür y etkilisi J.Yzb.SELÇUK DÜZER ile birlikte gelindi. 353 Sayılı askeri mahkeme kuruluş ve yargılama usulu kanunun 244-245 maddeleri 647/2 maddesi ve Ceza infaz kurumları ile tutukevleri yönetimine ve cezaların infazına ait tüzüğün 61 ve diğer maddeleri hükümleri gereği bir biryerine getirildi asılmasına mani her hangi rahatsızlığı olmadığı birlikte gelen doktor un muayene etmesi ile anlaşıldı .

Hükümlüye hüküm hulasası okundu son istediği soruldu. Ailesine mektup yazacağını bildirdi .mektubun okunmamasını şart koştu kendisine kalem kağıt verildi [illegible] okundu alındı

Din adamı isteyip istemediği soruldu kesinlikle istemediğini ifade etti. Hükümlü daha evvel ceza evinin içinde ve dışında alınmış emniyet tedbiri çerçevesinde cezaevinin müsait yerinde kimsenin görmediği yere getirildi hazırlanan sehpaya çıkartıldığı temin edilen bir kişi tarafından asılmak suretiyle infaz olundu adı geçen hükümlünün öldüğü birlikte gelen doktor ERTUĞRUL AYDIN muayenesi sonunda vermiş olduğu raporla birlikte anlaşıldıktan sonra merasim yapılmadan gömülmek üzere yakınları gelmediğinden Belediyeye duyurulup hemen gömülmesi istendi sabıt müştereken imza altına alındı.26.10.1980 saat [illegible] de infaz edildi sabıt müştereken imza altına alındı.26.10.1980

C.SavcısKrkYr
İnfaz Savcısı — Hakim Yüzbaşı — Doktor — Katip
Şakir Döker — Mehmet Sever — Ertuğrul Aydın — Mevlüdiye Eti

Ce... yetkili müdürü
Yüzb aşa
Sı... Selçuk Düzer

T.C.

ADANA - K. MARAŞ - G. ANTEP - ADIYAMAN VE HATAY İLLERİ
SIKIYÖNETİM KOMUTANLIĞI ASKERİ MAHKEMESİ
ADANA

EVRAK NO. : 1980/ 3476 — 19 . 9 . [illegible]
ESAS NO. : 1980/ 1379
KARAR NO. : 1980/ 588

GEREKÇELİ HÜKÜM

Türk Ulusu adına yargı yetkisini kullanan Adana - Kahramanmaraş - Gaziantep - Adıyaman - Hatay İlleri Sıkıyönetim K.lığı nezdinde kurulan Sıkıyönetim Askeri Mahkemesi, 1402 sayılı Sıkıyönetim K.nun 11 ve 353 sayılı As. Y. U. K. nun 2 nci maddesi gereğince

BAŞKAN	Hakim Yarbay METİN KARADAYI 1964/Yd.7
ÜYE	Top.Binbaşı YILMAZ KALMAZ 1962/49
ÜYE	Hak.Yüzbaşı [illegible] SEVER 1976/Yd.14

den oluştuğu iddia makamında As. Savcı Hâkim Ykb. MÜZAHİR YÜCE 1977/Yd.5 ve tutanak yazmanı [illegible] hazır oldukları halde mahsus salonda toplanıldı.

SANIKLAR : 1- [illegible] Mustafa oğ. [illegible]'den doğma, 1958 doğ. Adana [illegible] Mah. nüf. kayıtlı, Adana [illegible] Mah. [illegible] oturur, Halen ADANA KAPALI CEZAEVİNDE TUTUKLU.
2- AYHAN CAMBU - Nitki oğ. Mirose'den doğma, 1962 doğ. Van Erciş [illegible] Camikebir mah. nüf. kayıtlı, Adana Döşeme Mah. [illegible] te oturur, Halen ADANA KAPALI CEZAEVİNDE TUTUKLU.

SUÇ : 1- Teammüden adam öldürmek.
2- Görevli memuru öldürmeye [illegible]
3- 6136 sayılı kanuna muhalefet.

SUÇ TARİHİ : 14.9.1980

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ:

14.9.1980 günü sanık [illegible] arkadaşları [illegible] sanık [illegible] AYDEMİR ve AYHAN CAMBU'yu alarak, onlara silah temin ederek [illegible] mahallesindeki Yeşil Köşe [illegible] [illegible]

yaptığı, daha sonra sanık Serdar S.[illegible]'in görevli memurlara silah çekerek [illegible] öldürmek istediği ve bu nedenle sanıklar hakkında [illegible] görülmüş ve tecziyelerinin talep edildiği anlaşılmıştır.

Sanık Serdar [illegible] sorgu ve savunmasında, olay günü [illegible] ve dört arkadaşı tarafından takip edildiğini [illegible] Milli Emniyet [illegible] gele [illegible]

[illegible] ve ayrıca Ayhan CAMBU ya 25 [illegible] vererek [illegible] beni takip ediyor [illegible] beni öldürecek, biz gidip onları öldürelim" diye teklifte bulundu [illegible] iki ki [illegible] da teklifi kabul ettiğini [illegible] edildiğini gördüğünü ve ondan sonra Süleyman'la birlikte ateş ederek öldürdüklerini Ayhan CAMBU'nun [illegible] daha sonra [illegible] nini yakalamak isteyen görevli memurlara silah çektiğini, ancak öldürmek istemediği [illegible]

[illegible] oybirliği ile tecziyesi [illegible] karar verildi. Karar [illegible] hazır oldukları halde karar verildi. Karar [illegible] ve [illegible] yolları açık olmak üzere [illegible] 19.9.1980

[illegible]
Başkan

[illegible]
Üye

[illegible]
Üye

1980/ [illegible] ve karar sayılı ilam ile ONAMIŞTIR. [illegible] 14.10.1980

[illegible] Albay

Adana Sıkıyönetim Mahkemesi, 14 eylül 1980'de gerçekleşen olaya ilişkin idam kararını 19 eylül 1980'de verdi.

Mahkeme sadece yemek molası verdi

"Suçüstü" hükümlerinin uygulandığı davaya Soyergin'in yakalanmasından beş gün sonra başlandığı ve duruşmanın saat 11.00 gibi açılıp, aynı gün saat 23.00 gibi tamamlanarak, idamına karar verildiğini anlatan Mustafa B., o döneme ilişkin anımsadıklarını şu şekilde anlattı: "O zaman, yasaların verdiği suçüstü hükümleri uygulandığı için mahkeme tek celsede davayı bitirdi. Yargılama bir günde tamamlandı ve 12-13 saat kadar sürdü. Bittiğinde sanıyorum gece saat 23.00 gibiydi. Mahkemeye sadece yemek için ara verildiğini anımsıyorum. Deliller toplandığı ve şahitler de hazır olduğu için yargılama bir günde bitirildi. Yargılama sonucunda idamına karar verildi. Bu karar da uygulandı."

Serdar Soyergin'i ilk kez mahkemede gördüğünü ve hatırladığı kadarıyla "cüsseli birisi" olduğunu anlatan Mustafa B., "Ama, infazına gittiğimizde zayıfladığını gördüm. Kilo kaybetmişti. Üzerinde bir çökmüşlük de vardı. Sanırım bunun nedeni cezaevi ve hücrenin koşullarıdır... İnfaza giderken ideolojisinin arkasında olduğunu belirtip, 'Kahrolsun faşizm' diye slogan attı. Bunun üzerine iki asker koluna girip, onu infaz sehpasına götürdü" dedi.

Serdar Soyergin'in infazı ve son istekleri arasında tutanaklara geçmeyen bölümlerin de bulunduğunu anlatan Mustafa B., "Onun son istekleri arasında rakı içmek de vardı. Rakı getirilince, onu susuz olarak içti" açıklamasında bulundu.

İnfazın tanığı idam yolunda bayıldı

Soyergin'in infazında kendisinin resmi gözlemci olmadığını, duruşmaya giren görevli Feyzullah E.'nin infaz gözlemcisi olarak belirlenmesi üzerine gece saat 24.00 gibi evinden araçla aldırıldığını anlatan Mustafa B., "Feyzullah E'nin, kendisini görev için almaya gelenlere ve görevlendirenlere 'Ben görevlendirilmek istemiyorum' demesi ve gitmeye çekinmesi üzerine, ben de heyetle birlikte cezaevine gitmek zorunda kaldım. Mahkeme adına zorunlu olarak orada bulunmak durumunda kaldım. Soyergin'in işlemleri tamamlanıp, infaza götürülürken, gözlemcilerden Feyzullah E., düşüp bayıldı. Nedenini bilemiyorum; belki korkudan, belki üzüntüden, belki psikolojik bir şey. Ama, düşüp bayıldı. Bunun üzerine görevli olmadığım halde, Soyergin'in infazında mahkeme adına ben yer aldım. Tanık olduğum ilk infazdı. Ancak, tutanakta

Serdar, ortaokul ve lise yıllarında..

benim değil, Feyzullah'ın ismi geçti. Çünkü, resmi olarak gözlemci o belirlenmişti. İnfaz tutanağını da yanılmıyorsam o dönemin Adana İnfaz Savcısı tuttu. Elbette kimse oraya isteyerek gitmiyor. Hiçbir gözlemci de isteyerek gitmedi. Görev için hepimiz mecburen gittik" dedi.

Son isteği yerine getirilmedi

İdam mahkûmlarının son isteklerinden mümkün olanlar yerine getirilirken, Serdar'ın son isteğinin yerine getirilmediği de yıllar sonra belirlendi.

Son istekleri arasında ailesiyle görüşmek de olan Serdar'ın bu talebinin, güvenlik güçlerince "Kurtarılmış bölgede oturuyor" gerekçesiyle reddedildiğini söyleyen Mustafa B., "Ailesiyle görüşme isteği sanırım savcılığa iletildi ama güvenlik güçlerinin ifadelerine takıldı. Buna mahkeme adına görev yapan gözlemciler değil, diğer yetkililerin ifadeleri üzerine karar verildi. İnfaz günü de 'güvenli olmaz' gerekçesiyle ailesine haber verilmedi. Bu nedenle son görüşme de yaptırılmadı. Ben, ailesine bu nedenle idamdan haber verilmediğini anımsıyorum" dedi.

Oysa, Serdar Soyergin'in akrabaları gerekçenin doğru olmadığını ve evlerinin çapraz karşısında polis karakolunun bulunduğunu söylüyor ve ekliyor: "Karakolun karşısı güvenli bölge değil miymiş?"

Soyergin'in arkadaşlarından Alper Yalman da, Soyergin Ailesi'nin oturduğu mahalledeki karakolun adının Hacıbayram olduğunu anımsadığını ve karakolun da hâlâ ayru yerde bulunduğunu belirtti.

"Annesi, eşyalarını almaya geldi"

Oğlunun idamından sonra, annesi eşyalarını almak için kolordu komutanlığına gidince yetkililerin onu mahkemeye yönlendirdiğini öğrendiğini de belirten Mustafa B., anımsadıklarını şöyle aktardı: "Bir çok kişi infaz edilen bir kişinin annesiyle görüşmeyi istemedi. Belki çekinenler, korkanlar da oldu. Aslında ben de istemiyordum. Başı eşarplı, mütevazı bir Anadolu kadınıydı. Ve 'Oğlum arkadaşlarının kurbanı oldu. Onu kullandılar' diye konuşuyordu. Yüreği yanmış bir anne diye görüşmeyi ben yaptım. Konuştum, dinledim ve sonra düşüncelerini anlatmasının rahatlığı içerisinde onu gönderdim."

Son görüşmeler infaz heyetiyle yapıldı

Mustafa B., infaz öncesi yapılan sohbette idam cezasına çarptırılan Soyergin'in suçunu itiraf ettiğini ve bunun da mahkemede görev yapanlar ile infaz görevlilerin yükünü hafiflettiğini söylüyor: "Her idam kararının infazı öncesinde mahkûmla sohbet ediliyor, bu genellikle birkaç saat sürüyordu. Aynı şey Soyergin için de yapıldı. Son istekleri arasındaki rakı, tutanaklara geçirilmedi. İstediği rakı getirildi ve içmesi sağlandı. Ama bazıları daha sonra onun kahve istediğini ve gelen kahveyi içmeyip yüzbaşının yüzüne döktüğünü söylemeye başladı. Bu kesinlikle doğru değil. Anımsadığım şey, son mektubunu da teksir kâğıdına yazdığı. Ailesine yazdığı mektubun 'okunmamak şartıyla yazıldığı' ifadesi de infaz tutanağına geçirildi..."

12 Eylül'e ilk kurşun

Soyergin'in çocukluk ve gençlik arkadaşı olan, aynı siyasi mücadelede yer aldığını belirten arkadaşı yazar Alper Yalman, Serdar'ın babasını genç yaşta kaybettiğini söyledi. İkisi kız üç çocuktan ortancası olan Serdar'ın, Küçük Saat yakınlarında oturduğunu ve semtin kozmopolit yapısıyla aslında Adana'nın da dokusunu yansıttığını belirtiyor.

Bölgenin "melek girmez" diye anıldığını anlatan Yalman, "Semt, hem köyle bağlantılı, hem de şehirli kültürüne sahip bir bölgeydi. O yörenin insanı, o semtlerde büyüyen çocuklar, tam bir aristokrat olmadığı gibi tam kenar mahalle insanı da sayılmaz. Mahallenin tarihi 100 yıla yakındır ve Adana'nın eski semt

Serdar Soyergin'in arkadaşı Alper Yalman: "Serdar'ın idamı Yüzbaşı Bülent Angın'a misilleme olarak yapılmıştır."

lerindendir. Bu tür semtlerde büyüyen insanlar genellikle kozmopolit yapının bir özelliği olarak, aydın insan olurlar, gözüpek insan olurlar. Kavgadan, gürültüden korkmazlar. Bir de 'çok iyi aile çocuğu' olarak büyümezler. Sokak çocuğu gibi büyürler ama tanı da sokak çocuğu değillerdir. İçki de içerler sigara da. Serdar ve bizler böyle bir ortamda büyüdük. Serdar, Ecevit Hükümeti'nin öğretmen açığını kapatmak için, hızlandırılmış eğitim olarak açtığı Adana Eğitim Enstitüsü'nü bitirdi. O dönemde sağ görüşlülerin, sol görüşlüleri eğitim enstitüsüne sokmama gibi bir düşünceleri, çabaları vardı. Zaten tüm üniversitelerde çok aleni bir ayrışma vardı. Birçok fakülteyi solcular, eğitim enstitülerini de sağcılar ele geçirmişti. Karşılıklı olarak ele geçirilen okullara karşı görüşteki öğrencileri sokmuyorlardı. Bu nedenle de okullara toplu halde gidilip gelinirdi. Kendini korumak için silah taşıyanlar da olurdu. Serdar, solcu, devrimci bir arkadaştı. O kadar derinlemesine teorik bilgilerle donanmış değil, ama o zamanki

herkes gibi Marks'ı, Marksizm'i, Lenin'i ve sosyalizmi genel hatlarıyla bilen birisiydi. Ama çok derinlemesine teorik konuları bilmezdi. Bu durum aslında herkes açısından aşağı yukarı böyleydi. Ve Serdar, sosyalizme inandığı için ona uygun bir yaşam tarzı içindeydi" dedi.

Bir dönem Altay'da futbol oynayan, eski öğretmen, sosyalist Ali Çakmaklı'nın, o dönemdeki gençlerin şekillenmesinde önemli rol oynadığını anlatan Yalman, bölgede ABD'ye karşı tepkinin de o süreçte örgütlendiğini savundu.

Adana yöresinin sola kaymasında Çakmaklı ve arkadaşlarının önemli rol oynadığını ifade eden Alper Yalman, Mersin'de yaptığımız görüşmede, Serdar'ın da, Çakmaklı'nın referansıyla bir dönem Çukobirlik'te çalıştığını ve o süreçte sağ görüşlü işçilerin birer birer fabrikadan ayrıldığını belirtti. Serdar ve arkadaşlarının "Bunlar gizli örgüt üyesi, silahları fabrikada saklıyorlar" ihbarları üzerine birçok kez gözaltına alındığını anlatan Yalman, 11 Eylül'ü 12 Eylül'e bağlayan gece, Ahmet adlı bir arkadaşlarının havaalanı yakınlarındaki, anahtarı kendilerinde bulunan evinde kaldıklarını, arkadaşlarının sabah gelip "darbe oldu" demesiyle uyandıklarını ifade ediyor.

Yalman, "Sokağa çıktığımızda her tarafta tank ve asker vardı. Radyoyu açtık. Sokağa çıkma yasağı vardı ama, ekmek almaya izin veriyorlardı. Biz de ekmek alıp, sanki eve gidiyormuşuz gibi yaptık. Ve Çukobirlik'te çalışan bir abimizin evine gidip, orada durum değerlendirmesi yaptık. 'İşimizi kaybeder miyiz? Ne oluruz? Çünkü, çok sık ihbar yapılıyordu sıkıyönetime götürürler ve bir hafta askeri cezaevinde kalırız, 15 gün sonra bırakırlar' diyorduk. Fabrikada çeşitli gruplarla gerginlikler vardı. Onlarla konuşup bu işi yumuşatmaya çalışmayı düşündük. Çünkü, semtlerde operasyonlar oluyordu. Mimlenmiş evlerdeki insanları topluyorlardı. 'Ne olacağız' endişesi vardı. İnsanlara ulaşamıyor, görüşemiyorsunuz. Ali Çakmaklı'ya ulaştık ve fabrikada işçilerin toplandığı kahveye gönderdik, ne olacağına bakmak istedik. Ben başka bir yere gittim. Serdar da kahveye gitti. Çok sürmedi. Kuruköprü'de kahvede kıyamet kopmuş. Bunlar, o gruba 'bizim sizinle sorunumuz yok' demeye gittiğinde, birbirlerini hasım gibi görünce tartışmada silahlar çekilmiş. Tam o sırada askeri araçlar geçiyor ve silah seslerine müdahale ediyorlar. Ve bunlar tutuyor askerlere ateş ediyorlar. O sırada Yüzbaşı Bülent Angın ölüyor. Çatışma esnasında da Serdar bacağından yaralanıyor. Bu 14 eylül'de gerçekleşiyor. Darbeden iki gün sonra yani... Yaşananları o dönem-

de cuntacılar 'ilk kurşun' diye yorumladılar..."

Balistik incelemede Yüzbaşı Angın'ın ölümüne yol açan kurşunun, Adana Ticari İlimler Akademisi öğrencisi Süleyman Aydemir'in silahından çıktığının belirlendiğinin altını çizen Yalman, konuşmasını şöyle sürdürüyor: "Olay, 14 eylül 1980'de yaşanıyor. Bir yüzbaşı ölüyor. Bu, o dönemde atılan, direnişin ilk kurşunu gibi algılanıyor. O çatışmada Süleyman kaçıyor ve Serdar bacağından yaralı olarak yakalanıyor Daha sonra Ayhan Cansu da yakalanıyor. Bizim duyduklarımız Serdar'a tedavi yapılmadığı. Yaralı bacağı sarılıyor, ama tedavi uygulanmıyor. Söylenenlere göre, 'Senin hiç kurtuluşun yok. Tedavi olup ne yapacaksın?' denilmiş. Ve çok kısa bir sorgulama, tek celsede de idam kararı. Milli Güvenlik Konseyi de kararı hemen onaylıyor. İdam kararı da 26 ekim'de uygulanıyor. Süleyman o dönemde kaçaktı. İdamdan bir süre sonra İstanbul'a gittiğimde, Merter'de salaş bir kahvehanede Süleyman'la görüştüm. O da, 'Beni yakalayamadıkları için Serdar idam edildi' dedi. Bir süre sonra İstanbul Bahçelievler'de bir eve operasyon düzenlendi. Dört kişi öldü. Bunlardan birisi de Süleyman'dı..."

Ayhan Cansu. Serdar Soyergin'in idamından önce son kez görüştüğü cezaevi arkadaşı.

"12 Eylül, devrimci harekete karşı yapıldı"

Serdar Soyergin'in albay olan dayısının, yeniden yargılanması ve idamın engellenmesi için birçok girişimde bulunduğunu ifade eden Yalman, "Ama karar verilmiş. Karar nedir? Bugünden baktığımızda, bugünden değerlendirdiğimizde şunu görüyoruz; Serdar'ın idamı, Bülent Angın'a karşı bir misilleme olarak yapılmıştır, büyük ihtimalle. İlk kurşun olarak düşündüler. Onlar bir direniş bekliyordu ve direnişin ilk kurşununun atıldığını düşündüler" diyor.

12 Eylül'ün, sol siyasete ve devrimci harekete karşı yapıldığını düşündüğünü vurgulayan Yalman, "Solu ezdiler. Solu ezmeden ne 24 Ocak kararları çıkabilirdi, ne de Turgut Özal. Ne de İslamcı ekibin önü açılabilirdi. AKP de bugün iktidarda olamazdı. Sol bunlara karşı direniş gösterirdi. Artık insanlar apolitize edildi. Politikadan önemli ölçüde uzaklaştırıldı. Bugün yaşadığımız bütün sorunların temelinde de bunlar yatıyor ve bir yere gidemiyoruz. Anayasa delik deşik edilmiştir, ama hâlâ 12 Eylül'ün temel felsefesi yerinde durmaktadır" ifadesini belirtiyor.

"İlk silahlı eylemi yaptık"

İdam edilen Serdar Soyergin'le aynı davada yargılanan ve önce idam, sonra da 10 yıl ağır hapis cezası alan Ayhan Cansu, olay tarihinde 18 yaşındaydı. Mahkeme kayıtlarına göre olayda silah kullanmadı, ama gözcülük yaparak, eyleme katkı sağladı.

Serdar, Süleyman ve kendisinin THKP/C-Acilciler grubundan ayrılan ve güney bölgesinde örgütün kurucularından İlker Akman'dan sonraki lider olan Ali Çakmaklı önderliğindeki Halkın Devrimci Öncüleri adlı örgütün siyasi anlayışını benimsediklerini anlatan Cansu, "80 öncesinde yoğun bir mücadele dönemi geçiriliyordu. O süreçte, 12 Eylül iktidara el koyduktan sonra bizim eylem Türkiye'deki ilk eylem, 12 Eylül'den sonra Türkiye'de konulan ilk silahlı eylemdi. 12 Eylül'den sonra Türkiye devrimci hareketi değerlendirme süreci içindeydi. Türkiye'deki devrim durumu tartışılıyordu. Bizler o günlerde o süreç içerisinde hep birlikte oturup değerlendirdik. Değerlendirmede 12 Eylül'ün artık Türkiye devrimci hareketinin üzerine bir kâbus gibi çökeceğini ve kutup yıldızından yoksun, birleşik cepheyi oluşturamamış devrimci hareketin, artık gerileme ve yenilgi sürecine geçtiğini tahlil ettik. Diğer devrimci hareketler Türkiye'de devrim olacağını tar-

tışırken, bizler gerileme dönemine girildiğini, yeni bir sürecin başladığını belirttik. Önderlik yapacak, yol gösterecek kutup olmadığını söyledik" dedi.

"Yaptığımız bir tür intihar eylemiydi"

İki günde yapılan toplantılarla Türkiye'deki bu sessizliğe, suskunluğa, bekleyişe bir son verebilmek, Türkiye devriminin gerçeklerini kitlelere ulaştırabilmek amacıyla eylem kararı aldıklarını vurgulayan Ayhan Cansu, Adana'da yapılan görüşmede, sözlerini şöyle sürdürdü:

"Netice itibariyle 14 eylül günü öğleden sonra sokağa çıkma yasağının olduğu sırada Türkiye'deki sessizliği ortadan kaldırmak, Türkiye devrimci hareketini gerçeklerle yüzleştirmek amacıyla, deyim yerindeyse bir tür intihar eylemine kalkıştık. Bu kaçınılmazdı. Tüm siyasi hareketlerin üzerindeki ölü toprağını kaldırmayı ve kendi gerçekleriyle yüzleştirmeyi istedik. Teslimiyettense, parti-cephe anlayışı gereği, öncü ve liderlerin çatışarak, faşizme karşı mücadele etmeleri kararını aldık. Bu siyasi bir yaklaşım biçimiydi. Bunu uyguladık."

"Hedef Yüzbaşı Angın'dı"

"O gün, aynı zamanda da geçmişte, Mamak'ta, Antep'te askeri yöneticilik yapmış Yüzbaşı Bülent Angın hedeflerimizden biriydi. Adana'da bulunan bir askeri birliğin de komutanlığını yapmaktaydı. Aslında hedef karakoldu. O maksatla yola çıkıldı. Amaç, oraya yakın bir yerde ateş açılması ve görevli olduğu bir saatte yüzbaşıyı üzerimize çekmek ve nihayetinde çatışmaya girmekti. Ana hedef oydu. Hesapta olmayan bir şey vardı; o da, daha önce aramızda fraksiyon mücadelesi olan TKP mensuplarıyla çatışmaydı. Biz, 12 Eylül'de fraksiyon ayrımlarını kafamızda bitirsek bile, bunu oturup konuşmamıştık ve karşı karşıya gelince çatışma kaçınılmaz oldu. O çatışmada Erdoğan Kolat yaralandı. Biz geri çekilme durumunda kaldık, olay yerinden uzaklaştık. Eski İstasyon Karakolu'na bağlı asker ve polisler bizi kuşatmaya aldı ve *Tercüman* gazetesi civarında karşılaştık. Çatışma başladı. Çatışmada yüzbaşı kurşunlara hedef oldu. Serdar Soyergin de otomatik silahla yaralandı ve olay yerinde yakalandı. Ben uzaklaştım, ama bir saat sonra tesadüflere bağlı olarak, o çatışmanın izi sürülerek yakalandım..."

"Ne anlattığımızı hatırlamıyorum"

Gözaltı ve tutukluluk döneminde işkence gördüğünü, baskılara maruz kaldığını vurgulayan Cansu, o döneme ilişkin anlatımlarını söyle sürdürdü:

"Serdar o süreci bir öndere yakışır biçimde direnerek geçirdi. Çok kısa sürede ikimiz birden olağanüstü mahkemeye çıkarıldık. O süreyi yoğun biçimde işkenceye maruz kalarak yaşadık; kum torbaları, elektroşoklar, tankın arkasından ellerimiz kelepçeli olarak süründürülerek... Gözlerimize oksijen sürülerek açık kalması sağlanarak, traş edilerek... Yaralarımızı sararak mahkemeye çıkardılar. Hiçbir şeyin farkında olmadan, mahkemenin huzuruna çıkarıldık. Ne söyleneni, ne de konuşuları duyabilecek haldeydik. Ne konuştuğumu, ne söylediğimi, ne de denilenleri hatırlıyorum. Sonra mahkeme önüne çıkarıldık ve nihayetinde kalemin kırıldığını biliyoruz. Serdar bir şeyler anlattı. Ben de... Ama ne anlattığımızı hatırlamıyorum. Suçu kabullenmeme anlamında konuştuğumuzu biliyorum. Mahkeme bittikten sonra da sorgu sürdü. Örgüt üzerine soru soruluyordu ve kaçan Süleyman Aydemir'in izi sürülüyordu. Faili meçhul cinayetleri bizlere yıkınaya çalışıyorlardı. Onlar dosyalarını kapatmak, biz de direnebildiğimiz yere kadar olayı götürebilmeyi amaçlıyorduk. Tarsus'a, Mersin'e de götürdüler ve Güney'deki eylemlerin hepsini bizim üzerimize yıkınaya çalıştılar. Daha sonra meşhur Adana Cezaevi'ne konulduk. Cezaevinde 'müşahade' denilen yere. Ama o dönemde orası, üst katta, insanın yaşayamayacağı bir yerdi. Birer hücre. Hücreler insanın yaşamayacağı yerler haline getirilmişti. Değişik siyasi hareketlerden idam cezası alanları tecrite koyuyorlardı. Sıra sıra dizilmiş, bir buçuğa iki metre ölçülerinde hücreler. Demir parmaklıkları olan yerler sacla örtülüydü ve alttan gözetleme, mazgal yeri açılmıştı. Orada da yoğun işkencelerle karşılaştık. Oradan geçen lağımlar tıkandı ve içeriye dolduruldu. İaşeler verilmedi. Hücrede üzerimizde sadece kilotla ve prangalara bağlı kaldık. Serdar'la bitişik hücrelerde yatıyorduk ve bize iletilen hiçbir sonuç yoktu..."

İfadesinde ne söylediğini anımsamadığını belirten Ayhan Cansu, mahkeme kayıtlarına göre, olay günü milli mensucat lojmanlarının futbol sahasında bulunduğu sırada Serdar'ın yanına gelip, birlikte bir eve gittiklerini söyledi. Serdar Soyergin'in "Birlikte bir yere gideceğiz. Sen de geleceksin" dediğini belirten Cansu, 19 eylül 1980 tarihli duruşmanın 1980/1379 esas nolu kararında, Serdar'ın kendisine silah ve 2 500 lira verdiğini belirtiyor. Tutanakla-

ra göre Cansu, kendisinin Yeşil Köşe civarında kaldığını, Soyergin ile Aydemir'in de kahveye girdiklerini, silah sesi duyunca korkup kaçtığını ve bir taksiyle daha önce gittikleri eve geldiğini, görevli memurlara silah çekmediğini ve bir süre sonra da yakalandığını ifade etmiş.

İdam günü

Her gün idama götürülüyormuş gibi baskı altında tutuldukları-nı, hücreden birilerinin çıkartılıp, "hadi son duanı et" denildiğini ve her gün idama götürülüyormuş gibi senaryoların yaşatıldığını ifade eden Cansu, "Psikolojik baskı altında tutuluyorduk. Bugün insani anlamda ayakta kalabildiysek, nedeni başımızda bekleyen askeri mangalar içerisinde belki hümanist duygulara sahip olan, demokrat olanların, gizliden bizlere yemek vermeleridir. O sıralar Serdar'ın Mersin'de görev yapan albay dayısının onunla görüşmek istediği söylendi. Serdar da bu görüşmeyi red etti, artık görüşecek bir şey kalmadığını söyledi" dedi.

Basın önünde pişmanlık istendi

O dönemde kendilerine "pişmanlık baskısı" yapıldığını ve günde üç dört kez basın önünde "pişmanız" açıklaması yapılmasının istendiğini anlatan Ayhan Cansu, sözlerini şöyle sürdürüyor: "Bize karşı 'pişmanız deyin' tavrı sergileniyordu. Serdar'ın idamı ve benim de idamdan yargılanıp, yardımcılıktan 11 yıla mahkûm olmam, yurt dışında bize olan ilgiyi artırdı. Ortada silahlı bir eylem vardı, bir komutan öldürülmüştü. Yerel basın da Avrupa basını da bize ilgi gösteriyordu. Kenan Evren bu nedenle yumuşak yüzünü gösterdi. Serdar'ın yaşının büyük olması nedeniyle idamına, benim de 11 yıla mahkûm olmama karar verildi. Ben bu süreçte hayatta kaldıysam, bunun bir tek nedeni; hem yerel hem de Avrupa basınına karşı sempatik gözükme isteğidir. Yani gerektiğinde affedici, gerektiğinde adil yargılayıcı, gerektiğinde baba şefkati anlayışının mesajıdır. Ama daha sonra bunun böyle olmadığını Türkiye ve dünya gördü..."

Cansu: Serdar'la son görüşmeyi ben yaptım

Serdar Soyergin'in idam edildiği gün, gece yarısı, savcı ve cezaevi müdürü ile cezaevi komutanının askerlerle birlikte geldiği-

ni ve Serdar'ın hücresi önünde bir kalabalık biriktiğini belirten Ayhan Cansu, "Orada, artık gitmesi gerektiği, idam edileceği, istek ve talebinin olup olmadığı soruldu. Serdar 'Siz hazırsanız ben zaten hazırım. Bundan korktuğum çekindiğim yok' dedi. Serdar hücresinden koridora çıktığında artık ayağı kangren olmuştu. Yürüyemiyor, ayağının üzerine basamıyordu. Tabii bizler hücrede olduğumuz için bunu göremiyoruz, ama hücreden hücreye konuşuyorduk. Başında bekleyen askerler bilgi veriyordu bize. Koridora çıkınca araya aldılar ve son arzusu sorulunca benimle konuşmak istediğini söylemiş. Gece yarısı elleri arkadan kelepçeli, boynunda prangayla hücremin önüne geldi. Bizi mazgaldan konuşturmak istediler. O da 'Yok. Ben arkadaşımla yüz yüze konuşmak, görüşmek istiyorum' dedi, bunun üzerine hücrede görüştürüldük. Hücrenin kapısı açıldığında iki asker koltuklarının altına girmişti. Serdar'ı hücreye soktular. Üzerinde giysisi vardı. O, elini omuzuma attı. Zamanın geldiğini, artık kendisinin gitmesi gerektiğini söyledi. Pişmanlık duymadığını ve bu düşüncesini de kitlelere duyurmamı istedi. Onun iki arzusu vardı; birincisi, Mahir Çayan'ların yanına gömülmek istediğini söyledi. Son arzusu buydu yoldaşlarından. Maddi koşullar olduğunda bu istemi yerine getirilecektir. Hücreden çıkıp, koridorda giderken, 'Kahrolsun faşizm, yaşasın halkın devrimci öncüleri, yaşasın devrimci mücadelemiz. Kahrolsun emperyalizm ve onun işbirlikçileri' sloganı attı. Che Guevara'dan 'Ölüm nereden gelirse gelsin' şiirini mırıldandı. Konuşarak gitti oradan. Bu nedenle de ağzı kapatıldı. Artık orada, geride kalanların yapması gereken tek şey vardı; ben ve benimle birlikte hücrede kalan üç beş kişi sesimizi yükselterek koğuşlara duyurmak istedik. İdamın gerçekleştiğini duyurmak istedik. Senaryo olmadığını anlatmak istedik. O süreçte koğuşlar farkına vardı ve o gece isyan başladı. Yataklar yakıldı, kapılarla barikatlar yapıldı, mazgallar yumruklandı, sabahlara kadar sloganlar atıldı... Benim bildiğim kadarıyla idam kararının infazı, cezaevinin kadınlar koğuşunun açık havaya çıktığı bölümün bir yerinde yapıldı. Ve idam, kadınlar koğuşundan da görüldü..."

Ayhan Cansu, aynı olaya karıştığı arkadaşı Serdar'ın idamını göremiyor ama başka mahkûmların anlatımlarından bildiğini söylüyor. Bir bilgisine göre de o dönemin cezaevi komutanı olan Selçuk adlı yüzbaşı, cellatlık için kısa boylu emir erine talimat veriyor, ama o kabul etmiyor.

Bunun üzerine de Adana'da yaşayan Coni aşiretinden birkaç kişiye gidiliyor. Onlar da cellat olarak görev yapmayı kabul etmi-

yor. Daha sonra da bir rütbelinin yüzünü maskelenerek, idam sehpası üzerinde duran Serdar'ın sandalyesi çekilmek isteniyor.

Ama Serdar buna izin vermeyip, sandalyesini kendisi itiyor ve infazını kendisi gerçekleştiriyor.

Görevli olduğunu söyleyen askerlerin anlatımına göre de, Serdar idam edilmeden önce son mektubunu yazarken, o dönemde karaborsa olan Türk kahvesi içmek istiyor. Kahve zor da olsa dışarıdan bulunup, getiriliyor. Cansu, getirilen kahveden bir fırt çeken Soyergin'in, mektup yazmayı bitirince kahveyi cezaevi komutanının yüzüne fırlattığını söylüyor ve bunun siyasi protesto olduğunun kendisine söylendiğini de belirtiyor.

Gözlemci: İnfaz koğuşlardan görülmedi

İnfaza katılan gözlemci Mustafa B. ise infazın Cansu'nun anlattığı yerde olmadığını, idam anının ve mahkûm ile gözlemcilerin son görüşmesinin yapıldığı yerin hiçbir koğuştan görülmediğini, son isteği arasında kahve değil rakı bulunduğunu ve Serdar'ın rakıyı içtiğini de söylüyor.

Mustafa B., Serdar'ın idama götürülürken ayağının kangren olmadığını da belirtiyor.

Tutanaklara göre de Soyergin'in idam kararının infazı cellat tarafından yapılıyor.

Aile Adana'yı terk etmek zorunda kaldı

Serdar Soyergin'in ölüm kararının yerine getirilmesi sıkıyönetim döneminin Adana'daki ilk idamı olurken, idam sonrasında Soyergin ailesinin büyük sıkıntılı süreç yaşadığı belirtiliyor. Anne Pembe Soyergin, eylül 2009'da yaşama veda ederken, kız kardeşleri ile bazı yakınları da yıllar önce yaşananlar hakkında konuşmak istemiyor. Soyergin ailesinin yakınları, ailenin polis karakoluna çok yakın oturduğunu ve yaftanın evin dış kapısına asılmasının ardından, ailenin bir süre evde kalamadığını, birçok yakınının korkudan ya da "terörist mi yetiştirdiniz?" yaklaşımıyla aileye sırt çevirdiğini belirtiyor. Soyerginlerin 1982 yılında Adana'dan göç ettiğini, taşınmak zorunda kaldıklarının altını çizen ailenin yakınları, Bursa'da yaptığımız görüşmede, "Bazı akrabalarının aileye suçlu gözle bakması, o dönemde 'acaba bizi de gözaltına alırlar mı?" endişesinin yaşanması, anne Soyergin ile iki kızının yalnız kalmasına yol açtı. Bu da onlar için kentten taşınmayı getirdi" dedi.

Serdar Soyergin'in idam yaftasının, 35. sokaktaki evin dış kapısına asıldığını ve bunu o bölgedeki birçok kişinin de gördüğünü anlatan aynı kişiler, şunları anlattı: "Soyergin ailesi yaftanın kapıya asılı olduğunu komşularından öğrendi. Üzerinde 'Bu evde oturan Serdar Soyergin, ... suçlarını işlediğinden şu tarih ve saatte idam edildi' ifadesi bulunan yafta, aile için de şok ve yıkım oldu. Özellikle olaydan sonra da aile o evde huzurlu olamadı. Aile bireyleri sürekli olarak sözlerle ya da davranışlarla taciz edildi, baskı altında tutuldu. İnfaz öncesi de ailenin bazı üyelerinin gözlem altına alındığını biliyoruz. Hatta, Serdar'ın konuşması için, yakınlarına işkencenin izlettirildiği de söylendi o dönemlerde. Bu da ailenin yaşadığı psikolojik travmayı artırdı..."

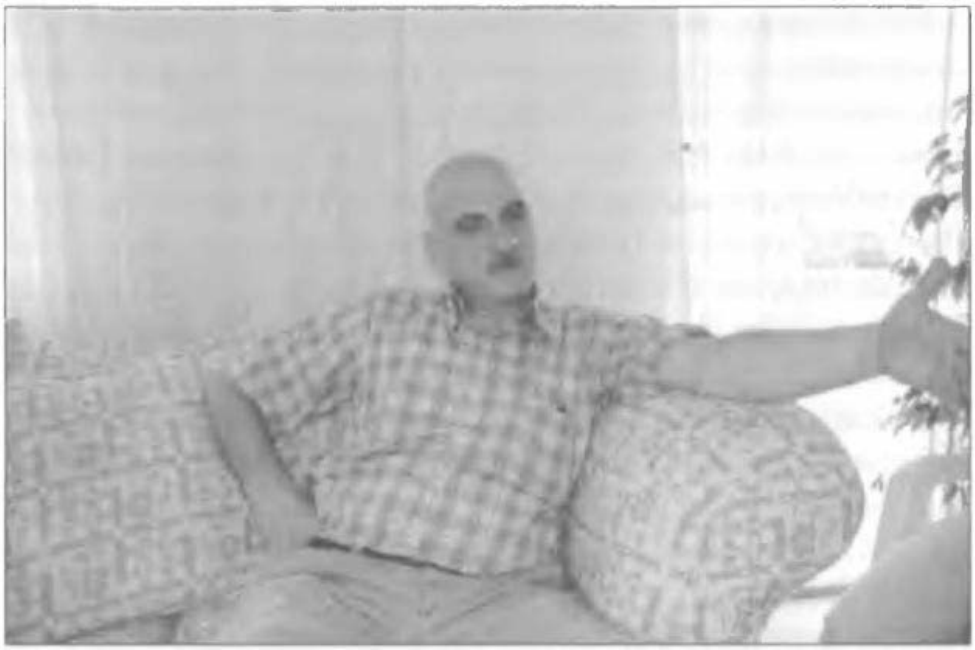
İdam sonrası ailenin çocuklarının cenazesini istediğini ve Adana Mezarlığı'na gömüldüğünü öğrenince, görevlilerden öğrenilen mezarı başında mevlit okutup, mezar taşı koyduğunu ama üzerine isim yazamadığını da vurgulayan Soyergin'in yakınları, "Mezar taşında sadece S.S. yazıyordu. Serdar Soyergin'in mezarı bu şekilde belirli hale getirildi. Ve çok uzun yıllar mezar taşma isim yazılamadığını biliyoruz. Sanırım yıllar sonra arkadaşları mezar taşına ismini yazdırdı..." açıklamasında bulundu.

Koğuşlardaki endişeli bekleyiş

Aynı dönemde sol bir örgüt üyesi olduğu iddiasıyla idamla yargılanan Aycan Özkan da 12 Eylül'de Adana Cezaevi'nde bulunanlar arasında olduğunu söylüyor. Serdar'ın yakalandığında kendisinin tutuklu olduğunu belirten Özkan, Adana'da yaptığımız görüşmede, 12 Eylül'e rağmen o dönemde cezaevine mahkûmların hâkim olduğunu belirtti:

"Serdar'ın yakalanması sonrasında onunla ilgili endişeli bir bekleyiş söz konusu oldu. Koğuşlardaki mahkûmlar olarak bizler de, gelebilecek baskılara karşı fiili bir direniş başlattık. Ama onlar, koğuşlarda değil, hücrelerde tutuluyordu. Aslında cezaevinde, dışarıdan gelecek direniş haberlerini bekliyorduk. Moralimizi de bu nedenle sürekli yüksek tutuyorduk. Ama idama da hazırlıklıydık. Bunu göze almıştık."

Özkan, o günlerdeki Adana Cezaevi'ni şöyle anlattı: "Koğuşlar tıka basa insan doluydu. Ben de orada bulunduğum süre içerisinde 22 gün işkence gördüm. İşkenceye nöbet değişimde ara veriliyordu. 17 gün de yemek verilmedi. Son gün açlıktan fenalık geçirdim. Beni, ailemin dışarıdan yaptığı baskı üzerine 22 gün sonra

Soyergin'le aynı dönemde Adana Cezaevi'nde bulunan
Aycan Özkan da idamla yargılandı.

mahkemeye çıkardılar. Cezaevinde, ilk günlerde mahkûmlar hâ kimdi. Ancak daha sonra bu durum değişmeye başladı. Yeni kararlar, uygulamalar getirildi. Görüşme ve haberleşme hakkının kısıtlanmasına, tek tip elbise giydirilmesine karşı içeride direniş başlattık. Bu direnişin 16. gününde rahatsızlandım. Bronşit oldum. Hastaneye götürmek istemediler. Ama, koğuştakiler kapılara vurup, eylem yapınca gece beni hastaneye götürmek zorunda kaldılar..."

"Asker, Serdar'dan not getirdi"

O dönemde Serdar da bizimle görüşmek istemiş ama görüşme olmadı. İdamı onaylandığında bana mesaj göndermiş. Bir asker koğuş çatısından geldi ve pencereden 'Aycan kim?' diye sorup, bir pusula attı. Mesajda "Size layık ölmeye çalışacağım" yazıyor du. O mesaj uzun süre bende kaldı, ama koğuş aramaları ve nakiller sırasında kayboldu."

Mezar taşını 78'liler yaptırdı

Mersin'de görüştüğümüz Salim Turgut, Serdar Soyergin'in mezarının, Adana ve Mersin 78'liler Girişimi tarafından yaptırıldığını söyledi.

78'liler olarak 12 Eylül dönemiyle hesaplaşma sürecine girdikleri dönemde, unutulan, unutturulan dönemin bazı önemli isimlerini ortaya çıkarmak ve genç kuşaklara aktarmak adına çalışma yaptıklarını anlatan Salim Turgut, anlatımlarını şöyle sürdürdü:

"İdam edilen arkadaşlarımızla ilgili anmalar yapmaya başladık. Adana'da idam edilen Dev-Yol üyesi Mustafa Özenç'in anmasını düzenledik. Onun mezarı daha önce yapılmıştı. O anmada, bir arkadaşımız 'Serdar'ın da mezarı burada olacaktı' dedi. Bunun üzerine mezarı aramaya başladık, ama anmaya katılan 100 kişiden hiçbiri mezarın yerini bilemedi. 12 Eylül'de 17 solcu asıldı, bunlardan ikisinin mezarı aynı yerde ama yerini bilen yoktu. Bu durum birçoğumuza dokundu. Ben utandım. 12 Eylül'de idam edilenlerin mezarını bilmemek olmazdı. Bulmamız gerektiğini düşündük. Bir arkadaşımız mezarlıklar müdürlüğüne gitti ve görüştü. Ona bir adres vermişler, 'mezarı burası' diye. O arkadaşımız beni aradı. Üzülerek 'Virane bir mezar buldum' dedi. O mezarı yaptırmaya karar verdik. Mezarın kolektif olarak yaptırılmasını istedik. Çünkü, katılan her arkadaşımızın orada kendisini

Salim Turgut. 12 Eylül döneminin unutulan, unutturulan isimlerini ortaya çıkarmak ve genç kuşaklara aktarmak için yaptıkları çalışmaları anlattı.

Serdar Soyergin'in mezarı Adana ve Mersin 78'liler Girişimi tarafından yaptırıldı

hissetmesini sağlamak istedik. Bu nedenle de internet yayınında, Serdar'ın mezarının virane olduğu ve yaptırılması gerektiği yönünde bir yazı yer aldı. Birçok arkadaştan destek mesajları geldi. Bir mailde ise 'Siz kimsiniz? Niye bunu yapıyorsunuz? Virane olmuş ne demek. Ayrıntı verin' deniyordu. Ben de olayı anlattım. Birkaç yazışma daha yapıldı. Serdar Soyergin'in akrabasıymış. Ondan mezarın yerini öğrendiğimizde, arkadaşımızın öğrendiği mezar adresinin doğru olmadığı ve Soyergin'in gerçek mezarının virane değil, duvarla çevrili olduğu ortaya çıktı. Mezarını kolektif olarak yaptırdık. Mail atan akrabası yazısında, 'Mezar taşı kırılmasın ama mezarı da kaybolmasın diye üzerine isim yazılmadı. Sadece onun ad ve soyadının başharfleri olan 'Musta-

"Aslında 12 Eylül'de tüm devrimciler sahipsiz kaldı. Mezarımıza bile doğru dürüst sahip çıkamadık. Serdar Soyergin'in mezarına 25 yıl sonra sahip çıkabildik."

fa oğlu S.S.' yazısı var' demişti. Biz de bu mezarı aradık ve bulduk. Mezarı öyle yaptırdık. Mezar taşına S.S. yerine bir şiirle birlikte Serdar Soyergin yazdık. O mesaj gelmeseydi, bizler yanlış mezarı yaptırmış olacak ve anmaları da yanlış mezarda yapıyor olacaktık."

Soyergin'in mezarını bulma sürecinde yaşananları "Kötü ve trajik bir olay. Sahipsizlik..." olarak niteleyen Turgut, konuşmasını şöyle sürdürdü: "Aslında 12 Eylül'de tüm devrimciler sahipsiz kaldı. Mezarımıza bile doğru dürüst sahip çıkamadık. Serdar Soyergin'in mezarına 25 yıl sonra sahip çıkabildik. Bu anlamda trajik bir durum... 25 yıl sonra mezarını bulduk ama bu da önemli diye düşünüyorum."

1979'da tutuklandığı için 12 Eylül olduğunda Mersin Ceza evi'nde bulunduğunu belirten Salim Turgut, 12 Eylül öncesi cezaevlerinde koşulların siyasi tutuklular için uygun olduğunu, kendilerinin de bu uygunluktan yararlanıp, boş durmadıklarını söyledi. "Uzun süre cezaevinde yatmayalım" düşüncesiyle tutukluluktan iki-üç hafta sonra firar hazırlığına giriştiklerini ve cezaevindeki siyasi mahkûm sayısı az olmasına karşın cezaevini komple boşaltmayı planladıklarını savunan Salim Turgut, konuşmasını şöy-

le sürdürdü: "Görüşümüze gelen bazı arkadaşlara bu düşüncemizi anlatınca, destek olacaklarını söylediler. Ama o dönemde cezaevi yanınca firar edemedik ve Burdur Cezaevi'ne gönderildik. Burdur'a gidince Serdar'ın bir çatışmada yaralı yakalandığı ve idama mahkûm olduğunu gazete haberlerinden öğrendik. İdam edilince de fotoğrafı çıkmıştı. Bir arkadaşımız, Serdar'm, Mersin Cezaevi'ne gelen görüşmecilerden biri olduğunu söyledi. Belki biz o firarı yapabilseydik, Serdar da bize katkı sağlayanlardan birisi olacaktı. Serdar'ı hiç tanımadan, aslında ilişkimiz olmuş..."

Mustafa Özenç

Üniversiteyi bitireceği yıl idam edildi

Elleri kelepçelenince giysilerini giyemedi

Ocak 1981'de Tarsus'ta iki astsubay, bir er ve orman muhafaza memurunu öldürmekten yargılanan Samsunlu Mustafa Özenç, Adana 1 Nolu Sıkıyönetim Mahkemesi görevlisi Mustafa B.'nin anlatımına göre, infaz sırasında kendi taburesini kendisi çekti, infaz işini cellada bırakmadı. 7 ocak 1981'de işlediği belirtilen cinayetlere ilişkin yargılanan ve yargılaması 13 mart 1981'de biten Mustafa Özenç, eski TCK'nın 450. maddesi kapsamında idam cezasına çarptırıldı. İnfazı 20 ağustos 1981'de Adana'da gerçekleştirildi. Mahkeme tutanaklarına göre, Adana Mühendislik Fakültesi İnşaat Bölümü 3. sınıf öğrencisi olan Özenç, aynı tutanağa göre Dev-Yol üyesi olduğunu kabul etti. İnfaz tutanağında, Özenç'in, idamını gözlemleyecek görevlilerle yaptığı son sohbetinde "Mühendislik okulunun inşaat bölümünü bu yıl bitirecektim" dediği de yer alıyor.

Hücresine saat 01.50'de girildi

İdam kararının infazı için Mustafa Özenç'in hücresine gidilme saatinin 01.50 olduğunu belirten Mustafa B., mahkûmun heyeti sakin karşıladığını söyleyerek, Özenç'in, "Yaşamasını bildiğim gibi, ölmesini de bilirim. Ama infazımın şimdiye kadar kalmasına hayret ediyorum" dediğini de belirtti.

İnfaza götürülürken hücresinde giysilerini kendi giymek isteyen Mustafa Özenç'e, ellerinin kelepçeli olması nedeniyle, elbisesinin cezaevi görevlilerince giydirildiğini ve saat 02.30'da hücresinden çıkarılıp, cezaevi müdürünün odasına götürülürken hücrelerin bulunduğu koridorda, diğer hücrelerdeki mahkûmlara "elveda arkadaşlar" diye bağırdığını anlatan Mustafa B., son isteğinin sorulduğunda Özenç'in, infaz öncesi imam istemediğini söylediğini de belirtti.

Mustafa Özenç. İnfaz sırasında taburesini kendisi çekti, işi cellada bırakmadı.

"Yerine ulaşacaksa mektubu yazayım"

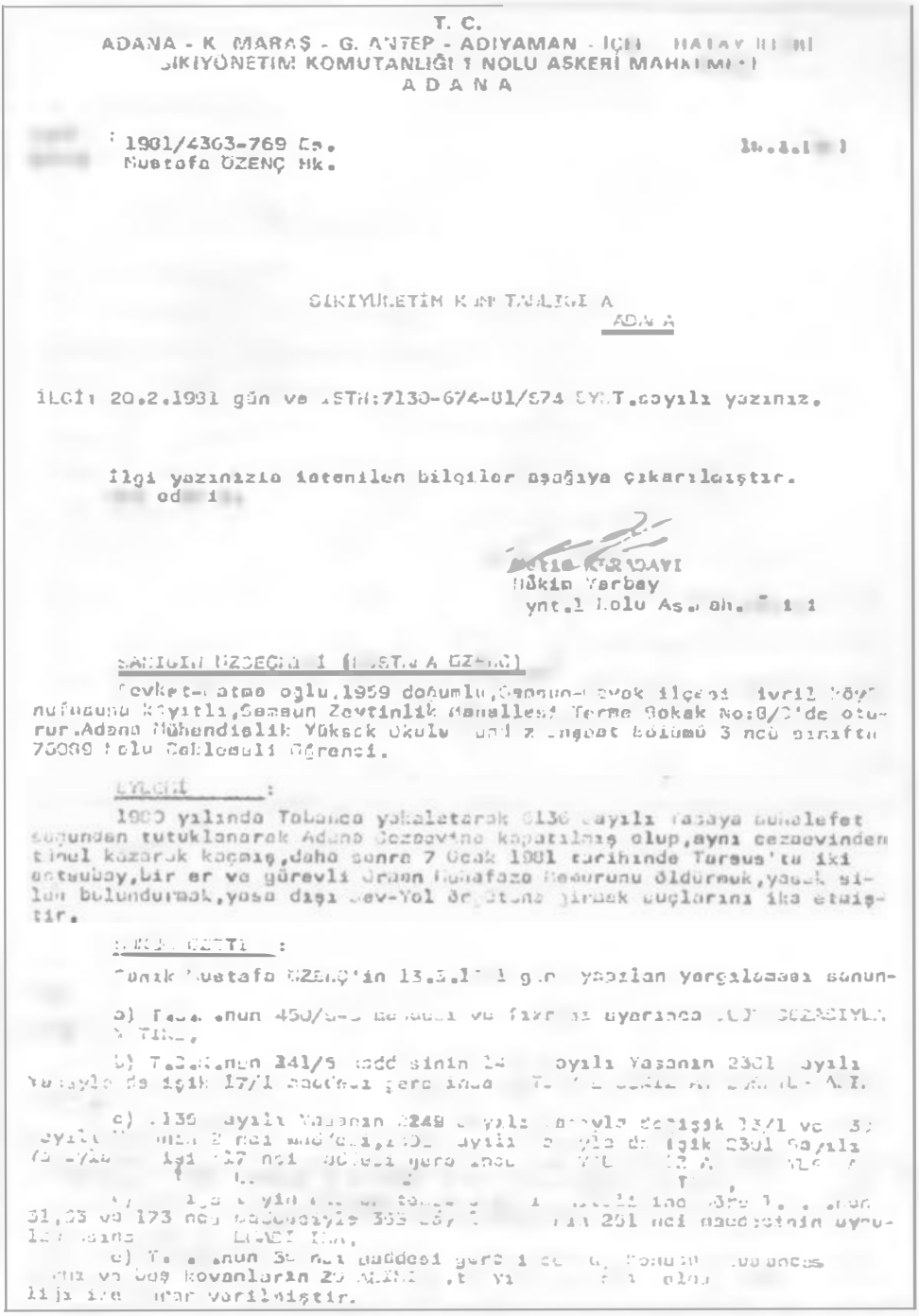
Özenç'in, idam kararının infaz edileceği yere götürülmeden önce cezaevi müdürünün odasındaki konuşmalar da infaz tutanaklarına geçirilmiş. "Mektup yazmak ister misin?" sorusuna, önce "hayır" dediği, ikinci kez sorulması üzerine "Mektup kesinlikle yerine varacaksa yazayım" dediği belirtiliyor.

Son saatleri tutanakla kayıt altına alındı

Mustafa Özenç'in ailesine ulaştırılmasını istediği ve babasına seslendiği son mektubunun, babası Şevket Özenç'e iletilmek yerine, cezaevinin infaz savcılığına teslim edildiği not düşülmüş tutanakta. Tutanakta ayrıca Özenç'in yaptıklarından pişman olmadığını ifade ettiği de belirtiliyor.

1980 yılında silah yakalatma suçuyla tutuklanan ve Adana Cezaevi'ne gönderilen Dev Yol üyesi Mustafa Özenç'in, cezaevinden tünel kazarak kaçtığı biliniyor.

7 ocak 1981 tarihinde Tarsus'ta, iki astsubay, bir er ve bir orman muhafaza memurunu öldürdüğü iddiasıyla yakalanan Mus-

T. C.
ADANA - K. MARAŞ - G. ANTEP - ADIYAMAN - İÇEL HATAY İLLERİ
SIKIYÖNETİM KOMUTANLIĞI 1 NOLU ASKERİ MAHKEMESİ
A D A N A

1981/4363-769 Es.
Mustafa ÖZENÇ Hk.

SIKIYÖNETİM KOMUTANLIĞI A
ADANA

İLGİ: 20.2.1981 gün ve ASTH:7130-674-01/874 SYK.T.sayılı yazınız.

İlgi yazınızla istenilen bilgiler aşağıya çıkarılmıştır.
od i.

Hakim Yarbay
ynt.1 Nolu As. ah.

SANIĞIN ÖZGEÇMİŞİ (KİMLİĞİ ÖZETİ)

Devlet- atma oğlu,1959 doğumlu,Samsun- evok ilçesi ivril köy nüfusunu kayıtlı,Samsun Zevtinlik Mahallesi Terme Sokak No:8/2'de oturur,Adana Mühendislik Yüksek Okulu nşi z. İnşaat bölümü 3 ncü sınıftan 75089 sicil nolu Devlet burslu öğrenci.

EYLEMİ :

1980 yılında Tabanca yakalatarak 8130 sayılı kanuna muhalefet suçundan tutuklanarak Adana Cezaevine kapatılmış olup,aynı cezaevinden firar kaçarak kaçmış,daha sonra 7 Ocak 1981 tarihinde Tarsus'ta iki astsubay,bir er ve görevli Jandarma Nöbetçi Komutanını öldürmek,yaralamak silah bulundurmak,yasa dışı Dev-Yol örgütüne girmek suçlarını ika etmiştir.

TANIK BEYANI :

Tanık Mustafa ÖZENÇ'in 13.3.1 1 gün yapılan yargılamadaki sanun-

a) T.C. nun 450/3-5 maddesi ve fiziki ayarlarca İDAM CEZASIYLA
Tİ ,

b) T.C.nun 141/5 maddesinin 14 sayılı Yasanın 2301 sayılı Yasayla değişik 17/1 maddesi gere ince T. C. nun 59/2 ve 62/1 ve A.K.

c) .1351 sayılı Yasanın 8249 sayılı Yasayla değişik 13/1 ve 5/ sayılı nun 2 nci maddesi,2301 sayılı Yasayla değişik 2301 sayılı Yasanın 17 nci maddesi gere ince T.C. 59/2 ve 62/1 ve A.K. 1.

ç) Yukarıda yazılı suçlarından dolayı ince T.C. nun 31,33 ve 173 ncü maddeleriyle 765 sayılı Kanunun 251 nci maddesinin uygulanmasına Esas Kanun,

e) T. nun 58 nci maddesi gere i ce u. Komutanlığının onayınca ve boş kovanların 20 mili .t Yı olmak üzere ilişiğine karar verilmiştir.

Mahkemenin 13 mart 1981'de verdiği idam kararı, 20 ağustos 1981'de Adana Cezaevi'nde infaz edildi.

tafa Özenç, yargılandığı Adana 1 Nolu Sıkıyönetim Mahkemesi'nde, eski TCK'nın 450. maddesi kapsamında idam cezasına çarptırıldı. Mahkemenin 13 mart 1981 tarihinde verdiği idam kararı, 16 mart 1981 tarihinde Adana Sıkıyönetim Komutanlığı'na resmi yazıyla bildirildi. İnfaz ise 20 ağustos 1981 tarihinde Adana Cezaevi'nde gerçekleştirildi.

20/8/1981

Sevgili babacığım!

Herşeyden önce selam ve saygılarımı iletip aydın yarınlar diliyorum.

Sizlere bu satırları yazmamın en önemli nedeni kendinizi benim için suçlamamanız ve bu konuda s gukkanlı davranmanıza katkıda bulunabilmek isteme dir. Sizler elinizden geldiğince bana destek olu iyi bir şekilde yetişmeme çalıştınız.

Ancak içinde bulunulan toplumsal şartlar benim ister istemez bir tercih yapmamı gerektirdi. Bu tercih bir yanda sermaye ve onun uşaklığını yapan faşist güçler, diğer yanda emekten yana olan g ler arasında söz konusu idi. Ben de seve seve b güne kadar uzanan sonuçlarını da gördüğüm halde izime karşı emekten yana olmayı seçtim. Ve d u bildiğim değerler uğrunda onurluca savaştım. U unda mücadele ettiğim değerler, bu gün için on avunanlar güçsüz ve ezilmekte olan kesimler ol sile, eninde sonunda hak ettiği yeri alacaktır ü şu anda zayıf olsada gelişmektedir. Ve tarih rekerleği hep ileriye dönmüştür. Bunu aksine çevi meye çalışanlar eninde sonunda başarısızlığa m cümdür.

Şunu bilmenizi isterim ki, kişisel hiç bir zaman çıka ve menfaatlerimi ön planda tutarak tercihim sö konusu olmamıştır. Attığım her adımda toplums değerleri gözetmeye çalıştım. Hiç bir baskı veya cebir karşısında bir an dahi inandığım değerlere ihaneti düşünmedim. Sizler beni anlamak için t şeyden önce yaşamalısınız. Bunu unutmayın. Göre güzel günler var. Ben ve birçokları göremese bile gelecek kuşakların görmesi için katkıda bulunmay çalıştık.

Sömürü ve zulüm düzeni sürdüğü müddetçe bu savaş yok edilemez. İnkar etmek gerçekleri d giştirmez. Er ya da geç bu bozuk düzen tüm pisliklerıyle tarihin çöp sepetine atılacaktır.

Bu uğurda gelen ölümde, nereden ve nasıl gelirse gelsin hoş geldi sefa geldi.

Satırlarımı bitirirken hepinize yürekten saygı ve sevgi dileklerimi iletir, elveda derim. Sizler bu acıyı da yenmesini bileceksiniz. Buna inanıy rum.

Oğlunuz

Mustafa Özeng

Son 95 dakikası

Asılarak idam edilen Mustafa Özenç'in hayattaki son 95 dakikası, infaz tutanağına şu ifadelerle geçirildi:

... İsteği yerine getirilerek kâğıt kalem verildi. Babasına mektup yazdı. Mektup yazarken sigara istedi. Sigara verilerek, çay vesaire arzusunun olup olmadığı sorulunca "Çayın içerisine başka birşey konmayacaksa içerim" dedi. İlaveten "Yalnız benim içmem olmaz ha, hep beraber içelim" dedi. Arzusu yerine getirildi. Çay içerken sohbet edildi. Sohbet odasında gayet sakindi. Soğukkanlı, sorulanlara rahatlıkla cevap verdi... Mektup yazması sona erdi. İnfaz yerine (idamın yapılacağı alana) getirildi. "Can artık hazır Yaşam hakkı kadar ölmek de doğaldır. Bunu bekliyordum. Kimse benim celladım olsun istemem. Ben kendi sandalyemi deviririm" dedi. Saat 03.25'de infaz mahaline getirildi. Sehpanın yanında "Kurtuluşa kadar savaş, yolumuz kurtuluş yoludur. Kahrolsun faşizm" dedi. Gayet soğukkanlı ve sakin olarak, hakkındaki hükmün cezasını dinledi. Bu arada sehpaya bakarak gülümsedi. Saat 03.30'da sehpaya kendiliğinden çıkarak, ipin halkasının boynuna geçirilmesine gülerek yardım etti. "Kurtuluşa kadar savaş" sözünü tamamlar tamamlamaz, sandalyeye kendisi tekme atarak asılı kaldı. Ceset sonradan indirilerek doktor muayenesine tutuldu. Öldüğü bildirildi.

Son mektubuna "Sevgili babacığım" diye başladı

20 ağustos 1981'de infaz edilen Mustafa Özenç, son mektubunda babasına seslendi.

Mustafa B.'nin, infazın belgeleri arasında iletiği mektuba göre, babası ve ailesine selam ve saygılarını iletip, aydınlık yarınlar dileyen Özenç, yakınlarına şöyle seslendi:

20/8/1981

Sevgili babacığım!

Her şeyden önce selam ve saygılarımı iletip aydınlık yarınlar diliyorum.

Sizlere bu satırları yazmamın en önemli nedeni, kendinizi benim için suçlamamanız ve bu konuda soğukkanlı davranmanıza katkıda bulunabilmek istememdir. Sizler elinizden geldiğince bana destek olup, iyi bir şekilde yetişmeme çalıştınız. Ancak içinde bulunulan toplumsal şartlar, benim ister istemez bir tercih yapmamı gerektirdi. Bu

tercih bir yanda sermaye ve onun uşaklığını yapan faşist güçler, diğer yandan emekten yana olan güçler arasında söz konusu idi. Ben de seve seve bu güne kadar uzanan sonuçlarını da gördüğüm halde faşizme karşı emekten yana olmayı seçtim. Ve doğru bildiğim değerler uğrunda onurluca savaştım... Şunu bilmenizi isterim ki, hiçbir zaman kişisel çıkar ve menfaatimi ön planda tutarak tercihim söz konusu olmamıştır. Attığım her adımda toplumsal değerleri gözetmeye çalıştım. Hiçbir baskı veya cebir karşısında bir an dahi inandığım değerlere ihanet etmeyi düşünmedim. Sizler, beni anlamak için her şeyden önce yaşamalısınız. Bunu unutmayın. Görecek güzel günler var. Ben ve birçokları görmese bile gelecek kuşakların görmesi için katkıda bulunmaya çalıştık. Sömürü ve zulüm düzeni sürdüğü müddetçe bu savaş yok edilemez. İnkar etmek gerçekleri değiştirmez. Er ya da geç bu bozuk düzen tüm pislikleriyle tarihin çöp sepetine atılacaktır. Bu uğurda gelen ölümde, nereden ve nasıl gelirse gelsin, hoş geldi, sefa geldi...

Son çayını içmedi

Özenç'in, cezaevinde kaldığı dönemde kendini asarak intihara teşebbüs ettiğini ve cezaevi görevlilerince kurtarıldığı duyumları bulunduğunu, idama götürülürken boynunda izlerin görülebildiğini savunan Mustafa B., infaz tutanaklarına geçmeyenler arasında, onun istediği son çayı içmediğini de belirtti.

Mustafa B., Mustafa Özenç'in idamına tanıklık ettiği süreci şöyle anlattı:

"Hücresine girildiğinde 'İdam edileceğimi biliyordum. Neden geciktiniz?' diye sordu. Sohbet sırasında son isteği arasında bulunan çay getirildi. Çaya şekeri attı, ama ne çayı karıştırdı, ne de içti. Sohbet sırasında ve mektup yazarken çok sigara içti. Hepimiz o gece sigarayı çok tükettik. İnfaz sırasında avukatıyla görüşmek istedi. Avukatı çağrıldı, ama gelmedi. Mustafa Özenç'te ne korku vardı, ne de korkuya yönelik bir hareket. Aksine çok rahattı. Ve sürekli gülümsüyordu. İpe gülümseyerek baktı. Ölüme de gülümseyerek gitti. Onun taburesini cellat çekmedi. Kendisi ipin boynuna geçirilmesi sonrası sol ayağı ile taburesine kendisi vurdu ve kendi kendinin infazını gerçekleştirdi."

Mustafa Özenç, ölümünden sonra arkadaşlarının çıkardığı kitapla da ölümsüzleştirilmeye çalışıldı. İnönü Alpat'ın Şubat 1998'de hazırlayıp çıkarttığı "Popüler Türk Solu Sözlüğü"nde Özenç'e de yer veriliyor Muhittin Çoban'ın haziran 1993'te çıkardığı 60 sayfalık kitapta ise, ona ait şiirler yer alıyor. Özenç'in son

günlerinde Adana Cezaevi'ndeki hücresinde yazdığı belirtilen ve kitabın yanı sıra internet sayfalarında da yer alan şiirde, şu dizelere de yer veriliyor:

O büyük gün geldiğinde
ben kimbilir kaç yıldan beri
ebedi yatağımda toprağın derinliklerinde
sonsuz bir uykuda uyuyor olacağım.
Fakat alınca ne zamandır beklediğim haberi
uyanıp, sesimi kimse duymadan
o büyük zaferin tarifsiz coşkusuyla
kara toprağın altından, ben de haykıracağım...

Son mektup 27 yıl sonra kardeşinde

Mustafa Özenç'in "kesinlikle yerine varacaksa yazayım" dediği ve yakınlarına seslendiği, vasiyeti ve son arzusu olan son mektubu, ideolojik içerikli bulunması üzerine ailesine teslim edilmedi. İdamdan 27 yıl sonra Mustafa B.'nin anlatımlarıyla ortaya çıkınca da benim aracılığımla ailesine ulaştırıldı. Böylece Özenç'in bir anlamda vasiyeti olan mektup, kardeşi Fatih'le buluştu. Verilmeyen o mektupta, düşünceler, umutlar, haykırışlar yer alıyordu...

Özenç'in ailesine ulaştırılmasını istediği son mektubun fotokopisi, *Cumhuriyet* gazetesi muhabirleri aracılığıyla Samsun'daki ailesiyle buluştu. İskenderun'dan Samsun'a iletilen "son mektup", gazeteci Cemil Ciğerim tarafından Fatih Özenç'e teslim edildi.

Mustafa Özenç'in son mektubu 27 yıl sonra gazeteci Cemil Ciğerim tarafından Samsun'da kardeşi Fatih Özenç'e (sağdaki) teslim edildi.

Mektup, haber konusu oldu

Mustafa Özenç'in idamından 27 yıl sonra mektubunun ulaşması, birçok yazılı ve görsel habere konu oldu.

İşte gazeteci Ciğerim'in, *Cumhuriyet* gazetesindeki mektuba ilişkin haberi:

Adana 1 No'lu Sıkıyönetim Mahkemesi'nin kararıyla idam edilen Mustafa Özenç'in kelepçeli elleriyle yazdığı son mektubun fotokopisi ailesine 27 yıl sonra ulaştı. Mustafa Özenç'in Samsun'daki kardeşi Fatih Özenç (30), yüzünü bile hatırlamadığı, fotoğraflarından tanıyabildiği abisinin, babasına hitaben yazdığı iki sayfalık mektubu okurken çok duygulandı.

1959'da doğduğu Samsun'dan ilk ve ortaöğrenimi bitirdikten sonra ayrılarak 1976-77 öğrenim yılında Yüksek Mühendislik Okulu için Adana'ya giderek devrimci harekete katılan, 12 Eylül yönetimi tarafından 20 ağustos 1981'de idam edilen Mustafa Özenç'in idamdan 45 dakika önce kelepçeli elleriyle babasına yazdığı son mektup, aradan 27 yılı aşkın süre geçmesine karşın ailesine teslim edilmedi. Yıllar sonra gazetemize ulaşan mektubun fotokopisi Samsun'da oturan kardeşi Fatih Özenç'e iletildi.

Samsun 19 Mayıs Sanayi Sitesi'nde bir mobilya atölyesinde çalışan Fatih Özenç, abisinin mektubunu okurken, soğukkanlı olmaya özen gösterdi. Özenç ailesi 3'ü kız 5 kardeş. İdam edilen Mustafa Özenç'in babası Şevket Özenç 75, annesi Güllü 65 yaşında. Fatih, Özenç ailesinin en küçük bireyi.

Fatih Özenç, abisinin son mektubunu kalp hastası olan 75 yaşındaki babası Şevket Özenç'e veremeyeceğini söyleyerek, "Mektup, ağabeyimle benim aramda sır olarak kalacak" dedi.

Fatih Özenç, her yıl 20 ağustosta Adana'ya giderek abisi için düzenlenen anma toplantısına katıldığım, bu anma toplantılarının dışında babası ile de gittiği Adana'da abisini mezarı başında ziyaret ettiklerini söyledi. Fatih Özenç, "Babam, yıllardan beri mektubu alamadık diye üzülüyordu. İdam edildiği yıllarda babam, Sıkıyönetim Komutanı'ndan mektubu istemiş. Komutan, diğer askeri görevlilere 'Ben izine çıkıyorum. Bir daha gelirse mektubunu verin' diye emir vermiş ancak komutan o gidiş gitmiş, babam bir daha görememiş. Diğer komutanlar da mektubu vermemiş. Babam mektubu alamadım diye çok üzülmüş. Adana'ya her anma gününde gittiğim için, çeşitli bilgiler de ediniyordum. Abim, idam edilmesinden 45 dakika önce babama yazdığı mektup için 'Siz bu mektubu vermezsiniz' demiş. Haklıymış, ha-

kikaten vermediler, şimdi elimize geçiyor" dedi.

Fatih Özenç, abisinin mezarının Samsun'a naklinin düşünülüp düşünülmediği ve babasının oğlunun idam edilmesine tepkisinin nasıl olduğu şeklindeki sorulara da şu yanıtı verdi:

"Babamla, abimin mezarının Samsun'a nakli konusunu konuştum. Bana, 'Onun yeri orası (Adana) orada kalacak' dedi. Abimin, okumak için gittiği Adana'da devrimci hareketin içine girerek Sıkıyönetim Mahkemesi tarafından idam edilmesine de şimdi kızmıyor, tepki göstermiyor. 'Okumaya gitti, başına bu geldi. Samsun'da okumuş olsaydı belki olmazdı' diyor.

Özenç ailesi idamı gazete haberinden öğrendi

Aile, Adana'da okuyan üniversite öğrencisi oğulları Mustafa'nın idamını, bir yakınlarının telefonuyla öğrendi.

Abisinin idam edildiği 1981 yılında üç yaşında olan Fatih Özenç, babasının, işyerinde çalışırken gelen bir telefonla evladının idam edildiğini öğrendiğini söylüyor. Samsun'da görüştüğümüz Fatih Özenç, babası ve ailenin diğer bireylerinden duyduklarını şöyle anlattı:

"İdamı *Cumhuriyet* gazetesi haber olarak yazmış. Enişte m Ahmet A., gazeteyi okuduğunda abim Mustafa'nın idam edildiğini öğreniyor ve babama haber vermeyi düşünüyor. Bunun üzerine de resmi bir kurumda işçi olarak çalışan babamı işyerinden arayıp, gazetedeki Mustafa Özenç idam edildi haberini iletiyor. Sarınm haberi de okuyor telefonda. Tabii o dönemde haberleşmeler gazete üzerinden oluyor."

Cenaze nakline 20 yıl sonra izin verildi

İdam haberini veren Özenç ailesinin enişte si Ahmet A.'nın, önce Şevket Özenç'in çalıştığı kurumun müdürüne konuyu ilettiği ve söylemesini istediği, ancak müdürün "Ben böyle bir şey diyemem. Çağırayım, siz söyleyin" demesi üzerine babasının telefonla olayı öğrendiğini anlatan Fatih Özenç, konuşmasına şöyle devam ediyor: "O anda babam dengesini kaybediyor ve telefonu elinden düşürüyor... Ondan sonraki süreçte Adana'ya gitme, mezarını öğrenme başlıyor. Ailem Adana'ya gittiğinde cenazenin nakline izin vermemişler. Mezarlık Müdürlüğü savcılığın izni olması gerektiğini söylemiş. Hatta, mezarını göstermek için bile savcılık izni ve onayı istenmiş. Savcılık mezarın gösterilme iznini verirken, cenazenin

Samsun'a gelmesine izin vermemiş. Biz Samsun'dayken onun mezarının Adana'da olmasını istemezdik elbette. Ama ailem istese de, cenazenin mezarından çıkartılıp, nakline izin verilmemiş. 20 yıl sonra izin verildi. O zaman da mezar eskidiği için, aile içinde 'Onun yeri orası' denildi ve aileye ikinci bir acı yaşatmamak adına cenazesi şimdiki mezarında bırakıldı, getirilmedi. Keşke olay sonrasında cenazenin nakline izin verilseydi."

Aile son görüşmeyi bir iki ay önce yapmış

Mustafa Özenç'in idamı öncesinde ailenin birçok kez Samsun'dan Adana'ya ziyarete gittiğini, babası, enişteşi ve aileden diğer kişilerin üç-dört kez görüştüğünü bildiğini de anlatan Fatih Özenç, "Bu ziyaretlere gidildiğinde birkaç kez de görüştürülmemişler. Bunun üzerine orada yazılan mektuplar iletilmek üzere bırakılmış. Cezaevi ziyareti için Samsun'dan Adana'ya gidilmiş,

Mustafa Özenç (ortada, motosikletin üzerindeki) Samsun'da arkadaşlarıyla.

ama görüşme yapılmadan geri dönüldüğü zamanlar da olmuş. Ailem, yanılmıyorsam en son abimin infazından bir-iki ay önce görüşmüş. Bu son görüşme olmuş" dedi. Avukatın, mahkemede abisi Mustafa'yı savunmak için fazla bir şey yapmadığını ailesinden duyduğunu belirten Fatih Özenç, avukatın kendisine güveninin daha sonraları geldiğini duyduğunu da belirtti.

"İnfaz aileyi derinden etkiledi"

Abisi Mustafa'nın idam edilmesinin aileyi derinden etkilediğini vurgulayan Fatih Özenç, "Nenem Fatma Özenç, infaz haberinin ulaşması sonrası felç geçirdi ve yedi sene felçli kalıp, o şekilde öldü. O, bir süre Adana'da abimin yanında kalmıştı. Onu çok seviyordu. Abim okulu kazanıp, Adana'ya gidince, yemeğini yapmak, çamaşırını yıkamak için torununun peşinden o da Adana'ya gitti. Abimin idam haberiyle felç geçirdi. Babam da 1982'de o olay sonrası sağlık sorunları yaşamaya başladı. En az iki yıl boyunca sürekli doktora gitti. Tedavi gördü. Hekimler stresle bağlı hastalıklar olduğunu söylüyordu. Babam psikolojik rahatsızlıklar yaşadı. Halen de bu rahatsızlıkları yaşıyor. Şimdi kalp sorunu da var..." diye konuştu.

Son mektup babaya iletilemedi

Ayrı anneden abisi Mustafa Özenç'in ailesine seslendiği son mektubu 27 yıl sonra, eylül 2008'de aldıklarını anlatan Fatih, bu mektuptan ailenin bazı üyelerinin bilgisi olduğunu söylüyor. Fatih Özenç, görüşmede, "Babam kalp hastası ve birçok hastalığı daha var. Bu nedenle mektubu ona iletemedik. Babam mektubu bilmiyor. Annem de hasta, ona da iletilmedi. Ama o mektubun geldiğini biliyor" diye konuştu.

Abisinin ölümünden yıllar sonra da olsa, duygu ve düşüncelerini yazdığı son mektubu almanın hem mutluluk, hem de çeyrek asrı aşan süre sonra alınmasınından kaynaklanan acı duygusunu yaşattığına vurgu yapan Fatih Özenç, konuşmasını şöyle sürdürdü:

"Niye 27 yıl sonra aldık? O ayrı bir keder. Ama elbette ki almamızın bir sevindirici yanı da var. Bu mektup, 27 yıl değil de, 30-40 yıl sonra da gelebilirdi. Ama, sizlerin aracılığıyla biz son mektubu 27 yıl sonra da olsa, alabildik. Babam yıllardır 'O, mektup yazmıştır. Mektubu vardır. Ama bize vermiyorlar' diye söy-

Mustafa Ozenç (solda) bir arkadaşıyla Adana'da baraj inşaatında.

leniyordu. Her konu geçtiğinde de bunu tekrar etti. Bazen, 'Belki arkadaşları el altından o mektubu aldı ve bize vermediler' diye de düşündü. Haklıymış. Mektubu varmış ve bize vermemişler. Babam mektuba çok önem verdi. Mektubun varlığına inandığı için de o dönemdeki yönetimin bunu vermemiş olmasını hep eleştirdi..."

O sürece ilişkin söylenecek çok şey olduğunu ve olayın kapanacak bir yara olmadığının altını çizen Fatih Özenç, "Büyük bir yara, unutulacak bir acı değil. O sürekli aklımızda. Unutmamız da mümkün değil zaten. Kolay kolay unutulacağını sanmıyorum. Görsel olarak unutulsa bile, hafızalarda, kafalarda unutulacağını sanmıyorum. Sonraki nesillerin hatırlayacağını umut ediyorum. Aslında bundan da şüphem yok" dedi.

Mezarına saldırılar yapılmış

Mustafa Özenç'in Adana'daki mezarına birkaç kez saldırı olduğunu, bunu ya telefonla ya da ziyarete gittiklerinde öğrendiklerini anlatan Fatih Özenç, bu nedenle mezarın etrafının tel kafesle çevrildiğini belirtti. Özenç'in mezarı, olası saldırılara karşı şimdi tel kafesle korunuyor.

Fatih Özenç, abisinin idam edilenler arasında yer alması nedeniyle birçok yakınının memur olamadığını ve güvenlik soruşturmalarında bunun hep karşılarına çıktığını, uzak akrabalarının bile soyadından sıkıntı yaşadığını söyledi.

Mustafa Özenç'in Adana'daki mezarı birkaç kez saldırıya uğradı Kardeşi Fatih Özenç, bu nedenle mezarın etrafının tel kafesle çevrildiğini belirtti.

Cezaevinde şiir yazmaya başlamış

Abisinin lise yıllarında derslerinin iyi olduğunu bildiğini, okul birinciliği bile olduğu anlatan Fatih Özenç, "Aile büyüklerimin anlatımına göre, üniversiteye ilk gittiğinde, 'sağcı mısın, solcu musun' diye sormuşlar. Rahat bırakmayacaklarını anlayınca, Adana'daki okulu bırakıp, Samsun'a dönmüş. Daha sonraki süreçte ise eğitimine devam etme kararı verip, bir siyasal tercihte de bulunmuş" diyor.

İlk şiirini cezaevinde Toros dağlarına dair yazdığı, olaylara karıştığı ve firardayken arandığı dönemde sahte kimlik kullandığı, güvenlik güçlerinin sık sık ev araması yapıp, "arananlar" listesine koymak için fotoğrafını istediği, ama o dönemde fotoğrafının saklanarak, verilmediği de belirtiliyor. Bir arkadaşının evinde uyurken yakalandığı, jandarmanın da karakoldaki "arananlar" fotoğrafından gerçek kimliğini tespit ettiği de söylenenler arasında.

Ali Aktaş

Doğum gününde asıldı

Lise son sınıftan idam sehpasına

Mustafa B.'nin tanıklık ettiği idamların arasında İskenderunlu Ali Aktaş (Ağtaş) da bulunuyor. İskenderun Lisesi'nin son sınıfından idam sehpasına uzanan Aktaş, doğum gününde asıldı...

9 haziran 1980 tarihinde İskenderun'daki sendikacı Sulhi Adsoy'u öldürdüğü iddiasıyla Adana 1 Nolu Sıkıyönetim Mahkemesi'nde yargılanan ve 3 üyeli mahkemenin 1'e karşı 2 oyuyla idam cezasına çarptırılan Ali Aktaş, lise öğrencisiydi.

Aktaş'a yönelik suç isnatları arasında "öğrenim özgürlüğünü engellemek, silahla gaspa teşebbüs" iddiası da yer alırken, o duruşmaları bitmeden, yargılandığı "cinayet davası"ndan idam edildi.

Sendikacının evine baskın

Adana 1 Nolu Sıkıyönetim Mahkemesi'nin kayıtlarına göre, olay 9 haziran 1980 tarihinde İskenderun'da yaşanıyor. Gültepe Mahallesi'nde oturan sendikacı Sulhi Adsoy'un evine giden bir grup, Adsoy ailesinin uykuda olduğu bir saatte, evin çatısına çıkarak, gürültü yapıp silah sıkarak, Adsoy'un evden dışarı çıkmasını sağlamaya çalışıyor. Sulhi Adsoy evden dışarı çıkınca, dışarıdaki grup tarafından ateş ediliyor.

Sol kulak altı, sol koltuk altı ile göbek çevresinden aldığı mermilerle yaralanan Adsoy, evinin önündeki merdivenin yanma düşüyor ve yaşamını yitiriyor.

Silah sesleri üzerine uyandığı ve silah sesleri kesilince dışarı çıktığı belirtilen Sulhi Adsoy'un babası Mustafa'nın, gördüğü saldırganlardan birisini yaraladığının belirtildiği mahkeme tutanağında, saldırıyı yapan grubun yaralı arkadaşlarını alarak uzaklaştığına yer veriliyor.

Ali Aktaş mahkemede suçlamaları kabul etmedi.
23 ocak 1983'te idam edildi.

Olay yerine gelen güvenlik güçlerine saldırıyı yapanların Sakarya Mahallesi yönüne kaçtığının söylenmesi üzerine baba Adsoy'u da yanlarına alan ekip arabası oradan ayrılıyor. Ahmet adlı bir kişi, polis otosunun önüne çıkıp, yaralı bir kişi ile arkadaşlarının hastaneye gitmek için araç aradığını ve araç bulamayınca da Tacettin B. adlı kişinin motorsikletini zorla aldıklarını söylüyor. Mahkeme tutanağında, güvenlik güçlerinin SSK Hastanesi'ne gidip, yaralı bir kişinin gelip gelmediğini sorduğu ve "geldi" yanıtı üzerine de, Mustafa Adsoy'un, yaralıyı saldırganlardan biri olarak teşhis ettiğine yer verilmiş.

Cinayetle suçlanan Ali Aktaş ise mahkemede suçlamayı kabul etmiyor.

"Cami yanında saldırıya uğradım"

Aktaş, olay günü ders çalıştıktan sonra sahilde biraz dolaştığını ve evine giderken saat 23.30 sularında Dumlupınar Camiisi yanından geçtiği sırada, yolunun tanımadığı kişilerce kesildiğini

söylüyor. Mahkemede, söz konusu mahallede belirli görüşe sahip kişilerin nöbet tuttuğunu ve gelip geçenlere siyasi görüşlerini sorduklarını duyduğunu ifade eden Aktaş, yolunu kesenlerden kaçmaya başladığını, ama arkadan silahla tarandığını, hastaneye kim tarafından ve saat kaçta götürüldüğünü bilmediğini, Mustafa ve Sulhi Adsoy'u tanımadığını belirtti.

Avukatları beraat istedi

Ali Aktaş'ın avukatları Mustafa G. ile Hasan K., Mustafa Adsoy'un, Aktaş'ı hastanede gördükten sonra eşkâl verdiğini, Mustafa Adsoy ile eşi Hanife'nin anlatımlarının çeliştiğini belirterek beraat talebinde bulundular. Baba Adsoy ise silah sesleri üzerine uyanınca perdeyi aralayıp baktığını, pencereden oğluna üç ayrı silahla ateş edildiğini gördüğünü belirtti. Tutanakta, baba Adsoy'un, oğlunun yattığı yerin sekiz on metre ilerisinde, topallayarak kaçan, uzun boylu, sarışın, kısa saçlı bir kişi gördüğünü, bu kişinin Ali Aktaş olduğunu, yaralının arkadaşlarından yardım istemesi üzerine 10-15 kişilik bir grubun yaralıyı alıp gittiğini söylediğine yer verildi.

Mahkeme 11 tanığı dinledi

Hanife Adsoy da mahkemeye verdiği ifadesinde, topallayarak kaçan kişinin "Fatih ben yandım. Kurtarın beni" dediğini duyduğunu ama kişiyi görmediğini söyledi.

Mahkemede tanık olarak dinlenen ve silah sesleri üzerine uyandıklarını belirten Ali Rıza D., Mehmet G., Hasan Ö., Lütfi K., Hüseyin B. ve Tacettin B. de olay gecesini mahkemeye tutanağa göre şöyle anlattılar:

> .... mahallelerine yaralı bir kişiyle yanındaki arkadaşının geldiğini, yaralı kişinin "ölüyorum, yardım eden yok mu?" diye bağırdığını, yaralı şahsın arkadaşının yaralıyı hastaneye götürmek için önce araç aradığını, araç bulunamayınca Tacettin B.'nin motorsikletini istedi. Tacettin motorsikletini verdi, ancak yaralının arkadaşının, yaralıyı hastaneye değil Esentepe Mahallesi'ne götüreceğini söylemesi üzerine yardım etmekten vazgeçti. Bu kez yaralının arkadaşı tanıkları tehdit ederek, motorsikletini aldı, yaralı kişiyi tanıkların yardımıyla motorsikletin arkasına bindirip, motorsikletin farını yakmadan olay yerinden uzaklaştı. Kısa bir süre sonra da güvenlik görevlileri bulun-

dukları yere gelince durumu emniyet görevlilerine bildirdi...

Tanıklardan Hüseyin B., motorsikletinin, alınışından 15 dakika sonra aynı şahıs tarafından getirilerek bırakıldığını, motorsikleti getirene sorduğunda yaralıyı Sigorta Hastanesi'ne bıraktığım söyledi.

Tanık Mehmet A., Vahit K. ve Ahmet K. da yeminli anlatımlarında; olay gecesinde sigorta hastanesinde görevli bulunduklarını, saat 02.30 sıralarında motorsikletle gelen bir kişinin yaralı bir şahsı hastanenin önüne bırakarak, "Yaralı var, yetişin" diye bağırdığını ve hemen sonra motorsikleti ile olay yerinden uzaklaştığını, motorsikletin plakasının 31 AV ... nolu olduğunu anlattı. Tanıklardan Ahmet K., olay gecesi getirilen bu yaralı kişinin Ali Aktaş olduğunu söyledikleri anlaşılmıştır...

Tutanağa göre kan izleri takip edildi

Mahkeme tutanağında, polis memurları Y.K., İ.D., H.D., H.A. ile bekçi İ.A.'nın düzenledikleri 9 haziran 1980 tarihli tutanakta, öldürülen sendikacı Adsoy'un bulunduğu yerden 15-20 metre uzaklıkta başlayan kan izleri takip edildiğinde 27 Evler Mahallesi'ndeki ..... sokağın toprak setle kesiştiği noktada (yaralının motorsiklete bindirildiği yer) sona erdiğinin görüldüğüne yer verildi.

Olay yerinde ise 30 boş kovan ile bir dolu merminin bulunduğu, saldırıyı yapanlardan birinin uzun namlulu silahla yaralı halde uzaklaştığının Adsoy ailesi tarafından görüldüğü, çevrede yapılan aramada ise 75 BX 2413 numaralı kalaşnikof marka uzun namlulu silah bulunduğu ve bulunan boş kovandan 15'inin bu silahla uygunluk gösterdiği de belirtildi.

Öldürülen sendikacının evi ile saldırıyı yapanlardan yaralı olarak kaçanın motorsiklete bindiği bölge arasında yapılan aramada kalaşnikof marka bir silahın bulunmasının da emniyet amiri A.Ç. ile polis memurları Y.K., İ.D., H.D., H.A., Ş.D. ve bekçi İ.A.'nın düzenlediği tutanakta yer aldığı ve bu silahın Adsoy cinayetinde kullanılan silahlardan biri olduğunun Adana Emniyet Müdürlüğü Polis Laboratuvar Şubesi ekspertiz raporuyla belirlendiğine de yer verildi.

Mahkeme: En az iki silahla öldürüldü

Sendikacı Adsoy'un en az iki silahtan çıkan kurşunlarla öldürüldüğü sonucuna varan mahkeme, Aktaş'ı, eski TCK'nın 450/4. maddesince "tasarlayarak adam öldürme" suçundan idam ceza-

Lise öğrencisi Ali Aktaş, 19 Mayıs kutlaması sırasında okul arkadaşıyla

sına çarptırdı, ikrarda bulunmaması ve sadece mahkemedeki iyi hali ve davranışının eski TCK'nın 59. maddesinin uygulanmasını gerektirmediğine karar vererek, cezasında da indirim yapmadı.

"Kurşunlar büyük olasılıkla sanığın silahından çıktı"

Mahkemenin kararında şu hususlara yer verildi: "... Mustafa Adsoy'un anlatımları ve olay yerinde yapılan keşifle sanığın, maktüle ait evin çıkışına göre sol tarafında yer aldığı, maktülün de sol kulağından ve sol koltuğundan aldığı isabetlerin kesin olmamakla birlikte büyük bir olasılıkla sanığa ait silahtan sıkılan mermilere ait olduğu sonucuna varılmıştır..."

Mahkemenin bir üyesi idama karşı çıktı

Cinayetin 10-15 kişilik bir grupla işlendiği, Aktaş'ın, olay sırasında sol bacağından yaralandığı ve bir motorsikletle SSK Hastanesi'ne götürüldüğünü ve öldürülen sendikacının bir yakının ifadesi üzerine, olay yerinde bulunduğunu da kabul eden Adana 1 Nolu Sıkıyönetim Mahkemesi, 13 mayıs 1981 tarihinde idama karar verdi.

Üç üyeli Adana 1 No'lu Sıkıyönetim Mahkemesi'nin bir hakim üyesi idam kararına karşı oy kullandı. Karşı oy, mahkeme kararına bir sayfayı geçer şekilde şerh olarak düşüldü.

İdama karşı çıkan D. Ali B. adlı hâkim, şerh gerekçesinde, "Kesin bir biçimde sanık Ali Aktaş'ın silahından çıkan mermiyle maktülün ölmüş olduğundan söz etmenin güçleştiği dosya kapsamından anlaşılmış bulunmaktadır" vurgusunu yaptı ve Adsoy'un, kesinlikle sanığın tabancasından çıkan kurşunlarla yaralandığı veya öldüğünün saptanamadığını belirtti.

Muhalif hakim, ölüm yerine müebbet hapis istedi

Hakim D. Ali B., idama karşı çıkarak, sanığın idamı yerine ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına çarptırılmasını istedi. Ancak, mahkemenin oy çokluğuyla aldığı karar, Askeri Yargıtay 5. Dairesi'nce 28 nisan 1982'de onanınca, Aktaş'ın idam cezası da kesinleşti.

Bir grup tarafından işlendiği belirtilen, ama tek sanığın yargılandığı davanın idam kararı, Ankara'nın onayı ve Resmi Gazete'nin mükerrer sayısında yayımlanması sonrası infaz edildi. Ali Aktaş, 23 ocak 1983'te, doğum yıldönümünde idam edildi.

İnfaz tutanaklarına göre son bir saati

24 yaşında yargılanmasına başlanan, 27 yaşında idam edilen İskenderunlu Ali Aktaş, kendisinin yazdığı ve ailesine iletilmesini istediği halde, "ailesine verilmesi yasak" kararı alındığı mektubunda, DHB- TKP/ML (Devrimci Halkın Birliği – Türkiye Komünist Partisi/Marksist Leninist) üyesi olarak yargılandığını belirtti.

İki mektup yazmak istedi

İnfaz tutanağında, Aktaş'ın hücresine gece saat 02.30'da girilince "Beni nereye götürdüğünüzü anlıyorum. Eşyalarımı arkadaşla-

rıma dağıtayım" dediği, hücreden çıkartılıp elleri bağlanırken de "Kahrolsun faşizm!" diye bağırdığı yazıldı.

Tutanakta, hücresinden alınıp cezaevi müdürünün odasına götürülen Ali Aktaş'ın heyecanlı olduğu belirtildi ve ayrıca yaşamının son bir saatine ilişkin şu ifadelere yer verildi:

> ... Müdür odasına alındığında, birşey isteyip istemediği sorulduğunda, iki mektup yazmak istediğini, bunun birisini ailesine hitaben yazacağını, diğerine ise kendine özgü fikirlerini yazacağını söyledi. Çay içip içmeyeceği sorulduğunda önce içmeyeceğini söyledi. Tekrar sorulunca "İyi olur içerim" dedi. Çay getirildiğinde içmekten vazgeçti. Hükümlü eşyalarının hepsinin zapta geçmesini istedi. "Haberin var mıydı?" sorusuna da, "dosyamın, hükmünün Kenan Evren'e (konseye gittiğini) bildiğimden durumu tahmin ediyordum" dedi. Bu esnada heyecanının yavaş yavaş geçtiği göze çarpıyordu. Sakin olarak mektup yazmaya başladı...

Son mektubunu kısa yazması istenmiş

Mektubu yazma süresini uzattığı belirtilen tutanaklarda, Ali Aktaş'a "mektubunu kısa yazması"nın söylendiği de, kayıtlara geçirildi.

23 ocak 1983'te idam kararı infaz edilen Aktaş'ın infazına ilişkin düzenlenen tutanakta, mektuba dair şunlara yer verildi:

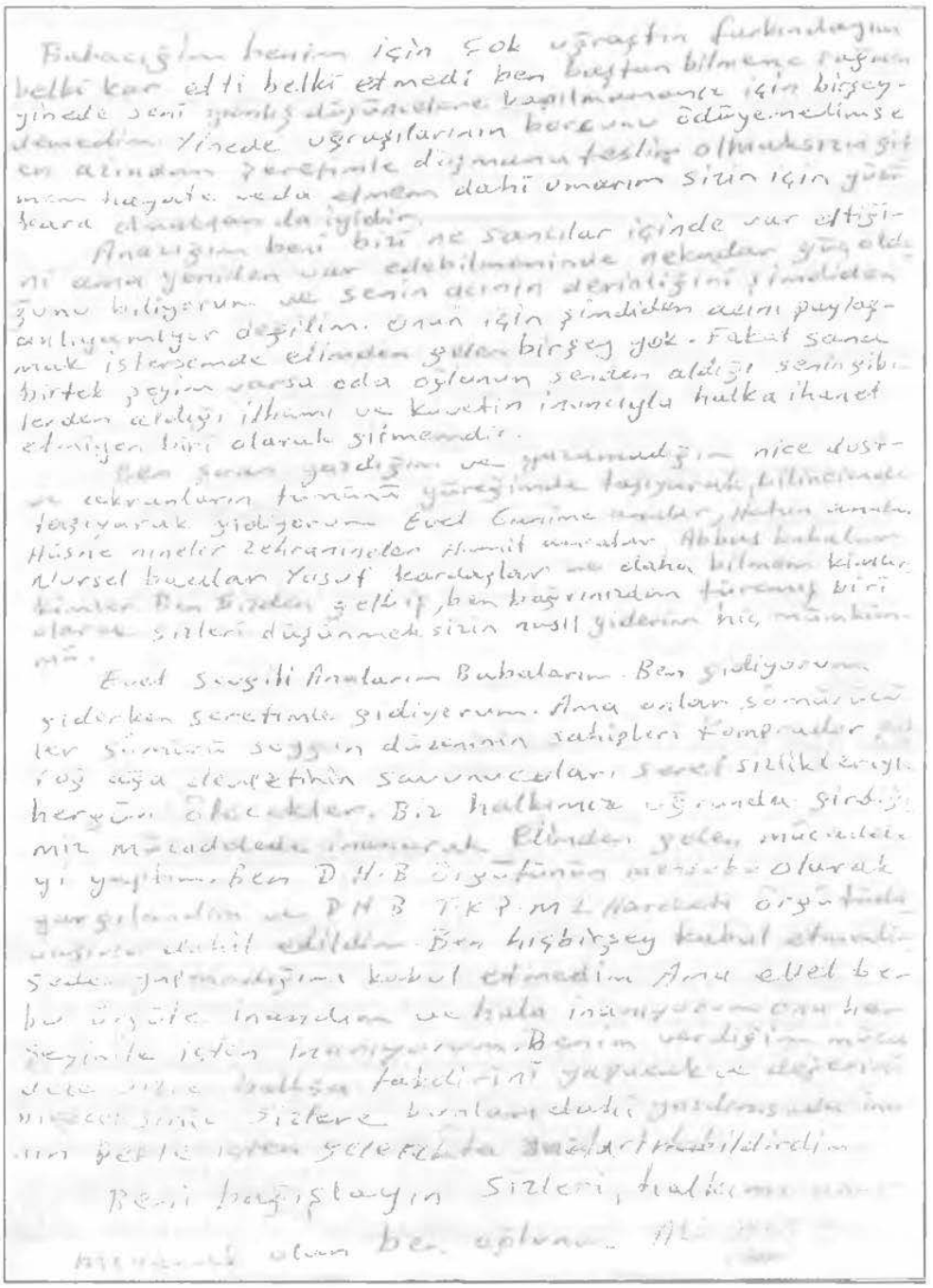
> Benim ölümümle iş bitmeyecektir. Benim fikirlerimi mutlaka yazmam gerekir. Bu zulümle ayakta kalamayacaksınız. Ben bunu göremeyeceğim. İleride mutlaka yıkılacaksınız. Şu anda var olan kanunlar yok, otorite var Soygun ve sömürü düzeni çökecektir. Bu düzen ekonomik ve kapitalist düzendir. Çökecektir.

Aktaş'ın mektup yazımının bitmesi üzerine, cezaevi müdürünün odasından, ölüm cezasının yerine getirileceği yere hareket edildiği de kayıtlarda yer alıyor.

Son bir saati tutanak altına alındı

İdamın infazını yansıtan tutanakta şunlar yazıyor:

> İdam sehpasının bulunduğu yerde hüküm hülasası (fezlekesi, sorgu yazısı) okundu. Din adamı isteyip istemediği sorulduğunda, "Din

adamını kabul etmiyorum. Kendime has inançlarım vardır. İnançlarıma göre içimden bunu yerine getirdim. Cesedimin köyüme götürülmesini ve eşyalarımın zapta geçirilmesini istiyorum" dedi. Tekrar imam isteyip istemediği sorusuna karşı, istemediğini bildirdi. Saat 03.10'da sehpaya çıkarılarak ip boynuna geçirildikten sonra, cellat tarafından sandalye çekildi. Saat 03.30'a kadar asılı olarak kaldıktan, doktor muayenesi yapıldıktan sonra sehpadan indirildi.

İnfaz, Adana Cezaevi'nin, askeri kamyonlarla çevrilerek bir anlamda etrafı kapatılmış açık garajında gerçekleştirildi.

"Mektubun adrese ulaşacağına güvenim yok"

Aktaş, idam öncesi son isteği niteliğindeki mektubunu yazdı, ancak o mektup ailesine hiç teslim edilmedi. Aile mektubu, tam 25 yıl 7 ay sonra Mustafa B.'nin aracılığı üzerine alabildi.

Mustafa B., Aktaş'ın infazından birkiki yıl sonra kardeşi Yusuf'un ailenin bildiği ama teslim edilmeyen mektubu dilekçeli başvurusuyla istediğini, ama yargının mektuba yönelik "verilmeyecek" kararı aldığını vurguladı.

Ali Aktaş, "Sevgili Anacığım, Sevgili Babacığım" diye başladığı son mektubunda, yazdıklarının adrese ulaşacağı konusunda güveninin olmadığının da altını çiziyor.

Mektubunda anne ve babasına seslendi

Aktaş, son mektubunda şöyle diyor:

> Sevgili babacığım ve anacığım. Ben bir inanç uğruna gidiyorum. Evet, doğruluğuna inandığım bir inancın uğruna. Fakat bu inancım, mevcut düzene karşı olmak, sömürü düzenine karşı olmaktır. Ben bir davadan yakalanmış ve yargılanmış isem de, bu işin yalnızca formalitesidir Çünkü, benim asılmam için konulması gereken hukuken bir delil olması gerekir ki, durum delil yetersizliğiyle de aşılmasına rağmen ve karar kanaat üzerine olmasına rağmen ben idama götürülüyorum. Evet, ben söz konusu adamı öldürdüğüm için değil, emperyalizme, faşizme, sosyal-emperyalizme, sosyal-faşizme karşı yılmaz, usanmaz ve tavizsiz mücadeleden dolayı asılmaktayım. Evet onlar bizim nefes alışlarımızdan dahi korkmaktadırlar. Oysa ben maddi olarak yok olsam da, manevi olarak yok olmayacağımı da biliyorlar. Ben ve benim gibiler inandıkları davaları uğrunda ölsek de, manen yaşarız, yaşayacağız. Buna inancımız tamdır Ben ölüme gideceğimi, delil yetersizliği olmasa dahi baştan beri biliyordum. Çünkü yakalansak da, halka ve devrime ihanet edenlerin yüreklerinde derin bir korkuyuz. Ben yakalanabilirim, ama halkımın mücadelesi hiçbir zaman ölmez, öldürülemez...

Çok şey yazmak, söylemek istediğini ama bunu yapamasa da ailesinin kendisini anlayacağını belirten Aktaş, mektubunda babasına hitaben de "Benim için çok uğraştın, farkındayım. Belki kar etti, belki etmedi. Ben baştan bilmeme rağmen yine de sizin yanlış düşüncelere kapılmamanız için birşey demedim. Uğraşla-

rının borcunu ödeyemedimse de en azından şerefimle düşmana teslim olmaksızın gitmem, hayata veda etmem dahi umarım sizin için yüzükara olmaktan da iyidir" diyor.

Annesinin acısını mektubunda paylaştı

Annesine de son kez seslendiği mektubunu "Beni bağışlayın, sizleri, halkımı unutmayacak olan oğlunuz" diye bitiren Ali Aktaş, şöyle diyor:

> Anacığım beni, bizi, ne sancılar içinde var ettiğini, ama yeniden var edebilmenin de ne kadar güç olduğunu biliyorum. Ve senin acının derinliğini anlamıyor değilim. Onun için şimdiden acını paylaşmak istesem de, elimden gelen bir şey yok. Fakat sana bir tek şeyim varsa, o da; oğlunun senden aldığı, senin gibilerden aldığı ilham ve kuvvetin inancıyla halka ihanet etmeyen biri olarak gitmemdir. Ben şu an yazdığım ve yazamadığım nice dost ve akranların tümünü yüreğimde taşıyarak, bilincimde taşıyarak gidiyorum. Evet Ganime Analar, Abbas Babalar, Nursel Bacılar, Yusuf Kardaşlar ve daha bilmem kimler kimler. Ben sizden gelmiş, ben bağrınızdan gelmiş biri olarak sizleri düşünmeksizin, nasıl giderim, hiç mümkün mü? Evet sevgili analarım, babalarım. Ben gidiyorum. Giderken şerefimle gidiyorum...

Baba Abbas Aktaş, oğlunun ölümünden bir yıl sonra "faili meçhul" şekilde öldürülünce, oğlunun son seslenişini de okuyamadı.

Cenazesi iki kez gömüldü

Aktaş'ın isteği üzerine zabıtla tespit edilen eşyalarının ailesine verildiğini belirten Mustafa B., onun idama giden yolda çevresini gözlemlediğini ifade etti. İnfaz sonrası Aktaş'ın cenazesinin ise belediye görevlileri tarafından alınıp gömüldüğünü anlatan Mustafa B., infaza yönelik tanıklığını şu sözlerle anlattı:

"Ali Aktaş'm infazı da Adana Cezavi'nde yapıldı. İdam edileceğini bilmiyordu. Hücreye girildiğinde öğrendi. Son istekleri arasında iki mektup yazmak vardı, ama zaman kalmayınca tek mektup yazdı. Mektubu 'ideoloji içerdiği' gerekçesiyle ailesine verilmedi. Ailesi mektubunu isteyince, 'verilmesini yasaklayan' karar alındı. Diğer infazlarda olduğu gibi Aktaş'ın infazı sonrasında da defin işlemini belediye yaptı.

Ganime Analar, Abbas Babalar, Nursel Bacılar, Yusuf Kardaşlar... Ben sizden gelmiş, ben bağrınızdan gelmiş biri olarak sizleri düşünmeksizin, nasıl giderim, hiç mümkün mü?

Ancak, infazın açıklanması sonrası Ali Aktaş'ın ailesi oğullarının cenazesini isteyince, verilen izinle gömüldüğü yerden çıkartılıp, aileye teslim edidi. Ama, 'cenaze güvenlik güçlerinin eşliğinde ve törensiz, merasimsiz gömülecek' şartıyla aileye teslim edildi. Öyle yapıldığını da biliyorum."

Vasiyeti, bilinmeden yerine getirildi

Aktaş, gömüldüğü Adana Mezarlığı'ndaki yerden çıkartılıp, ailesine teslim edildi ve "törensiz gömülecek" şartıyla İskenderun'a getirilip, Höyük (Hüyük) Köyü'nde ikinci kez defnedildi.

Aktaş, gömülmeyi istediği yeri son mektubunda vasiyet etse de, mektubu ailesine ulaşmadığı için, aslında farkında olmadan vasiyeti de yerine getirilmiş oldu...

Öğretmenleriyle . "Cenazemi alırsanız, ağaçların altına gömün"

Ali Aktaş'ın lisedeki öğrenci kimlik kartı.

Annesi, oğlunun doğum gününde ölümünü anımsıyor

Doğurduğu, büyüttüğü, yetiştirdiği Ali'nin annesi... Oğlunun doğum günü, idam günü de olunca, 25 yıldır her 23 ocakta acıyı da en derinden o hissetti. Ağustos 2008'de görüştüğümüz 72 yaşındaki Ganime Aktaş, İskenderun'a 40 kilometre uzaklıktaki Hüyük Köyü'nde oturuyor. Ganime Aktaş, oğlunun doğum gününde idam edilmesini, "İnsana o kadar büyük bir acı veriyor ki, buna yürek dayanmıyor" sözleriyle ifade ediyor.

Aileden son görüşcüsü kız kardeşi

İlk yakalandığında İskenderun Akçay Askeri Cezaevi'nde tutuklu bulunan, daha sonra da başka cezaevlerine sevk edilen ve Adıyaman Cezaevi'nden Adana'ya infazından bir süre önce nakledilen Ali Aktaş, ölümünden bir hafta önce kızkardeşi Nursel ve üveyannesi Hatun'la cezaevinde görüştü. Nursel, ziyarette, abisinin kendisine "Beni idam etmeye getirdiler" dediğini belirtti ve ziyarette bir süre sohbet ettiği abisi Ali'nin, ihtiyacı olduğunu ifade ettiği bazı eşyaları da cezaevine istediğini söyledi.

İnfazdan haberdar edilmediklerini belirten anne Ganime, oğlunun, kardeşi Nursel aracılığıyla istediği bazı eşyaları götürmek, bazı eşyaları da almak için, o dönemde hayatta olan eşi Abbas'la birlikte İskenderun'dan yola çıktığını söylüyor.

Arzuhalci: Nasıl söyleyeceğimi bilemiyorum

"İnfaz cuma günü yapılmış. Biz İskenderun'dan cumartesi günü yola çıktık. Önce Adana eski Cezaevi'ne gittik. Oğlumuzla görüşmek, bazı eşyaları vermek istediğimizi söyleyince, bizi mahkemeye yönlendirerek 'izin almanız gerekir' dediler. Bunun üzerine mahkemenin karşısındaki arzuhalciye gidip, görüşme, eşya teslim etme ve alma isteğimizi dilekçeye yazdırmak istedik" diyen anne Ganime Aktaş, oğlunun idam edildiğini öğrendiği süreci şöyle anlatıyor:

"Arzuhalci dilekçeyi yazarken, ben oğlumun adını söyleyince durdu ve 'Siz İskenderun'dan mı geliyorsunuz?' diye sordu. Biz de 'evet' deyince, biraz ilerideki arkadaşından gazeteyi almaya gitti. Benim okumam-yazmam yok. Ali'nin idamı gazetede yazıyormuş. Arzuhalci 'Size birşey söyleyeceğim, ama nasıl söyleyeceğimi bilemiyorum' dedi ve oğlumun idam edildiğini söyle-

Ali Aktaş (sağda). "Nice dost ve akranların tümünü yüreğimde taşıyarak gidiyorum."

di. O anda önce sıcak, sonra da soğuk şekilde titrediğimi hissediyorum. Şaşkındık. Kendimizi toparlamaya çalışınca, cenazesi aklımıza geldi ve hemen orada, ziyaret için yapmayı düşündüğümüz dilekçeyi cenazeyi almaya çevirdik. Sonra da mahkemeye gittik..."

Son mektubun bir bölümü okunmuş

Oğlunun cenazesini almak için mahkemeye gittiklerini ve O... isimli görevli hâkimle görüştüklerini anlatan anne Ganime, o süreci şöyle anlattı:

"Hâkim 'oğlunuz gülerek gitti' dedi ve bize yazdığı ama hâlâ verilmeyen son mektubun bir bölümünü okudu. Oğlum, mektubun-

da bize 'elveda' demiş. Mektup okunurken ben ağlıyordum. Portakal balıçesindeki binada bulunan hâkimden gittiğimiz gün cenazeyi alabilmek için izin aldık. Taksiyle Adana Asri Mezarlığı'na gitmek istedik. Ama taksi şöförü bizi ısrarla Ceyhan Asri Mezarlığı'na götürmek istedi. Adana çıkışında onunla tartıştık ve dönüp Adana Asri Mezarlığı'na gittik. Zaman geçmişti. Akşam olunca görevliler işlem yapmadı. Biz o gece Adana'da kaldık. Mezarlığa ertesi gün yeniden gittik, ama, görevliler bu kez de 'Dün gelmeniz gerekirdi. Yazının günü geçmiş. Yeni yazı almanız gerekli' dedi ve mezarı açıp cenazemizi bize vermek istemedi. İmam olduğunu söyleyen bir kişi, hem cenazemizi almamamız için bizi ikna etmeye çalıştı, hem de bizim sürekli ifademizi aldı ve sanırım bir yerlere de iletti. 'Nereye gömeceksiniz? Cenazeyi alırsanız olay çıkartmayacağınıza söz veriyor musunuz?' diye sordu. Yakınlarımız da o gün mezarlığa geldi. Sonuçta cenazeyi vermeyi kabul ettiler. Mahkeme ve cezaevinden birer görevli ile doktor geldi. Mezar açıldı ve onun olduğu teşhis edilince biz cenazemizi saat 18.00 gibi alıp, Adana'dan yola çıktık..."

Ayışığında köyünde yeniden gömüldü

Yol boyunca sürekli takip edildiklerini ve yolda durmalarına izin verilmediğini ifade eden Ganime Aktaş, oğlunun bir görüşmesinde "cenazemi alırsanız ağaçlar altına gömün" dediğini anımsadığını ve bunun üzerine oğlu Ali'nin, "yetiştiği, yetiştirdiği topraklarda" gömülmek istediği için, cenazeyi köye getirdiklerini söyledi.

Ganime Aktaş, hiç unutamadığını belirttiği 23 yıl öncesini şu sözlerle anlattı: "... Adana'da mezarını açıp, yüzüne bakarak Ali olduğunu teşhis ettiğimizde, boynunda ip izini gördüm. Elbiseleriyle gömülmüştü. Ama üzerine beyaz bir şey geçirilmişti. Köye getirdiğimizde, kendi geleneklerimize uygun şekilde cenaze törenini yaptık, yıkadık ve kefenleyerek, aile mezarlığında toprağa verdik. Yüzünü son kez orada görebildim ve son kez orada vedalaştım. Hepimiz onunla orada vedalaştık. Onu, köyde toprağa verdiğimizde gece saat 24.00 gibiydi. Dut ağaçlarının altındaki mezara dolunayın ışığı vuruyordu..."

Köyde yapılan cenaze töreninde asker tarafından çok geniş güvenlik önleminin alındığını belirten anne Aktaş, köy sakinleri ve hatta akrabalarının bazılarının bile cenazeyi görmeye gelmediğini, korkmaları nedeniyle uzak durduklarını da ifade etti.

Aktaş ailesi. Ortaki anne Ganime Aktaş

Saati 02.45'i gösteriyordu

Definden bir süre sonra Adana'daki Sıkıyönetim Mahkemesi'nden çağrıldıklarını da anlatan Ganime Aktaş, oğlu Ali'ye ait olan ve kendilerine teslim edilen eşyalar arasında 7 lira 50 kuruşun, ayakkabılarının ve 02.45'i gösteren saatinin olduğunu söyledi.

Anne Aktaş, "Oğlumun defini sırasında da cebinden hâkime yazılmış ama verilmediğini sandığımız bir mektup ile 10 kuruş da çıkmıştı" dedi.

Son mektup ailede

Ali Aktaş'ın infazı öncesi, ailesine iletilmek üzere, kelepçeli elleriyle son kez kaleme aldığı, ama ailesine verilmediği bilinen mektubun fotokopisi, 26 yıl sonra adresine gitti. İdamların tanığı Mustafa B. tarafından bana ulaşan mektubun fotokopisi, Aktaş ailesine iletildi. Aktaş'ın kaleme aldığı ve bir idam mahkûmunun son isteği olarak yazdığı mektup, 25 yıl 7 ay süreyle ailesine ulaşmadı. Ulaştığında ise mektup, annesi Ganime'ye iletilmek üzere Nuray'a teslim edildi.

Ali'nin "Maviş" dediği mavi gözlü Nuray, 3 yaşındayken abisi idam edildiği için onu hiç hatırlamıyor

Ve abisinin de kendisini cezaevinde, annesinin kucağında gittiği görüşten bildiğini belirtiyor.

Ali Aktaş'ın son mektubunun aileye ulaşması medyada geniş biçimde yer aldı.

Mektup Maviş'te

Mektup uzatıldığında heyecandan elleri titriyordu. Derin nefes almaya çalışsa da heyecanını durduramıyordu.

Kalbinin çarpıntıları hızlanıp, heyecanı artarken; aldığı mektubu tuttuğunda, ellerinin titremesi sürüyordu.

Sakin olmaya çalışsa da önce sürekli titreyen elleri, sonra da gözlerinin yaşları heyecanını gizleyemiyordu Maviş'in.

"Gözyaşlarım okumama engel oluyor"

"Maviş" diye seslenip ismini belirleyen ve üç yaşındayken idam edilen abisi Ali Aktaş'a dair hiçbir şey hatırlamayan Nuray, hiç bilmediği, görmediği ve hatırlamadığı abisinin son kez kaleme aldığı mektubun fotokopisini, 25 yıl 7 ay sonra aile içerisinde okuyan ilk kişi oldu.

Titreyen elleriyle mektubu okumaya başlayan, ama kısa süre sonra gözyaşlarına boğulan "Maviş", iki sayfalık yazıyı, bir kez ara vererek, ama çok kez de gözyaşlarını silerek okumayı tamamlayabildi.

"Gözyaşlarım okumama engel oluyor" dedi... İnce, sık harflerle ve kelepçeli ellerle kaleme alınmış mektubu okumaya zorunlu olarak ara verdiğinde, gözyaşları daha da belirginleşti Nuray'ın.

Anne, ömrünün üçte birini oğlunun son mektubunu bekleyerek geçirdi

Maviş, eline ulaşan fotokopiyle ailesinin 25 yıl süreyle isteyip alamadığı mektuba ulaştı, abisine dair belki de tek, ama çok önemli bir anıya da sahip oldu... Mektubu alan Nuray, emaneti, mektubun sahibi olan annesine teslim etti. Köy evinde, etrafını çocukları, gelin, damat ve torunların çevrelediği 72 yaşındaki anne Ganime Aktaş, ömrünün üçte birini okumak için beklediği mektuba, Maviş'in ellerinden uzanabildi.

Mektubu anneye kızı okudu

Anne Ganime'nin okuma yazması olmadığı için, mektubu toplanarak, halka oluşturan aileye okuyan ise Ali'nin kardeşi Süheyla oldu.

Abisini cezaevinin parmaklıkları arasında gördüğünü belirten Süheyla'nın okuduğu mektubu dikkat ve gözyaşları arasında dinledi aile fertleri.

Gözyaşlarının akmasına engel olamayan anne Ganime ise "Bu mektupla yüreğime bir yumruk saplanmış gibi oldu" dedi.

Mektubu geç de olsa aldığına sevindiğini belirten anne Aktaş, "Ama acılarımı dindirmedi. Acım, yaram hâlâ sürüyor" sözleriyle duygularını dile getirdi. Oğlu Ali'nin yazdığı mektubun, infaz sonrası kendilerine verilmediğini, ama Adana 1 Nolu Sıkıyönetim Mahkemesi'nde görevli bir hâkimin, mektubun bir bölümünü, yaşama veda eden eşi Abbas ve kendisine okuduğunu anlatan anne Aktaş, "Bu mektup size okunan mektup mu?" sorusuna da "Mektupta bana okunan bölümler var" yanıtını verdi.

23 ocak 1983'te 27 yaşındayken idam edilen İskenderunlu Ali Aktaş, ailesine son kez seslendiği mektubunda, mektubun aileye ulaşacağı konusunda güven duymadığını da belirtmişti.

Son istekleriydi...

Yaşama ve mücadeleye dair düşünceleri, umutlarını da kapsıyordu.

Ailelerine, sevdiklerine de son kez seslenmişlerdi; idam kararının infaz yolunu adımlamadan dakikalarca önce yazdıkları mektuplarla.

Ama, seslenişleri, hatta vasiyetleri de kapsayan o mektuplar verilmedi... Yıllarca...

Analar, babalar, bacılar ve kardaşlar acılar içinde yıllarca bekledi, o son sözleri...

Ve 12 Eylül'ün "sakıncalı" gördüğü mektupların biri 27 yıl, bir öteki de 25 yıl sonra tutsaklıktan kurtulup, hasret giderebildi alıcılarıyla.

Ahmet Kerse

“Tekbir getiremeden infaz edildi”

Solcu bakkalın öldürülmesi

Gaziantep'te sağ görüşlülerin öldürülmesinin intikamını almak için, sigara alma bahanesiyle girdiği sol görüşlü bakkal sahibi Battal Türkaslan'ı 22 mayıs 1979'da öldürdüğü iddiasıyla idam cezasına çarptırılan ülkücü Ahmet Kerse'nin idam cezası, 30 ocak 1983'te infaz edildi.

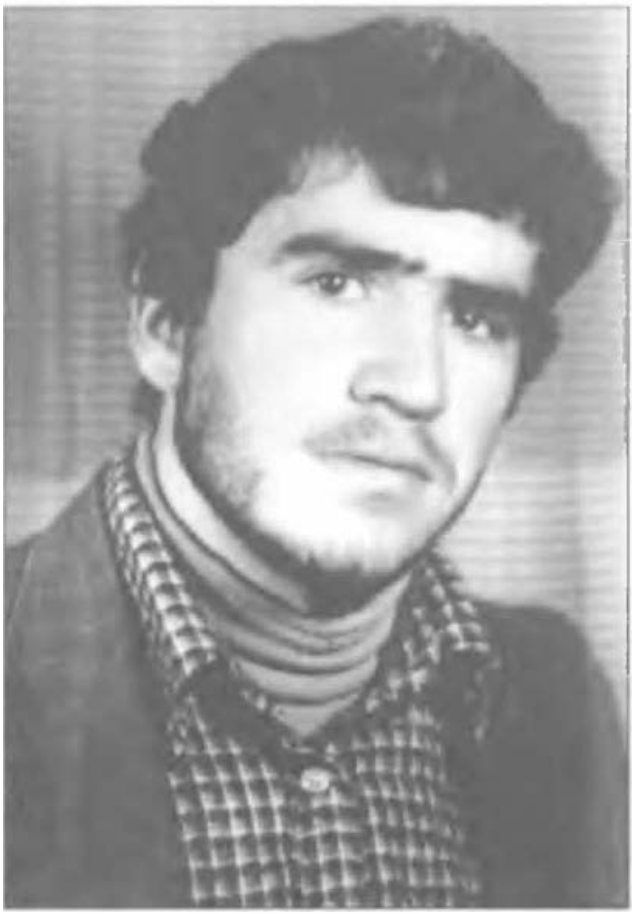
Adana 1 Nolu Sıkıyönetim Mahkemesi'nin verdiği karar, askeri yargıtayca onaylanınca infaz Gaziantep Cezaevi'nde gerçekleştirildi. İnfaz, onay kararının Resmi Gazete'nin mükerrer sayısında yayımlandığı 28 ocaktan birbuçuk gün sonra gerçekleştirildi.

25 yaşında idam edilen Gaziantepli Ahmet Kerse, ODTÜ-Gaziantep Eğitim Enstitüsü 1. sınıf öğrencisiydi.

Önce sigara istedi

Mahkeme tutanağına göre, 22 mayıs 1979 tarihinde Gaziantep'in Yazıcık Mahallesi'ndeki Battal Türkaslan'ın bakkal dükkânına giden bir kişi, o sırada dükkânda bulunan iki kişiden biri olan Battal'dan sigara istedi. Daha sonra da silahını çıkartıp, dükkân sahibi Battal Türkaslan'ı vurdu ve ardından sokak başında bekleyen bir kişiyle birlikte kaçtı. Olay anında dükkânda bulunan ve öldürülen dükkân sahibi Battal'ın arkadaşı olan Seydi S. ise ateş edilmesi üzerine korkup kaçtı.

O sırada evine gitmekte olan polis memuru Mustafa T., silah sesleri üzerine olay yerine gittiğinde çevredekilerin verdiği kısa bilgi üzerine durumu öğrenip, kaçan saldırganın peşinden gitmeye başladı. Uzun süre saldırganları kovaladığı belirtilen polis Mustafa T., birlikte kaçan iki saldırganın ayrı yönlere kaçması

Ahmet Kerse. Sağ görüşlü eylemci,
30 ocak 1983'te idam edildi

üzerine birinin peşine takıldı ve durması için havaya uyarı atışında bulundu.

Polis Mustafa T.'nin kovaladığı kişinin durduğu sırada, uyarı atışını duyan ve çevrede bulunan polis memurları Mehmet U. ile Süleyman V., polis Mustafa T.'nin yardımına geldiler. Üç polis tarafından kovalanan şahıs yakalandığında ise kaçan kişinin Mehmet Ali Karabaş olduğu öğreniliyor. Karabaş'ın üzerinde ağzına mermi verilmiş halde 7.65 mm çapında vizör marka tabanca da ele geçiriliyor.

Olayın tanığı yakalananı teşhis etti

Yakalanan Karabaş'ın, yanında olan ve kaçan kişinin Ahmet olduğunu söylediği, emniyetteki sorgusunda ise Battal Türkaslan'a ateş eden, yanında bulunan ve kaçan kişinin Ahmet Kerse olduğunu tekrarladığı belirtilen mahkeme tutanağında, olay sırasında dükkânda bulunan Seydi S.'nin, yakalanan Mehmet Ali Karabaş'ı

Battal Türkaslan'a ateş edildiği sırada sokakta bekleyen kişi olarak teşhis ettiği yer aldı.

Yakalanan sanık: Bakkalı Ahmet vurdu

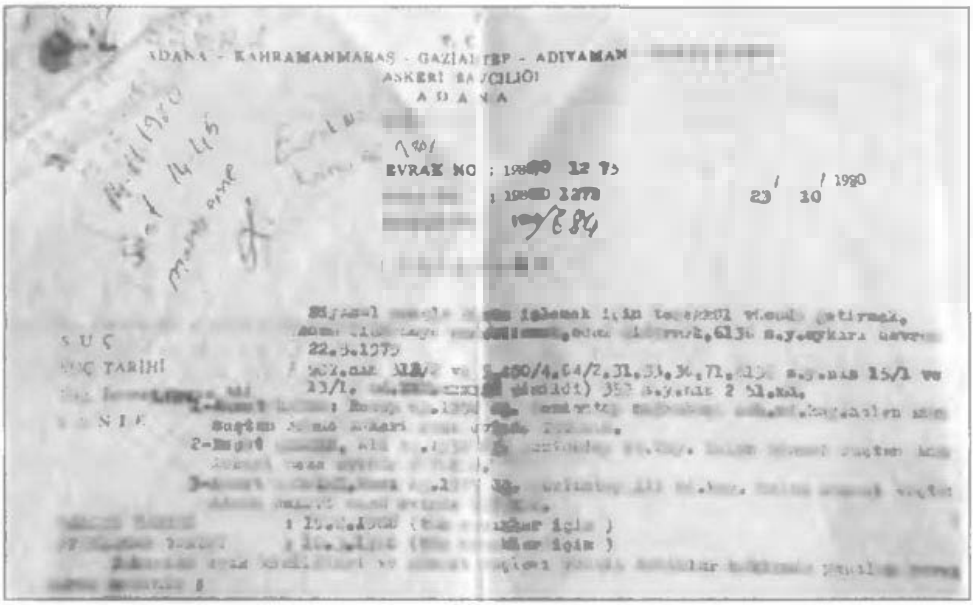
Battal Türkaslan'ı "tasarlayarak öldürmek, adam öldürmeye iştirak ve cinayete azmettirme" suçuyla açılan Adana 1 Nolu Sıkıyönetim Mahkemesi'ndeki davada, sanık olarak Mehmet Ali Karabaş, Ahmet Kerse, Reşat Gencer ile Ahmet Göbelek yargılandı.

Silahlı saldırı sonrası yakalanan Karabaş'ın polis ifadesinde yanındaki kişinin Ahmet Kerse olduğunu ve onu önceden tanıdığını, 21 mayıs 1979 günü akşam üstü "Ökkeşin Kahvesi" olarak tanınan kahvede buluşup, konuştuklarını ve Kerse'nin kendisine o gün için eve gelmesini söylediği belirtilen mahkeme tutanaklarında, Karabaş'ın ifadesi olarak şunlara yer verildi:

> ... 22 mayıs 1979 günü saat 07.00 sıralarında Ahmet Kerse ve arkadaşlarının kaldığı Bekirbey Camii yanındaki eve gittim. Orada siyah bir çanta içerisinde bulunan iki tabancayı çıkardı, bunlardan vizör marka olan 7.65 mm çapında bulunan tabancayı bana verdi, kendisi de umman diye bilinen tabancayı aldı, "Yazıcık'ta bakkalı vuracağız" dedi. Mermileri tabancaya sürdük ve emniyete aldık, daha sonra bakkalın bulunduğu sokağa gittik. Oradaki caminin tuvaletinde emniyetleri açtık ve tekrar çıktık. Bakkal dükkânının yanında bulunan fırıncıdan ben bir ekmek aldım, parayı Ahmet verdi. Daha sonra Ahmet dükkâna giderek, bakkalı vurdu...

Mahkemenin gerekçeli hüküm kararında, kendisini "ülkücü sayılırım" diye tanımladığı belirtilen Karabaş, siyasi görüşü olay tarihinden bir yıl önce kabul ettiğini, Kerse'nin evine daha önce de gittiğini ve "bakkalı vuracağız" denilen son gidişinde, Ahmet'e "neden vuracağız?" diye sorduğunda "komünist..." dediğini belirttiğine de yer verildi.

Olay tanığı Seydi S.'nin polis tarafından alınan ifadesinde, olay günü bakkal Türkaslan'la karşılaştığını ve onun çağrısı üzerine yanına giderek kahve önünde çay içtiklerini, öldürülen Battal'ın bir gün önce dükkânına giden iki kadının "İğneciyi komünistler vurdu. Biz de seni vurduracağız" dediğini aktardığına yer verilen mahkeme tutanağında, silahı kullanan kişinin 1.70-1.75 boylarında, kıvırcık uzun saçlı, esmer, bıyıksız ve yeşil ceketli biri olduğu da belirtildi.

1979'da sol görüşlü bir bakkalı öldürmekle suçlanan Ahmet Kerse, mahkemede suçsuz olduğunu savundu.

Kerse, Kilis'te otelde yakalandı

Olay sonrası aranan ve firar eden Ahmet Kerse'nin Kilis'te kaldığı bir otelde polis tarafından yakalandığı belirtilen mahkemenin gerekçeli hüküm kararında, polis sorgusunda suçunu itiraf ettiği de vurgulandı.

Kerse'nin mahkemede suçsuz olduğunu belirttiği, ama firar etme nedenini açıklamadığının da altı çizilen kararda, Ahmet Kerse'nin, 16 mayıs 1979 tarihinde Yazıcık Mahallesi'nde sağ görüşlü Mehmet Güllü ile M. Coşkun Çolakfakıoğlu'nun öldürülmesine misilleme olarak sol görüşlü bir kişiyi öldürmeyi planladığı ve aynı mahallede bakkal Türkaslan'ı öldürmeye karar verdiği ifade edildi.

Mahkeme Ahmet Kerse'yi ölüm cezasına çarptırırken, Mehmet Ali Karabaş'ı önce ölüm cezasına çarptırdı ardından eylemin iştirak düzeyinde kalması nedeniyle 10 yıl hapis ve yaşam boyu kamu hizmetlerinden yasaklanma cezasına çarptırdı. Aynı davanın sanıklarında Reşat Gencer 6 ay hapis alırken, Ahmet Göbelek ise "cürum ika (etme, yapma) için cemiyet kurma" suçlamasından, delil yetersizliği nedeniyle beraat etti.

Uykudan uyandırılıp, idama götürüldü

İdam cezasına çarptırılan diğer sanıklar gibi ayrı bir hücrede tutulan Ahmet Kerse, asılarak infaz edilmek için 30 ocak 1983

günü saat 03.30'da hücresinden alındı.

Hücre dışına çıkartılan Kerse'nin "uykudan uyandırılmış olması nedeniyle bir mahmurluğunun mevcut olduğu, ilk önce bir irkilme görüldüğü" belirtilen infaz tutanağında, kısa bir süre sonra da heyecan ve tedirginliğin göze çarpmadığının tespit edildiği ifade edildi.

İnfaz günü görüşmeci masası alınmış

Tutanaklara göre Ahmet Kerse, hükmün infaz edileceği yere çok yakın bir koridorda, daha önceden hazırlanan masa başına oturtuldu ve hakkındaki idam kararının onaylanıp, infazının Resmi Gazete'de yayımlandığı bildirildi.

İnfaz tutanağına göre, Kerse "Ben gecenin bu saatinde kaldırılıp buraya getirilmemin nedenini ilk başta, yani uyandırıldığım anda hissettim. Keza bir gün öncesinden, yani sabahleyin hücrenin bulunduğu kısımdaki eşyaların alınmasından dolayı hissettim. Bu saatte uykudan uyandırılınca vaktin geldiğini anladım" dedi.

Kerse'nin, infaz öncesi yapılan sohbet sırasında heyecan ve direnmeye yönelik bir reaksiyon göstermediği yazılan tutanakta, yüz mimiklerinde bir değişikliğin olmadığı da kayıt altına alındı.

Son mektubu ailesine verildi

Ahmet Kerse'ye son arzusunun olup olmadığı ve mümkün olan arzularının yerine getirileceğinin bildirilmesi üzerine babasına mektup yazmak istediği belirtilen tutanakta, iki sayfalık mektubun, incelenmek üzere Gaziantep Cumhuriyet Savcılığı'nca alıkonulduğu yazıldı. Ancak gözlemci, mektubun daha sonra ailesine verildiği bilgisini aldığını söyledi.

İstemi üzerine getirilen din görevlisiyle selamlaşıp, görüşen Kerse, tutanaklara geçen son sohbetinde "Dini vecibelerimi yerine getirmek istiyorum. Ancak, uykudan yeni kalktığım için, abdestim yoktur. Abdest aldıktan sonra bu işe başlamak istiyorum" dedi.

İdama giderken "devlete zeval gelmesin" dedi

Din görevlisinin "Allah hiçbir kulunu merhametinden ve şefkatinden yoksun bırakmasın" sözünü tekrar ettiği belirtilen Kerse'nin, dini vecibesini "Allah, devlete ve millete zeval vermesin" sözüyle tamamlandığının anlatıldığı tutanakta, Kerse'nin "Son

olarak arkadaşlarını, cezaevi personeli namına cezaevi müdürü ve cezaevi başgardiyanıyla vedalaşmak, helalleşmek istiyorum" dediği, isteminin de yerine getirildiği yazıldı.

İnfaz edilirken tekbir getiriyordu

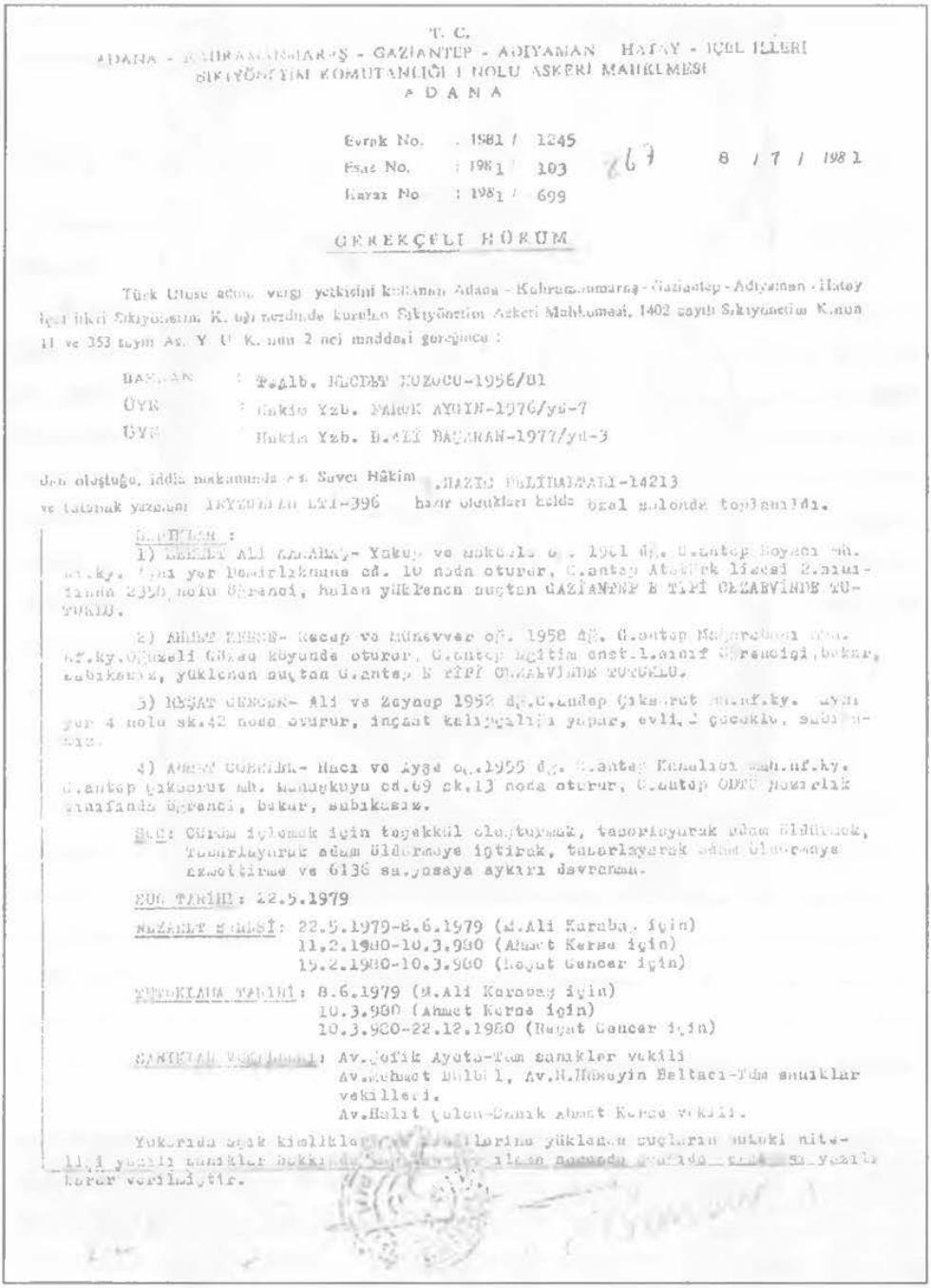
Veda sonrası tutanaklara şöyle geçti:

Bu amellerin hitamı sonunda sanki "buyurun gidelim" dercesine bir hava ve duruma girdiği müşahade edildi, akabinde kollarını arkaya alarak en ufak bir direniş dahi göstermeden kelepçelerinin takılmasını bekledi. Kelepçeler takılarak ölüm cezasının, asılacağı sehpanın yerine getirileceği kısma hareket edilerek sehpaya saat 04.13'de çıkarılarak, ip boynuna geçirildi. Hükümlü son söz olarak duasını yapacağını belirtmesi karşısında kendisine duasını yapması için müsaade edildi. Hükümlü "Allahü ekber" sözcüğünü üç defa tekrarladıktan sonra, dini inançlara göre duasını tamamlamasına müteakip cellat tarafından sandalyesi alınmak suretiyle asıldı. Ceset 20 dakika ipte asılı kaldığı süre içerisinde doktor tarafından muayenesi yapıldı, öldüğü tespit edildikten sonra saat 04.33'te ceset yere indirildi. Hükümlünün asılmasını müteakip cesedin evvela bir gerilim akabinde kasılmayla birlikte ayaklarının hafif açılmasıyla dizden itibaren yukarıya doğru çekme meydana geldi. Ölümü müteakip diz bağlarının gevşeyerek ayaklarının dizden itibaren sarktığı, ağızdan sıvı mayinin geldiği tespit edildi

Cezaevi komutanı sakinleştirici aldı

Resmi Gazete'de yayımlanan idam kararının mesajla mahkemeye iletildiğini ve infaz için Adana'dan, suçun işlendiği, dosya ile hükümlünün bulunduğu Gaziantep'e gittiklerini anlatan Mustafa B., o günü şöyle anlattı:

"Gidecek kişileri mahkeme belirledi. Olay çok duyulmasın diye mahkemeden aynı kişiler görevlendirildi. Gece çok geç saatlerde, sanıyorum saat 00.30 sularında Gaziantep'e ulaştık. Doğruca cezevine gittik. Geleceğimiz biliniyordu, ama kimse bizi gece yarısı beklemiyordu. Bilgi sızması olmasın gerekçesiyle cezaevindeki nöbetçilere geleceğimiz de bildirilmemiş. Cezaevine yaklaştığımızda sürekli selektör yaparak, oraya bilinçli gittiğimizin belli olmasını sağladık. Cezaevine yetişmeden silahlı askerlerce durdurulduk, arabadan inip yere yatırıldık. Benim ve albayın üstü arandı. Kendimizi tanıttık. Bilgi, cezaevi koruma bölük komutanlığını

T. C.
ADANA - KAHRAMANMARAŞ - GAZİANTEP - ADIYAMAN HATAY - İÇEL İLLERİ
SIKIYÖNETİM KOMUTANLIĞI 1 NOLU ASKERİ MAHKEMESİ
A D A N A

Evrak No. : 1981 / 1245
Esas No. : 1981 / 103
Karar No : 1981 / 699

8 / 7 / 1981

GEREKÇELİ HÜKÜM

Türk Ulusu adına, vergi yetkisini kullanan Adana - Kahramanmaraş - Gaziantep - Adıyaman - Hatay İçel İller Sıkıyönetim K. liği nezdinde kurulan Sıkıyönetim Askeri Mahkemesi, 1402 sayılı Sıkıyönetim K.nun 11 ve 353 sayılı As. Y. U. K. nun 2 nci maddesi gereğince :

BAŞKAN : Müşlb. HİLMİ KUZUCU-1956/81
ÜYE : Hukuk Yzb. FARUK AYGIN-1976/yd-7
ÜYE : Hukuk Yzb. M.ALİ BAŞARAN-1977/yd-3

den oluştuğu, iddia makamında As. Savcı Hâkim ... HAZIM DELİHASANLI-14213
ve katılanak yazman ... 1KYÖNETİM LTİ-396 hazır oldukları halde özel salonda toplanıldı.

... :

1) ... ALİ oğ.Ahmet- Yakup ve ... 1961 doğ. G.antep Boyacı mh. ...ky. ... yer Demirlikkonak cd. 10 nolu oturur, G.antep Atatürk lisesi 2.sınıfında ... nolu öğrenci, halen yükletilen suçtan GAZİANTEP S TİPİ CEZAEVİNDE TUTUKLU.

2) AHMET KERSE- Kasap ve Müsevver oğ. 1958 doğ. G.antep Nafıarbaşı ... mah. ...ky.Güzeli Göksu köyünde oturur, G.antep Eğitim enst.1.sınıf öğrencisi,bekar, sabıkasız, yüklenen suçtan G.antep S TİPİ CEZAEVİNDE TUTUKLU.

3) NİŞAT GENCER- Ali ve Zeynep 1958 doğ.G.antep Çiftevler mah.nf.ky. aynı yer 4 nolu sk.42 nolu oturur, inşaat kalfalığıla yapar, evli, 2 çocuklu, sabıkasız.

4) AHMET GÜRBÜZ- Hacı ve Ayşe oğ.1955 doğ. G.antep Kemalbey mah.nf.ky. G.antep Şükrüpaşa mh. Mahkuyku cd.69 sk.13 nolu oturur, G.antep ODTÜ İnşaat mühendisliği 4.sınıfında öğrenci, bekar, sabıkasız.

SUÇ: Cürüm işlemek için teşekkül oluşturmak, tasarlayarak adam öldürmek, Tasarlayarak adam öldürmeye iştirak, tasarlayarak adam öldürmeye teşebbüs ve 6136 sa.yasaya aykırı davranmak.

SUÇ TARİHİ: 22.5.1979

MÜZAKERE TARİHİ: 22.5.1979-8.6.1979 (M.Ali Karaba. için)
11.2.1980-10.3.980 (Ahmet Kerse için)
19.2.1980-10.3.980 (Nejat Gencer için)

HÜKÜMLÜLÜK TARİHİ: 8.6.1979 (M.Ali Karabey için)
10.3.980 (Ahmet Kerse için)
10.3.980-22.12.1980 (Nejat Gencer için)

SANIKLAR VEKİLLERİ: Av.Şefik Ayata-Tüm sanıklar vekili
Av.Mehmet Bülbül, Av.M.Hüseyin Baltacı-Tüm sanıklar vekilleri.
Av.Halit Çulcu-Sanık Ahmet Kerse vekili.

Yukarıda açık kimlikleri ... suçlarının nitelikli ... sanıklar hakkında ... alenen ... verildi.

Sıkıyönetim mahkemesinin Ahmet Kerse ve suç ortakları hakkında verdiği gerekçeli hüküm.

yapan üsteğmene bildirildi. Üsteğmen geldi ve özür dileyerek, bizi içeri aldı. Mahkeme, infazın yapılacağını cezaevine bildirince, o da (üsteğmen), cezaevine tüm giriş ve çıkışları durdurmuş. Üsteğmen çok heyecanlıydı ve tedirgindi. Yeni üsteğmen olmuş. İlk kez bir idama şahitlik yapacak olması, belki heyecan ve tedirginliğini artırıyordu. Cezaevinde bulunduğumuz süre içerisinde üsteğmenin teskin edici, sakinleştirici ilaç aldığını biliyorum..."

Ahmet Kerse lise yıllarında okul arkadaşlarıyla
(en sağda elinde gazete tutan).

Ailesi köye gidince son kez görüşme olmadı

İnfazların tanıklarından Mustafa B., idam kararları infaz edilen Soyergin, Aktaş ve Özenç gibi, Ahmet Kerse'nin de son istekleri arasında ailesiyle görüşmek talebi bulunduğunu vurguladı. Mustafa B., Gaziantep Cezaevi'ndeki gerçekleşen Kerse'nin idamı konusunda şunları anlattı:

"İnfazın olduğu gece kar yağıyordu. Kerse, infaz kararının bildirildiği ve sohbetin yapıldığı alana eşofmanlarıyla geldi. Son istekleri arasında istediği çay da geldi, ama o da diğerleri gibi çayı içmedi. Çaya dokunmadı bile. Ailesini görmek istemesi üzerine, polisin ailesini almak için evine gönderildiğini, çok uğraşılmasına rağmen aileye ulaşılamadığını biliyorum. Ailesi şehirde oturuyormuş, ama sanırım o gün köye gitmişler. Köyün uzak olması, kar yağışının sürmesi ve gece olması üzerine yollarda sorun yaşayacağı düşüncesiyle köye gidilemedi. Bu durum da hükümlü

Kerse'ye iletildi ve son isteklerinden aileyle görüşme talebinin yerine getirilemediği söylendi. O da 'kısmet' dedi."

İnfaz heyetiyle helalleşip idama gitti

Mustafa B., Kerse'nin idamına ilişkin anlatımlarını şöyle sürdürdü:

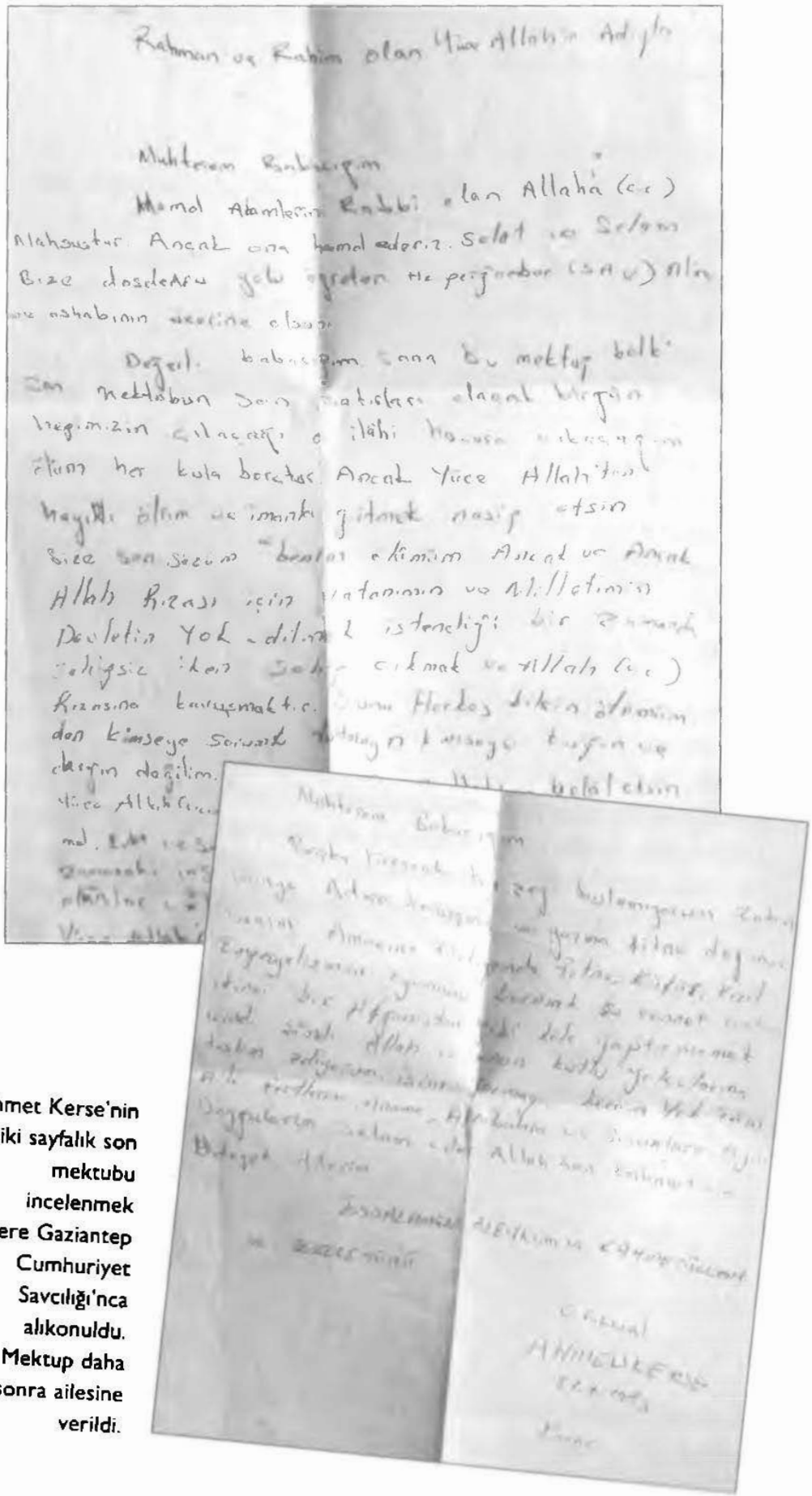
"Kerse, herkesle, hatta bizle de helalleştikten sonra, sehpaya gitti. Biz, üç ayaklı idam sehpasının etrafında duruyorduk. Sehpaya çıktı tekbir getirdi. İki kez 'Allahü ekber' dedi, ama üçüncüyü söylerken tamamlayamadı. Cellat o sırada sehpayı çekince, o da son tekbirini tamamlayamadı. Tekbiri yarım kaldı... Ahmet Kerse idama giderken, aslında ölüme de teslim olmuştu. Onun infazı başta imam olmak üzere heyettekileri ya ağlattı, ya da gözlerinin dolmasına neden oldu. Görevli imam, 'Allahım beni bu görev için mi yarattın' diyerek, ağlıyordu..."

"Yafta, sadece Kerse'nin boynuna asıldı"

İdam edilenlerin hepsine mahkemenin kararı ve onayı okunduğunu anlatan infaz tanığı Mustafa B., konuşmasını şöyle sürdürdü: "Benim gördüğüm idamların infazlarında, 'idam yaftası' dediğimiz karar, infaz sonrası sadece Kerse'nin boynuna asıldı. Diğerlerine asılmadı. Çünkü bu da savcının takdirine kalıyor. Savcılık idam yaftasını hazırlamış. O nedenle de idam yaftası Kerse'nin boynuna asıldı... Cenazesi gömülmek üzere belediye

İdam mahkûmu Ahmet Kerse cezaevindeki ranzasında.

Ahmet Kerse'nin iki sayfalık son mektubu incelenmek üzere Gaziantep Cumhuriyet Savcılığı'nca alıkonuldu. Mektup daha sonra ailesine verildi.

görevlilerine teslim edildi. Kerse'nin idamından hepimiz çok etkilendik. O kadar ki, infazın kesinleşme şerhini o anda sadece ben imzaladım. Albay da imzasını daha sonra attı. Karar uygulanınca, sabah Gaziantep'ten Adana'ya geri dönmek için yola çıktık. Yol boyunca yanımdaki albayla Osmaniye'ye kadar hiç konuşamadık."

"Belki son satırlarım olacak"

"Rahman ve rahim olan yüce Allah'ın adıyla" diye başladığı son mektubunda Ahmet Kerse, babasına şöyle seslendi:

> ... Değerli babacığım, sana bu mektup belki son mektubum, son satırlarım olacak. Birgün hepimizin çıkacağı o ilahi huzura çıkacağız. Ölüm her kula borçtur. Ancak yüce Allah hayırlı ölüm ve imanla gitmek nasip etsin. Size son sözüm benim ölümüm ancak ve ancak Allah rızası için, vatanımın ve milletimin, devletin yok edilmek istendiği bir zamanda, sahipsiz iken sahip çıkmak ve Allah rızasına kavuşmaktır. Şunu herkes bilsin. Ölümümden kimseyi sorumlu tutmayın. Kimseye kırgın ve dargın değilim. Beni seven, soran herkes hakkını helal etsin. Yüce Allah bize şöyle buyurur: Andolsun ki sizi can, mal, evlat ve sabırla imtihan edeceğim... Muhterem babacığım. Başka yazacak birşey bulamıyorum. Zaten dünya adına konuşma ve yazma fitne doğurur. Benim amacım Türkiye'mde fitne, küfür, kızıl emperyalizmin oyunlarını bozmak. Şu cennet vatanı ikinci bir Afganistan gibi kale yaptırmamak içindi. Şimdi Allah ve onun kutlu yolcularına teslim ediyorum. İsim yazmaya gücüm yok. Tüm aile fertlerine, anama, akrabalarıma, soranlara ayrı duygularla selam eder, Allah'tan rahmet ve hidayet dilerim. Esselamün aleyküm ve rahmetül ve bereketü. Oğlun Ahmet Kerse.

Aile, infazı ertesi gün köyde öğrendi

Ahmet Kerse, o sırada köyde bulundukları için, son anlarında ailesiyle görüşemedi. İnfazın tanığı Mustafa B., "kış günü ve kar yağışı olması nedeniyle köye gidilemediğini" ifade ederken, Ahmet Kerse'nin kardeşi Şaban da, infaz haberini ertesi gün köyde öğleden sonra aldıklarını söylüyor.

Kerse'nin kardeşi Şaban, o dönemde kendisinin bekâr olduğunu, babası Recep ve annesi Münevver'le birlikte Gaziantep'e 18 kilometre mesafedeki Göksun Köyü'nde yaşadıklarını belirtiyor.

Ahmet Kerse (sağdaki) bir ülküdaşıyla.

Gaziantep'te görüştüğümüz Şaban Kerse, idamı haber almalarını şöyle anımsıyor:

"Köye 30 ocak günü haber geldi. Sanırım pazar günüydü. Ya da hafta sonu. Abim Ahmet, o gece infaz edilirken, Gaziantep'de oturan diğer abimin evine polis ekibinin geldiğini öğrendik. Polis abimi sormuş, evde bulamamış. Ama komşusundan, köyde bizimle olduğunu öğrenmiş. Bitişik komşusu abimin kayınbabası olduğu için, polis ekibi gelince dışarı çıkmış ve 'Bir şey var mı?' diye sormuş. Gelen polis ekibi de 'Hayır yok' ve 'Biz geldik, bulamadık. Geri gidiyoruz' demişler. Biz ertesi gün köyde, sanırım öğleden sonra gelen haberle abimin infaz edildiğini öğrendik ve Gaziantep Asri Mezarlığı'na defnedildiğini duyduk. Biz köyde yaşıyorduk. O zaman ben de bekârdım ve köyde annem babamla yaşıyordum. Gaziantep'de oturan iki abim vardı, onlar da o gece misafir olarak bize köye gelmişlerdi. Onların geldiği gece abimin infazı yapılmış. İdam kararının infazını o şekilde öğrendik. Polisin sorduğunu da o zaman öğrendik. Jandarma da daha sonra köye gelip, bilgi vermiş..."

Kerse de ikinci kez gömüldü

Aile Gaziantep'teki adli makamlara başvuruda bulunarak, Ahmet Kerse'nin cenazesinin köye naklini istemiş. Dilekçeli başvuru yaptıklarını belirten Şaban Kerse, cenazenin nakledilebilmesi için bazı sorunlar çıkartılınca, Gaziantep'in hatırı sayılır ailelerinin de devreye girdiğini belirtiyor.

Gaziantep'te görüştüğümüz Şaban Kerse, mezarın nakline ilişkin süreci de şöyle anlattı:

"Abimin cenazesinin köye nakledilmesi için dilekçeyle başvurumuzu yaptık ama hemen izin verilmedi. Nakile daha sonra izin verildi. Abim Ahmet, iki gün Gaziantep Asri Mezarlığı'nda gömülü kaldı. Bu süre sonunda biz izni alabildik ve asker nezaretinde mezarını açıp, cenazesini çıkardık ve köye götürüp, cenazeyi yıkayarak, gerekli dinsel töreni de yaparak, defnettik. Cenazenin nakli de o şekilde oldu."

Ahmet Kerse'nin mezarı açılıp, yeniden gömülmek için çıkartılırken, yeşil kafalı, ördeğe benzer 20'ye yakın kuşun da mezar başında bulunduğunu ve dönerek uçtuğunu, mezar açılımında bulunan 10-15 kişilik yakınlarının da bunu gördüğünü anlatan Şaban Kerse, konuşmasını şu sözlerle sürdürdü: "Gaziantep Mezarlığı'nda, Ahmet'in mezarı başında bekleyen o kuşlar, bizimle ve cenazeyle birlikte köye kadar gitti. Köyde cenaze yıkandı ve defnedildi. Herkes mezarın başından ayrılana kadar, kuşlar da mezarın başından ayrılmadı. Kuşlar cenazeye eşlik etti..."

"Eşofmanla gömülmüştü"

Gaziantep Asri Mezarlığı'nda iki gün süreyle gömülü kalan ve nakil izni alınınca açılan mezarın başında kendisinin de bulunduğunu belirten Şaban Kerse, "Cenazesi mezardan çıkartılırken üzerinde eşofmanı vardı. Toprağı öyle üzerine atarak gömülmüş. Üzerine taş konulmamış. Oysa cenazenin sıkışmaması için üzerine taş konması lazım. Biz cenazelerin hepsine kaya parçası ya da beton koyarız. Ama abimin mezarında, ilk gömüldüğü cenazesinde bunlar yoktu. Dar bir mezara konulmuştu. Toprağın altına konulmuştu. Boynunda da asılı bir yafta yoktu. Boynunda idam edildiğine dair bir iz de yoktu. Orada hafif bir kızarıklık vardı sadece... İki gün toprak altında kaldı ama rengi hiç değişmemişti. İki gün toprak altında kalan insanın renginin değişmesi lazım. İnsan o sürede kararır ve morarır. Ama Ahmet abimin rengi hiç de-

ğişmemişti. Uyuyormuş gibi aynı renge sahipti.

Yıkandıkça da gülümseyerek balıyordu. Biz cenazesini yıkadık, kefen giydirdik ve o dönemde ayrı ilçe olan Oğuzeli'nin Yeşildere Beldesi'ndeki Asri Mezarlığa yeniden gömdük..." dedi.

O yıllarda belde olan Yeşildere, Oğuzeli'nin merkez ilçe olması ve ilçe merkezine mesafesinin de iki kilometre bulunması üzerine köy statüsüne dönüştürüldü. Yeşildere, 2008 yılı yerel seçimlerinde resmen köy olarak ilan edildi.

Son görüşme idamdan iki hafta önce

Abisi Ahmet'in mahkeme kararıyla idam edileceğini hem ailenin, hem de abisinin bildiğini anımsatan Şaban Kerse, şunları anlattı: "İdam olacağını biliyorduk ama hangi gün olacağını bilemiyorduk. İdamdan iki hafta önce görüşüne gittik. İdam olduğu hafta da görüşüne gitmek istedik, ama gidemedik. Çünkü, görüşme sırasında yüzüne bakamıyorduk. Dayanamıyorduk yani. Son görüşüne de bu nedenle gidememiştik..."

Cezaevinde Kuran-ı Kerim okumasını öğrenmiş

Şaban Kerse, abisi Ahmet'in tutukluluk yıllarında kaldığı cezaevinde Kuran-ı Kerim okumayı öğrendiğini de belirtti. Üçü kız 10 kardeş olduklarını ifade eden Şaban Kerse, abisi Ahmet'le birlikte büyüdüklerini ve siyasi mücadelesini de kısmen bildiğini söylüyor.

12 Eylül öncesinde öğrencilik sürecinin zor olduğunu ve özellikle üniversitede bunun daha sıkıntılı olduğunu anlatan Kerse, "Abimin sık sık kaldığı evi değiştirmek zorunda kaldığını biliyorum" dedi. Abisi Ahmet tutuklanınca Gaziantep'ten avukat bulmakta zorlandıklarını da anlatan Şaban Kerse, avukatın birinin Adana'dan tutulduğunu söyledi. Şaban Kerse, 12 Eylül'ün, ülkücü harekete yönelik yapıldığını ve o dönemde birçok ülkücünün idam edildiğini, tutuklandığını, gözaltına alındığını ve baskı gördüğünü savundu.

Cezaevi içinden infazlara bakış

12 Eylül sürecinde Adana Cezaevi'nde yapılan idam kararlarının infazları sırasında önce tutuklu, sonra da hükümlü olarak bulunan ve Devrimci Yol davasından 11 yıl 8 ay hapis yatan Yusuf K. de, infaz dönemlerini içeriden birisi olarak anlattı.

Şaban Kerse, ağabeyi Ahmet'in son mektubuyla...

Sokaktan geçenlerin, ekmek almaya çıkan masum ve suçsuz insanların yakalanıp yıllarca cezaevinde tutulduğu süreç olarak tanımladığı 12 Eylül döneminde, dışarıdaki baskının, cezaevlerinde de yaşandığını ve o dönemin acısının birçok insan tarafından hissedildiğini belirten Yusuf K., içerideki tanıklığında şunları söyledi:

"İdamların olduğu dönemde ben hükümlü değil, tutukluydum. İdam edilenlerle aynı cezaevinde bulunduk, ama aynı mekânlarda kalmadık. Çünkü onlar idam cezası aldıkları için hücrede tutuluyordu. Adana'da infazları yapılan Serdar Soyergin, Ali Aktaş ve Mustafa Özenç, cezaevinin tecrit bölümlerinde bulunan mahkûmlardı. Ayrı ayrı hücrelerde kalıyorlardı. Bizse o dönemde hüküm almadığımız, tutuklu olduğumuz için koğuşlarda kalıyorduk. Tutuklu olmamız vesilesiyle bu insanlarla (idam edilenlerle) yan yana kalma şansımız yoktu.

Ahmet Kerse de ikinci kez gömüldü. Ailesinin başvurusu üzerine, Gaziantep Asri Mezarlığı'nda iki gün gömülü kaldıktan sonra köyüne nakledildi.

Her infaz öncesi mahkûmlara helva dağıtıldı

Adana Cezaevi'nde her infaz günü tutuklu ve hükümlülerin yemek mönüsünde helva bulunduğunu belirtiyor Yusuf K.: "İdam gerçekleşeceği gün mönüde helva hazırdı. İnsanları asmadan helvasını kavuran bir yaklaşım vardı. Ülkemizde cenazelerde bir helva geleneği vardır, ama ülke yönetimindekilerin helva yapıp, mahkûmlara dağıtması, içerideki (cezaevindeki) insanların psikolojisini korkunç şekilde bozmuştur. O dönemde cezaevinde helva yiyen insanın olduğunu sanmıyorum. Bence yoktur. Tutuklu ve hükümlüler helva yemiyorlardı, ama o insanların kapısına o helvayı, her idam kararının infazı öncesinde yemekle birlikte getiriyorlardı. Hem asıyorlar, hem de helva veriyorlardı. O zaman asmayın! Helva yapacaksanız da özel bir şeyi olmasın bu insanların. Biz bu uygulamayı Adana Sivil Cezaevi'nde gördük. Bu uygulama orada yapılıyordu."

İnfaz ipi günlerce yağda bekletildi

12 Eylül sürecinde Adana'da infaz edilenlerin, idam iplerinin günlerce yağda bekletildiğini de öne süren Yusuf K., "Bunu, bırakın cezaevinde yatanları, ziyaret için cezaevine gelen yakınlarının bile gördüğüne inanıyorum. Mesela ... asılması sürecinde dışarıdaki idam sehpasının çalınışını ve yağlı urganın orada günlerce yağın

içerisinde, kesik bir varilin içerisinde açık bir şekilde bekletildiğini, inanıyorum ki tüm insanlar görmüştür. Dış bahçede, cezaevinin çıkış kapısının görüş yerine gidilen kapısının yanındaydı yağlı ipli varil" dedi. İskenderun'da görüştüğümüz Yusuf K. yağ dolu varildeki infaz ipini kendisinin hiç görmediğini ama ziyaretçiler ile cezaevi görevlilerinin kendilerine bunu aktardığını söyledi.

İnfaz öncesi "hücrede baskı" iddiası

İnfazların yapıldığı dönemde cezaevindeki pozisyonların hızla değiştiğini ve birçok görevlinin hazırlanan senaryoya göre davrandığını söyleyen 12 Eylül döneminin tutuklu ve hükümlülerinden Yusuf K., döneme dair anlatımlarını şöyle sürdürdü:

"... 12 Eylül'ün gelmesiyle, dışarıda nasıl baskı uygulanıyorsa, o baskılar; cezaevindeki insanların günlük yaşamına da müdahale tarzında uygulanıyordu. Cezası onaylananlar için hızlı bir şekilde işletilen süreç, kısa sürede infazlara dönüşme temelinde bir ilişki biçimine büründü. İnfazı gerçekleştirme adına, cezası onaylanan insanların Resmi Gazete'de kararın yayımlanmasını beklemeden dahi, apayrı bir işkence olarak; yani, bugün asılması gereken insanı bir gün öncesinden asılacakmış gibi, o insanların hücresinde, onlara psikolojisini bozacak şekilde yaşattılar. Mesela .. infazı öncesinde bu yaşatıldı. Asılmasından bir gün önce, o gece asılacakmış gibi, tüm cezaevi güvenlik personeli ... hücresinden götürülecekmiş gibi davrandı. Biz, o insanın slogan atışlarını koğuşlardan duyuyorduk. Askerlerin koridordan hızlı adımlarla marşlarla yürüyüşlerini izledik. Bir gün öncesinden yaşatmaya başlattılar idamı. Bu özellikle yapılmıştır..."

Adana'da idam edilenlerin idam sehpasının yapılışının bir hafta sürdüğünü ve bunun kimseden gizlenmeden yapıldığını savunan Yusuf K., "Marangoz gelip insanların gözü önünde idam sehpası çakıyordu. O sehpa, cezaevindeki Atatürk heykelinin yanında çakılıyordu. Bu koğuşlardan görünmez. Ama, görüş yerlerindeki insanların çıkış güzergâhının sol arkasına düşen yerden görülebiliyordu" dedi. Adana ve Gaziantep infazlarının tanıklarından Mustafa B. ise idam sehpalarının yönetmelik kapsamında cezaevinde hazır bulundurulduğunu, bu nedenle de her idam için yeniden çakılmasının söz konusu olmadığını ifade ediyor. Ve kendisi cezaevinde görev yapmıyor olsa da, mahkûmların, dışarıdan aldığı bilginin, doğru olmadığını düşündüğünü söylüyor...

12 Eylül döneminin idamlarına dair tanıklar ilk kez konuştu, belgeleri ve gözlemleriyle...

Bu tanıklık; belki kayıp mezarların adreslerinin kimler tarafından bilinebileceğini ve son mektuplara ulaşılacak adresleri de gösterdi.

"İçeriden" de, o günleri yaşayanlar arasından da katılanlar oldu tanıklıklara...

Yüreği yanan, oğlunun yazdığı son mektubu 25 yıldır alamayan bir ananın haykırışı da duyuldu. Belki de hiç bilinmeyen yönleriyle...

Ve bunlar ne isimleri açığa çıkartma, ne de ailelerin acısını yeniden yaşatma, yaralarını birkez daha kanatma adına oldu.

Yalnızca, bilinmeyenlerle dolu, o "karanlık süreç"in biraz daha aydınlanmasına katkı sunma amacı taşıdı...

DÖRT İDAM BİR TANIK

DK DOĞAN KİTAP

7·50₺

akın bodur

12 Eylül 1980 darbesinin en acı, en karanlık sonuçları, hiç kuşku yok ki sıkıyönetim mahkemelerinin verdiği ve aceleyle uygulanan idam kararlarında yaşandı. 7 bin siyasi sanık idamla yargılandı, 517 kişi idama mahkûm edildi, 50'sinin cezası infaz edildi.

Serdar Soyergin, Mustafa Özenç, Ali Aktaş, Ahmet Kerse...

Adana'da idam sehpasına çıkarılan dört mahkûmla ilgili bilinmeyenler, infazlarda gözlemci sıfatıyla hazır bulunan Mustafa B.'nin anlatımlarıyla gün ışığına çıkıyor. Hücrelerinden alınıp götürülüşleri, ailelerine yazdıkları son mektuplar, son arzuları, arkadaşlarının anlatımları, infaz tutanakları ve mezarları...

Dört İdam, Bir Tanık, gazeteci Akın Bodur'un kaleminden 30 yıl sonra 12 Eylül karanlığına tutulan, güçlü, sarsıcı, etkili bir ışık.

1967'de Hatay-İskenderun'da doğan Akın Bodur, ilk, orta ve lise öğrenimini aynı kentte tamamladı. Gazeteciliğe 1990 yılında yerel *Ses* gazetesinde başladı. UBA ve NTV'nin Hatay, *Cumhuriyet* gazetesinin İskenderun muhabirliğini yaptı. Haberleri, basın meslek kuruluşları ile sivil toplum örgütleri tarafından ödüllere değer görülen Akın Bodur, Anadolu'da gazetecilik yapmayı sürdürüyor.

kitapsan

ISBN 978-605-111-766-9

9 786051 117669

Sertifika No: 11940

9 TL